

Jaarverslag 2019
Jaarrekening 2019

Inhoudopgave

Deel 1 – Jaarverslag 2019

Pagina

Voorwoord

3

Begrotingsjaar 2019 in één oogopslag

4

1. Inleiding

5

2. Programmaverantwoording

5

2.1.	Algemene verklaring	5
2.2.	Programma A. - Bestuur en ondersteuning & Veiligheid	6
2.3.	Programma B. - Verkeer en vervoer	10
2.4.	Programma C. - Economie & VHROSV	12
2.5.	Programma D. - Onderwijs & Sport, cultuur en recreatie	15
2.6.	Programma E. - Sociaal domein	18
2.7.	Programma F. - Volksgezondheid en milieu	21

3. Paragrafen

24

3.1.	Bestuur en organisatie	24
3.2.	Bedrijfsvoering	24
3.3.	Weerstandvermogen & risicomanagement	27
3.4.	Onderhoud kapitaalgoederen	46
3.5.	Financiering	48
3.6.	Lokale heffingen	51
3.7.	Verbonden partijen	58
3.8.	Grondbeleid	67

Bijlage A Basisset (beleids)indicatoren

Deel 2 – Jaarrekening 2019

Voorwoord

Geacht raadslid,

Hierbij bied ik u, mede namens het College, de jaarverantwoording (jaarrekening en jaarverslag) over 2019 aan. De jaarverantwoording is een terugblik op het afgelopen jaar dat we door een efficiënte bedrijfsvoering en een aantal incidentele meevallers met een positief resultaat kunnen afsluiten. Een resultaat dat een substantiële bijdrage levert aan onze reservepositie om toekomstige investeringen mogelijk te maken en voldoende financiële weerstand kan bieden aan onvoorziene omstandigheden en risico's.

Naast de financiële effecten kijken we met een tevreden gevoel terug op verschillende onderwerpen die afgelopen jaar zijn opgestart dan wel gerealiseerd.

Het college is op de helft van de 4-jaarsperiode. Veel onderwerpen uit het collegeprogramma zijn vol ambitie opgepakt en uitgevoerd, andere onderwerpen zijn nog onderhanden.

De aandacht voor onze medemens stond uitdrukkelijk op de agenda, de verdere transformatie van het sociale domein door meer integraal te werken met als resultaat één toegang tot zorg voor alle leeftijden. Vanaf 1 januari 2020 kan men daarvoor terecht bij het Dorpsteam Boekel.

Tevens zijn in 2019 nieuwe regionale beleidskaders en centrumregelingen vastgesteld voor zowel Jeugdhulp als de WMO alsook de Koersnota Beschermd Wonen.

Boekel is trots op de realisatie van het Kindpark waarbij onderwijs, opvang en medegebruik gecentraliseerd zijn. De bereikbaarheid voor auto, fiets en voetgangers is in samenwerking met de ouders gerealiseerd. Een mooi voorbeeld hoe participatie van de inwoners bijdraagt in de leefbaarheid en bereikbaarheid van een belangrijke voorziening.

Ook de laatste voorbereidingen van de Randweg hebben plaatsgevonden. In de 2^e helft van 2020 zal worden gestart met de aanleg.

In 2019 zijn vervolgstappen gezet die de toekomstige leefbaarheid van Boekel nog aantrekkelijker maken, denk daarbij aan: in procedure brengen toekomstige woningbouw en bedrijventerrein, starten met de ontwikkeling van de Zuidwand, actieve en gebiedsgerichte aanpak De Elzen, aanspreekpunt rondom de transitie duurzame veehouderij, implementatie accommodatiebeleid voorbeeld de verkoop van het St. Jansgebouw, voorbereiden en implementeren van maatregelen inzake klimaatadaptatie en hittestress.

Bovendien zijn stappen gezet om aan de woningbehoefte te kunnen voldoen. De mogelijkheden in Venhorst zijn aanwezig en de benodigde stappen zijn versneld uitgevoerd. De toekomstige uitbreidingmogelijkheden op De Burgt zijn meer concreet geworden en de grondaankopen vinden reeds plaats. Dit geldt ook voor de behoefte aan meer bedrijventerrein waarvoor grondaankopen op de rol staan. Om onze ambities waar te kunnen maken is voldoende grond in eigendom noodzakelijk.

Tenslotte wijzen de resultaten van de vele audits die we doorlopen erop dat we de interne bedrijfsvoering op het vlak van gegevensbeheer en -verwerking goed op orde hebben.

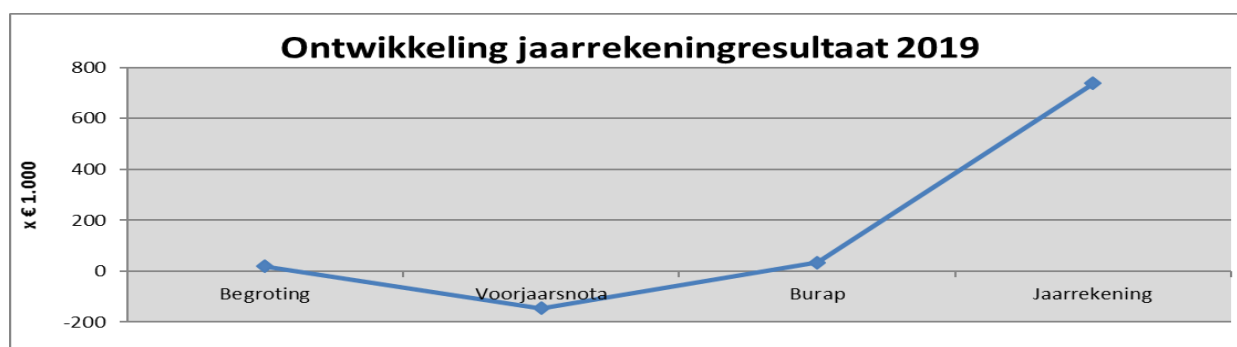
De komende jaren komen steeds meer wettelijk verplichte uitdagingen op ons af. We zullen ons blijven inzetten om die uitdagingen aan te gaan waarbij we vooral de Boekelse maat zullen hanteren ten behoeve van onze inwoners.

Burgemeester
P.M.J.H. Bos

Begrotingsjaar 2019 in één oogopslag

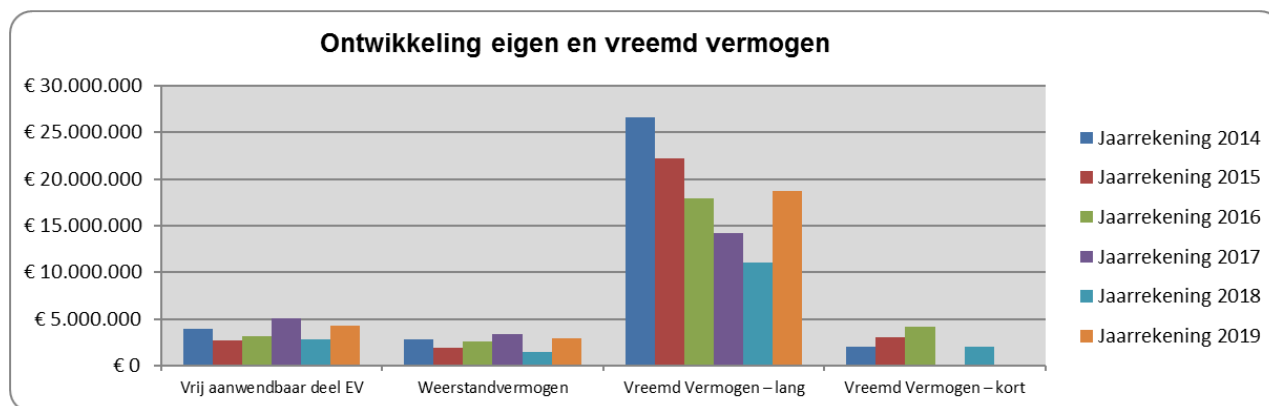
De behandeling van de begroting 2019 in de raadsvergadering op 8 november 2018, resulteerde in een primaire begroting met een verwacht overschot van € 19.000. Gedurende 2019 is dit resultaat, als gevolg van incidentele baten en lasten bijgesteld c.q. aangepast aan de op dat moment voorhanden informatie. De Voorjaarsnota 2019 liet nog een verwacht negatief resultaat zien van -€ 145.000 en de Burap 2019 corrigeerde dit met een positieve verwachting van € 35.000. Uiteindelijk kunnen we verantwoordingsjaar 2019 afsluiten met positief saldo van € 738.000.

De voornaamste oorzaken die hieraan ten grondslag liggen zijn reeds toegelicht in de Voorjaarsnota 2019, Burap 2019 of worden toegelicht in de jaarverantwoording 2019.

Recapitulatie	afgerond
Algemene uitkering	€ 314.000
Grondbedrijf	€ 113.000
Leges omgevingsvergunning	€ 92.000
Sociaal Domein	€ 230.000
Diversen	€ -11.000
Totaal	€ 738.000

Andere parameters die een indicatie geven over de financiële gemoedstoestand van een organisatie zijn het weerstandvermogen en het saldo van aangetrokken vreemd vermogen. De ontwikkeling van de afgelopen vijf jaren is als volgt:

Het aantrekken van de economie betekent groei van de gemeente maar juist ook investeren in voorzieningen voor het groeiende aantal inwoners van Boekel.

De gemeente Boekel wil actief participeren in de uitgifte van bouwgrond en industriegrond. Dit betekent ook meer investeren en risico's dragen. Weliswaar is de financiële positie van de gemeente Boekel verbeterd maar de financiële positie (m.n. aflossing langlopende leningen, opbouw weerstandvermogen) van de gemeente Boekel dient versterkt te worden als we daadwerkelijk risico's willen blijven nemen in de grondexploitaties, maar ook bijvoorbeeld voor de realisatie van de plannen in het centrum.

Bij elke exploitatie wordt een risicoanalyse opgesteld en worden maatregelen getroffen om de risico's zoveel als mogelijk te beperken. Door het toepassen van risicomanagement, samen met de toename van het weerstandvermogen, dragen bij aan het nemen van verantwoorde beslissingen bij grootschalige investeringen.

1. Inleiding

De jaarstukken van provincies en gemeenten worden vanaf verantwoordingsjaar 2004 conform het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) opgemaakt.

De inrichting van de begroting en daarmee ook van de jaarstukken wordt – naast hetgeen in het BBV is verwoord – ook beïnvloed door in de lokale verordeningen vastgelegde artikelen. In de verordening ex artikel 212 Gemeentewet wordt bijvoorbeeld verwezen naar de vastgestelde regels voor waardering en afschrijving van activa zoals opgenomen in de nota financieel beleid. Het aldaar bepaalde c.q. de uitwerking daarvan, mag uiteraard niet in strijd zijn met de voorschriften van het BBV.

Naast het oordeel omtrent de getrouwheid van de jaarrekening geeft de accountant vanaf verantwoordingsjaar 2006 ook een expliciet oordeel over de rechtmatige totstandkoming van de in de jaarrekening opgenomen baten, lasten en balansmutaties.

2. Programmaverantwoording

Per programma wordt een tabel opgenomen die gespiegeld is aan het programmaplan, zoals opgenomen in de beleidsbegroting van hetzelfde boekjaar. Daarbij wordt aangegeven in hoeverre het beleid is gerealiseerd. De minimale inhoud van de programmaverantwoording is ten aanzien van de specifieke inrichtingsvereisten geregeld in de artikelen 25 en 26 van het BBV.

In de programmaverantwoording wordt uiteengezet waar het programma uit bestaat. Dit alles gelijk aan het programmaplan dat is opgenomen in de programmabegroting 2019.

2.1 Algemene verklaring

Verschillen

Verschillen in baten en lasten groter dan € 25.000 worden toegelicht conform het controleprotocol dat is vastgesteld door de raad. Aan het einde van de toelichting per programma zijn de overige verschillen gesaldeerd weergegeven.

Kapitaallasten - Afschrijvingen

Kredieten worden afgeschreven volgens een vaste vooraf bepaalde afschrijvingstermijn.

Ook de kredieten die t.l.v. een reserve lopen worden op de betreffende programma's verantwoord. De onttrekkingen aan de reserves worden via taakveld 0.10 verantwoord als opbrengst, e.e.a. verloopt daarmee dus budgettair neutraal.

Reserves

Onttrekkingen en stortingen van en naar de (bestemmings)reserves worden in de jaarrekening 2019 rechtstreeks verantwoord onder het betreffende programma. In bijlage B van de jaarrekening vindt u een overzicht van de reserves & voorzieningen, met toelichting. In bijlage C van de jaarrekening vindt u een specificatie van de mutaties.

2.2 Programma A. Bestuur en ondersteuning & Veiligheid

Portefeuillehouder

- P. Bos

Waar gaat dit programma over?

- Bestuur (raad, college, burgemeester, raadscommissies, regionale samenwerkingen, voorlichting, accountantscontrole).
- Burgerzaken (rijbewijzen, paspoorten en burgerschap, leges, verkiezingen, referenda).
- Beheer overige gebouwen (beheer, verhuur, instandhouding van gebouwen, gronden en landerijen die de gemeente in bezit heeft en niet in exploitatie neemt).
- Ondersteuning en organisatie (overheadkosten: loonkosten overhead, ICT-kosten, huisvestingskosten, uitbestedingskosten bedrijfsvoering, bestuursondersteuning).
- Treasury (financiering, beleggingen, dividenden etc.).
- OZB (uitvoering wet WOZ)
- Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds.
- Overige baten en lasten (stelposten, taakstellenden bezuinigingen, mutaties reserves, VPB, etc.).
- Crisisbeheersing en brandweer (brandbestrijding, preventie, rampenbestrijding).
- Openbare orde en veiligheid (integraal veiligheidsbeleid, toezicht en handhaving openbare orde, preventie, APV, politie/Boa's, ondermijning, Zorg en Veiligheid).
- Stelsel van basisregistraties
- Informatiebeveiliging en gegevensbescherming.

Wat hebben wij bereikt in 2019, wat zijn de beoogde maatschappelijke effecten?

- De inwoners van Boekel activeren en zo onafhankelijk mogelijk maken van de (gemeentelijke) overheid, door de verantwoordelijkheid voor de fysieke en sociale leefomgeving zoveel als mogelijk, op een verantwoorde manier, bij de inwoners te laten.
- De sociale samenhang en leefbaarheid van de Boekelse gemeenschap versterken en de zelfstandigheid behouden.
- Een effectieve en efficiënte dienstverlening richting de Boekelse inwoners tegen zo laag mogelijke kosten.
- De gemeentelijke lasten voor de inwoners van Boekel zo laag mogelijk houden.
- Brandbestrijding en preventie goed op orde.
- Rampenbestrijding: de organisatie is toegerust op de aanpak van crises en rampen.
- Preventie, toezicht en handhaving op orde.
- De boa-inhuur bij de gemeente Uden is geëvalueerd en wordt in 2020 voortgezet.
- Het integraal veiligheidsplan gemeente Boekel voor 2019 – 2022 uitvoeren.
- Doorontwikkeling ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) inzake verantwoording informatiebeveiliging en gegevensbescherming.
- Start ontwikkeling en implementatie Wet Digitale Overheid (vanaf 1-7-2019). De reikwijdte en het doel van de wet is; het verbeteren van de digitale overheid door standaarden voor elektronisch verkeer, regels over informatieveiligheid en over de toegang van burgers en bedrijven tot online dienstverlening bij de (semi)overheid, verplicht te stellen.
- Basisregistratie Adressen en Gebouwen en Basisregistratie Grootchalige Topografie op orde; betrouwbare gegevens: alle geregistreerde objecten in Boekel voldoen aan de kwaliteitseisen

Wat waren de prioriteiten in 2019?

- Uitvoering van het collegeprogramma 2018-2022.
- Het op orde houden en versterken van de financiële positie van de gemeente Boekel.
- Bij bovenlokale onderwerpen de meerwaarde van het (regionale) samenwerken opzoeken.
- De gemeentelijke taken op het gebied van rampenbestrijding door de gemeenten in de regio Brabant-Noord gezamenlijk op blijven pakken. Deels via regionale functies en deels via lokale. Via opleiden, trainen en oefenen worden alle personen met een rol in het kader van bevolkingszorg in staat gesteld om deze optimaal te vervullen.
- Uitvoering van de kadernota integraal veiligheid.
- Voldoende toezicht en handhaving openbare orde.
- Preventie via onder andere het buurtpreventie-project.
- Handhaving APV.

- Implementatie en uitvoering van de Wet Algemene Verordening Gegevensbescherming.
- Op orde brengen van de Basisregistratie Adressen en Gebouwen en Basisregistratie Grootschalige Topografie

Wat willen we nog bereiken na 2019?

- Realisatie collegeprogramma 2018-2022.
- De inwoners van Boekel activeren en zo onafhankelijk mogelijk maken van de (gemeentelijke) overheid, door de verantwoordelijkheid voor de fysieke en sociale leefomgeving zoveel als mogelijk, op een verantwoorde manier, bij de inwoners te laten.
- We willen de sociale samenhang en leefbaarheid van de Boekelse gemeenschap versterken.
- Een effectieve en efficiënte dienstverlening richting de Boekelse inwoners tegen zo laag mogelijke kosten.
- De gemeentelijke lasten voor de inwoners van Boekel zijn passend bij het aanwezige voorzieningenniveau en lokale ambities en zijn over 3 jaar op een gemiddeld regionaal niveau.
- Risicospreiding met behulp van marktpartijen.
- Een gezonde vermogenspositie.
- Reëel sluitende meerjarenbegrotingen t/m 2023.
- Brandbestrijding en preventie goed op orde hebben. Het organiseren van een informatieavond over brandveilig leven.
- Rampenbestrijding: zorgen dat de organisatie is toegerust op de aanpak van crises en rampen.
- Voeren van Integraal veiligheidsbeleid.
- Toezicht en handhaving openbare orde.
- Handhaving APV.
- Bescherming van informatie en privacygevoelige gegevens van de burgers.

Wat zijn de nog te ondernemen stappen na 2019?

- Uitvoering van het collegeprogramma 2018-2022.
- Een gemeentelijke regie organisatie zijn die niet overnemend is, maar faciliteert en zo nodig ondersteunt.
- Het op orde houden en versterken van de financiële positie van de gemeente Boekel.
- Gebruik van kengetallen om meetbare doelen te monitoren
- Bij bovenlokale onderwerpen de meerwaarde van het (regionale) samenwerken opzoeken.
- Brandweer Brabant Noord zorgt voor uitvoering van de brandbestrijding en preventie. De gemeente Boekel draagt hier financieel aan bij. Via het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio en periodiek overleg met vertegenwoordigers van de brandweer wordt hierop gestuurd.
- Zorgen voor een goede afwikkeling van de eigendomsoverdracht van de brandweerkazerne van Boekel aan de Veiligheidsregio.
- Rampenbestrijding vindt plaats door vier partijen: de politie, de brandweer, de GHOR (geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de Regio), en gemeenten. Indien nodig schuiven andere relevante organisaties aan zoals defensie, het waterschap, Rijkswaterstaat, etc. De gemeentelijke taken op het gebied van rampenbestrijding worden via bevolkingszorg door de gemeenten in de regio Brabant-Noord gezamenlijk opgepakt. Dit gebeurt deels via regionale functies en deels via lokale. Via opleiden, trainen en oefenen worden alle personen met een rol in het kader van bevolkingszorg in staat gesteld om deze optimaal te vervullen. De (loco)burgemeester en het gemeentelijk beleidsteam krijgen gelegenheid om naar behoefte te oefenen.
- Uitvoering geven aan het Integraal Veiligheidsbeleid 2019-2022 Maas & Leijgraaf.
- Toezicht en handhaving openbare orde vindt plaats door de gemeente, boa's en de politie. Zaken die bestuursrechtelijk opgepakt kunnen worden, worden opgepakt: denk hierbij aan feiten die gerelateerd zijn aan de APV en bijvoorbeeld het sluiten van panden waarin drugs wordt gevonden (Opiumbeleid).
- Actualisering meerjarig beleidsplan Toezicht en Handhaving Fysieke Leefomgeving.
- Vaststellen en uitvoering geven aan het programmaplan 2020-2022 ondermijning Maas & Leijgraaf.
- Preventie vindt onder andere plaats via het buurtpreventie-project. Vanuit buurtpreventie is een coördinator gevonden en is een werkgroep actief die prioriteiten stelt en fungeert als agendacommissie voor de vergaderingen. De buurtcoördinatoren worden vanuit de gemeente Boekel ondersteund. Daarnaast wordt buurtpreventie onder de aandacht gebracht bij de inwoners via het weekblad Boekel-Venhorst, facebook en Instagram.

- Wijzigen APV.
- De boa's voeren hun taken op het gebied van controleren in de blauwe zone en APV-gerelateerde feiten uit. Invulling boa-capaciteit vindt plaats door middel van inhuur bij de gemeente Uden.
- De aanpak ondermijning verloopt onder ander via het signaleringsoverleg en de regionale projectleider ondermijning.
- Voorbereiding/implementatie rechtmatigheidsverklaring door gemeente m.i.v. 2021.
Vanaf 1 januari 2021 is het college van B&W verplicht om zelf een rechtmatigheidsverklaring af te geven. Daarvoor is dit belegd bij de accountant. In 2020 wordt gestart met de voorbereiding en implementatie daarvan.
- Ontwikkeling en implementatie Wet Digitale Overheid (vanaf 1-7-2019).
De reikwijdte en het doel van de wet is; het verbeteren van de digitale overheid door standaarden voor elektronisch verkeer, regels over informatieveiligheid en over de toegang van burgers en bedrijven tot online dienstverlening bij de (semi)overheid, verplicht te stellen.
- BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid) vanaf 1 januari 2020 van kracht.
Hiermee ontstaat één gezamenlijk normenkader voor informatiebeveiliging binnen de gehele overheid, gebaseerd op de internationaal erkende en actuele ISO-Normatiek. Helder, actueel en veilig.
- Optimalisatie BAG/BGT. Onderzoek, inventarisatie en implementatie van procesverbeteringen in samenwerking met de BSOB.

Verbonden partijen

- Brabants Historisch Informatiecentrum (BHIC)
- Belastingssamenwerking Oost-Brabant (BSOB)
- Regio Brabant Noordoost/Agrifood Capital
- Veiligheidsregio Brabant-Noord
- Zorg- Veiligheidshuis Brabant Noordoost
- Regionale Ambulance Voorziening (RAV)

Overige partijen

- Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC)
- Brabant Water NV

Beleidsindicatoren (zie bijlage)

- Formatie
- Bezetting
- Apparaatskosten
- Externe inhuur
- Overhead
- Verwijzingen Halt
- Winkeldiefstallen
- Geweldsmisdrijven
- Diefstallen uit woning
- Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)

Wat heeft het gekost?

Totale lasten en baten	Begroting incl. wijzigingen 2019	Rekening 2019	Vershil
Totale lasten	6.529	6.920	-391
Totale baten	16.948	9.920	88
Totaal saldo baten en lasten	10.419	10.155	-304
Mutaties reserves	16	-144	-160
Gerealiseerde resultaat	10.435	9.971	-464

De belangrijkste oorzaken van de ontstane verschillen zijn:

	Omschrijving	Voordeel	Nadeel
1	Pensioen voorziening wethouders		53.000
2	Algemene uitkering	314.000	
3	Bedrijfsvoering	31.000	
4	Vennootschapsbelasting		95.000
5	Batig saldo rekening 2019		
	- voorzien met Burap 2019	36.000	
	- definitieve saldo rekening 2019		738.000
6	Diversen	41.000	
	Subtotaal	442.000	886.000
	Totaal		464.000

- Ad. 1 Ultimo 2019 is de actuariële waarde berekening van de pensioen voorziening van de zittende wethouders herberekend. Als gevolg van een mutatie van de rekenrente (Nederlandse Bank) is de storting in de pensioen voorziening hoger dan was voorzien.
- Ad. 2 De betaalspecificatie van december 2019 laat een positief effect zien op de algemene uitkering over 2019 ten opzichte van de septembercirculaire 2019. Dit verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door de middelen die onverwacht beschikbaar zijn gesteld in het kader van de transitievisie warmte (€ 202.000).
- Ad. 3 Betreft diverse kleine voordelen op de bedrijfsvoering in 2019.
- Ad. 4 Betreft afwikkeling vennootschapsbelasting over het boekjaar 2018.
- Ad. 5 Met het opstellen van de bestuursrapportage 2019 was een positief resultaat voorzien van € 36.000. Het definitieve positief saldo bedraagt € 738.000.
- Ad. 6 Het voordeel van € 41.000 betreft diverse kleine verschillen op diverse taakvelden binnen programma A.

2.3 Programma B. Verkeer en vervoer

Portefeuillehouder

- M. Tielemans

Waar gaat dit programma over?

Dit programma gaat over een goede fysieke bereikbaarheid en verkeersveiligheid tegen acceptabele kosten.

Wat hebben wij bereikt in 2019, wat zijn de beoogde maatschappelijke effecten?

In 2019 is met name gewerkt aan:

- Voorbereiding aanleg randweg met afgeleide projecten;
- Realisatie van veilige fietsroutes naar het kindpark.
- Realisatie van een goede bereikbaarheid van ons kindpark voor auto, fiets en voetganger.
- Start onderzoek naar verkeersafwikkeling op de oost-west route.
- Regionale samenwerking om te zorgen voor een kwalitatief goed openbaar vervoer tegen aanvaardbare kosten.
- Vaststellen van een nieuw wegbeheerplan met extra aandacht voor structurele kwalitatieve oplossingen.

Door Boekel goed bereikbaar te maken/houden stimuleren we de verdere ontwikkeling van Boekel. De verkeersveiligheid en leefbaarheid in onze gemeenten spelen een belangrijke rol.

De gemeente zorgt voor dat de staat van de wegen, fietspaden en trottoir redelijk tot goed is. Bij dit alles speelt altijd de prijs-kwaliteit afweging.

Wat waren de prioriteiten in 2019?

- Project Randweg.
- Met de ouders nadenken over veilige schoolomgeving en routes.
- Samen met VVN Boekel en Venhorst instructie verzorgen aan kinderen en ouderen.
- Uitvoeren onderhoud aan asfalt en elementen verhardingen.

Wat willen we nog bereiken na 2019?

- Realisatie van Randweg en daaraan afgeleide projecten.
- Afronding onderzoek verkeer op oost-west route met daarin keuzes voor ontsluiting centrum en nieuwbouwplan De Burgt.
- Continue regionale samenwerking voor een beter bereikbare regio, een efficiënt openbaar vervoer en minimalisatie van verkeersslachtoffers.
- Uitvoering wegonderhoud inclusief grootschalige aanpak wegbermen.

Verbonden partijen

- Kleinschalig Collectief Vervoer Brabant Noordoost (alternatieven openbaar vervoer)
- Gebiedsgerichte samenwerking binnen NO-Brabant

Overige partijen

- Provincie Noord Brabant (concessiehouder openbaar vervoer)
- GebiedsGerichte Aanpak Mobiliteit Noordoost Brabant (GGA Noordoost Brabant)
- De lokale partners van VVN
- De lokale partners inzake toerisme en landschap

Beleidsindicatoren (zie bijlage)

- Niet van toepassing

Wat heeft het gekost?

Totale lasten en baten	Begroting incl. wijzigingen 2019	Rekening 2019	Vershil
Totale lasten	1.117	1.128	-11
Totale baten	62	84	22
Totaal saldo baten en lasten	1.055	1.044	11
Mutaties reserves	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	1.055	1.044	11

De belangrijkste oorzaken van de ontstane verschillen zijn:

	Omschrijving	Voordeel	Nadeel
1	Diversen	11.000	
	Subtotaal	11.000	
	Totaal	11.000	

Ad. 1 Het voordeel van € 11.000 betreft diverse kleine verschillen op diverse taakvelden binnen programma B.

2.4 Programma C. Economie & VHROSV*

* Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Stedelijke vernieuwing

Portefeuillehouder

- M. Buijsse
- M. Tielemans

Waar gaat dit programma over?

De gemeente wil haar economische activiteiten bevorderen en de economische structuur voor het buitengebied, bedrijventerrein en centrum versterken.

Tevens wil zij zorgdragen voor kwantitatief en kwalitatief voldoende woningbouwaanbod om in de eigen behoefte te voorzien.

Wat hebben wij bereikt in 2019, wat zijn de beoogde maatschappelijke effecten?

Bestemmingsplan voor het Centrumplan te Boekel is in december 2019 vastgesteld.

Het ontwerp omgevingsplan is in 2018 door de raad vastgesteld.

In 2019 heeft geen uitgifte van bedrijfskavels op de Vlonder en Kraaijendonk plaatsgevonden. Alle kavels zijn in optie verwacht wordt tenminste 1 kavel op de Vlonder en 1 kavel op Kraaijendonk te verkopen. In het gebied Neerboek/Vlonder- Noord willen wij enkele kavels bedrijventerrein realiseren voor lichte bedrijvigheid.

De woningbouwkavels in het bestemmingsplan de Run worden momenteel uitgeven. In 2019 zijn alle woningbouwkavels uit fase 2 verkocht. Notariële overdracht hiervan zal hoofdzakelijk in 2020 plaatsvinden. Daarnaast is in 2019 gestart met de bouw van 30 eco woningen. Medio 2020 verwachten we te starten met de ontwikkeling van starterswoningen. Aan het eind van 2020 staat de uitgifte van de 3^e fase op de rol.

Beoogde maatschappelijke effecten.

- Bevorderen en behouden van de werkgelegenheid.
- Het bevorderen van de welvaart in onze gemeente.
- Het verbeteren van de leefbaarheid in onze gemeente.

Wat waren de prioriteiten in 2019?

- Starten met de ontwikkeling zuidwand Sint Agathaplein.
- Afronden proceskavelruil randweg en starten uitvoering randweg.
- Afronden inplaatsingen Log en kostenverhaal provincie.
- Besluitvorming bestemmingsplan procedure toekomstige woningbouw en bedrijventerreinen.

Wat willen we nog bereiken na 2019?

- Afronden bestemmingsplanprocedure zuidwand en starten met de voorbereidingen van de ontwikkeling zuidwand Sint Agathaplein.
- starten uitvoering randweg.
- Besluitvorming bestemmingsplan procedure toekomstige woningbouw en bedrijventerreinen.

Wat zijn de nog te ondernemen stappen na 2019?

- Planontwikkeling Sint Agathaplein, woningbouw en winkels.
- Besluitvorming toekomstige woningbouw en bedrijventerreinen.

Verbonden partijen

- Regio Noordoost Brabant

Overige partijen

- Ondernemersvereniging
- Peelrand Wonen
- Zlto
- Regiogemeenten
- Provincie

Beleidsindicatoren (zie bijlage)

- Functiemenging
- Vestigingen (van bedrijven)
- Gemiddelde WOZ waarde
- Nieuw gebouwde woningen
- Demografische druk
- Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden
- Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden

Wat heeft het gekost?

Totale lasten en baten	Begroting incl. wijzigingen 2019	Rekening 2019	Verschil
Totale lasten	13.821	8.479	-5.342
Totale baten	13.962	8.808	5.154
Totaal saldo baten en lasten	141	329	188
Mutaties reserves	26	42	16
Gerealiseerde resultaat	168	371	204

De belangrijkste oorzaken van de ontstane verschillen zijn:

	Omschrijving	Voordeel	Nadeel
1	Afwikkeling exploitatiebijdragen en anterieure overeenkomsten	600.000	
2	Leges omgevingsvergunning	92.000	
3	Winst Grondbedrijf Donk fase 1 en fase 2	61.000	
4	Verlies Grondbedrijf Irenestraat		33.000
5	Storting voorziening Grondbedrijf Bedrijventerrein Venhorst		155.000
6	Storting voorziening Grondbedrijf Centrumontwikkeling		500.000
7	Vrijval voorziening Grondbedrijf De Run	70.000	
8	Vrijval voorziening Grondbedrijf Irenestraat	70.000	
9	Diversen		1.000
Subtotaal		893.000	689.000
Totaal		204.000	

- Ad. 1 Betreft het positief saldo (na aftrek van kosten) van diverse exploitatiebijdragen en anterieure overeenkomsten.
- Ad. 2 Betreft extra opbrengsten leges omgevingsvergunning dan was voorzien.
- Ad. 3 Betreft de genomen winst op de Donk fase 1 & fase 2 zoals verwoord in de grondbedrijf rapportage 2020.
- Ad. 4 Betreft het negatief eindresultaat op het in 2019 afgesloten complex Irenestraat zoals verwoord in de grondbedrijf rapportage 2020.
- Ad. 5 Betreft storting in de verlies voorzieningen grondbedrijf inzake Bedrijventerrein Venhorst zoals verwoord in de grondbedrijf rapportage 2020.
- Ad. 6 Betreft extra storting in de verlies voorzieningen grondbedrijf inzake Centrumontwikkeling zoals verwoord in de grondbedrijf rapportage 2020. Hiermee betreft het totaal verlies op de Centrumontwikkeling € 4.600.000.
- Ad. 7 Betreft vrijval van de genomen voorzieningen grondbedrijf inzake De Run zoals verwoord in de grondbedrijf rapportage 2020. Hiermee betreft het totaal verlies op De Run € 1.330.000.

- Ad. 8 Betreft vrijval van de genomen voorzieningen grondbedrijf inzake Irenestraat zoals verwoord in de grondbedrijf rapportage 2020.
- Ad. 9 Het nadeel van € 1.000 betreft diverse kleine verschillen op diverse taakvelden binnen programma C.

2.5 Programma D. Onderwijs & Sport, cultuur en recreatie

Portefeuillehouder

- H. Willems
- M. Tielemans

Waar gaat dit programma over?

Het programma gaat over het faciliteren van een evenwichtig onderwijsaanbod, afgestemd op de lokale behoefte en in samenhang met de directe omgeving. Het faciliteren van een uitgebreid sport- en beweegaanbod met daarin stimulans voor onze inwoners om actief deel te nemen. Het faciliteren van culturele ontwikkeling van de gemeenschap en het bevorderen van het recreatieve gebruik van onze buitenruimte. Veel van deze activiteiten worden feitelijk verzorgd door lokale verenigingen, stichtingen en organisaties. Die zijn van groot belang voor de leefbaarheid van onze kernen. Hierdoor kunnen we ontspannen middels sport en spel, genieten van muziek en toneel, onszelf ontwikkelen door onderwijs, kunst, fietsen en wandelen door de natuur. Om dit in stand te houden zijn heel veel vrijwilligers actief. Deze willen wij ondersteunen en helpen.

Wat hebben wij bereikt in 2019, wat zijn de beoogde maatschappelijke effecten?

- Implementatie accommodatiebeleid
 - Daarin opgenomen: keuzes toekomst maatschappelijk vastgoed
 - Ten aanzien van verenigingsgebouw Sint Jansgebouw: 2019 overgangsjaar
- Verlenging exploitatieovereenkomst Stichting Binnensport Boekel.
- Samen met alle sport- en beweegpartijen, verenigingen, relevante maatschappelijke partners en andere betrokkenen gemeenschappelijke sport- en beweegvisie en een sport- en beweegakkoord vastgesteld.
- Nieuwbouw KindPark Boekel.
- Taakstelling huisvesting vergunninghouders.
- Handhaving leerplicht en voorkomen voortijdig schoolverlaten.
- Tussentijdse evaluatie bibliotheek De Lage Beemden / Taalhuis.
- Vanuit het 'Uitvoeringsprogramma Vitaal Buitengebied Boekel 2018-2022' zijn we begonnen met de voorbereidingen voor diverse projecten die in 2020 tot uitvoering gebracht worden. Bijvoorbeeld het Belevingspad voor kinderen tot en met 10 jaar waarbij de opening in april 2020 gepland staat.
- Eind 2019 is een natuurwerkdag georganiseerd om burgers te betrekken bij het onderhoud van de bossen in de gemeente Boekel en eind 2019 is de nationale boomplantdag gevierd met kinderen van groep 7 waarin het belang van flora en fauna onder de aandacht wordt gebracht.
- Een goede samenwerking met een nieuwe partner voor de gemeente Boekel voor wat betreft bomensnoei, Ploegmakers.
- Peelrandbreuk bekender gemaakt en meegenomen in nieuwbouwplannen om deze te beschermen.
- Regionaal plan van aanpak opgezet voor het beheer en onderhoud van de knooppuntenroutes. Vanaf 2020 zal dit ondergebracht worden bij VisitBrabant.

Wat waren de prioriteiten in 2019?

- Implementatie accommodatiebeleid.
- Implementatie subsidiebeleid.
- Verlenging exploitatieovereenkomst Stichting Binnensport Boekel.
- Opstellen van een sport- en beweegvisie
- Aanpak laaggeletterdheid in samenwerking met bibliotheek de Lage Beemden.
- Voortgang project nieuwbouw KindPark Boekel
- De Peelrandbreuk in Boekel bekender maken.
- Betrokkenheid van burgers bij de openbare ruimte stimuleren.
- Start maken met de verschillende projecten uit het uitvoeringsprogramma Vitaal Buitengebied opzetten en starten.
- Verdere uitwerking van de plannen om de Peelrandbreuk en wijstgebieden in het landschap van Boekel meer zichtbaar en beleefbaar te maken.

Wat willen we nog bereiken na 2019?

- Beleid voor investeringen maatschappelijk vastgoed (verenigingsleven).
- Evaluatie subsidiebeleid
- Vervolgstappen Analyse Leefbaarheidsonderzoek Venhorst
- Het ontwikkelen van een sport- en beweegplatform
- Faciliteren bundeling gezondheidsvoorzieningen (Gezondheidsplein Boekel)
- Uitvoering taakstelling huisvesting vergunninghouders
- Voorbereiding verandering op Inburgeringswet
- Lokale afstemming Passend Onderwijs
- De verschillende projecten uit het uitvoeringsprogramma Vitaal Buitengebied opzetten en starten
- Meer ecologisch bermbeheer
- Een nog effectievere aanpak opzetten voor de bestrijding van de eikenprocessierups met aandacht voor overige flora en fauna.
- Burgers meer betrekken bij het onderhoud van de openbare ruimte.
- Ondernemersplatform verder uitbreiden. Betrokkenheid van ondernemers voor toerisme bevorderen.

Wat zijn de nog te ondernemen stappen na 2019?

- Opstellen notitie vervangings- en uitbreidingsinvesteringen
- Evalueren van subsidiebeleid
- Een website ontwikkelen waar het sport- en beweegaanbod gebundeld wordt en het faciliteren van cursussen en informatieavonden voor sport- en beweegaanbieders.
- Project Gezondheidsplein overdragen aan ontwikkelaar
- Heroverweging proces huisvesting en begeleiding vergunninghouders en Vluchtelingenwerk
- Afstemming samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs en lokale partners
- Richtlijn hinder van bomen vaststellen
- ondernemersplatform verder uitbreiden.
- Mogelijkheden voor ecologisch bermbeheer uitzoeken.

Verbonden partijen

- Regionaal Bureau Leerplicht en voortijdig schoolverlaten (RBL BNO)
- Vereniging van eigenaren Octopus

Overige partijen

- Stichting GOO Onderwijs en Opvang
- Stichting SAAM Onderwijs
- Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs PO en VO
- Stichting Binnensport Boekel
- Stichting Gemeenschapshuis Venhorst
- Sportverenigingen
- Culturele verenigingen
- Bosgroep Zuid
- Stichting D'n Eik
- Stichting Peellandschapspark Voskuilenheuvel
- Stichting de Speeltrein
- IBN

Beleidsindicatoren (zie bijlage)

- Absoluut verzuim
- Relatief verzuim
- Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)
- % Niet-wekelijkse sporters

Wat heeft het gekost?

Totale lasten en baten	Begroting incl. wijzigingen 2019	Rekening 2019	Vershil
Totale lasten	2.972	2.976	-4
Totale baten	380	452	72
Totaal saldo baten en lasten	2.593	2.525	68
Mutaties reserves	-5	16	-21
Gerealiseerde resultaat	2.588	2.541	47

De belangrijkste oorzaken van de ontstane verschillen zijn:

	Omschrijving	Voordeel	Nadeel
1	Diversen	47.000	
	Subtotaal	47.000	
	Totaal	47.000	

Ad. 1 Het voordeel van € 47.000 betreft diverse kleine verschillen op diverse taakvelden binnen programma D.

2.6 Programma E. Sociaal domein

Portefeuillehouder

- H. Willems

Waar gaat dit programma over?

Het programma gaat over het Sociaal Domein. Het Sociaal Domein betreft alle organisaties, diensten en voorzieningen voor Boekel die onze inwoners ondersteunen, de leefbaarheid vergroten en de participatie (het meedoen) bevorderen. Het gaat hier over het welzijn van onze inwoners in Boekel, de zelfredzaamheid en samenredzaamheid van de inwoners. Aangevuld met de gemeentelijke vangnetvoorzieningen voor onze meest kwetsbare inwoners. Daarbij is onderscheid te maken tussen voorzieningen: van sociale basisvoorzieningen, eerstelijns zorg/ondersteuning, tweedelijns zorg/ondersteuning tot bescherming en veiligheid.

Wat hebben wij bereikt in 2019, wat zijn de beoogde maatschappelijke effecten?

- Kwetsbare inwoners met ondersteunings-, zorg- en/of werk- en inkomensvragen hebben een beroep kunnen doen op de gemeente, waarbij de aandachtspunten zijn geweest:
 - Iedereen prettig kan blijven wonen, werken en leven, inclusief onze kwetsbare inwoners zoals kinderen, ouderen, vluchtelingen/statushouders, mensen met een minimum inkomen en mensen met een lichamelijke, psychiatrische, verstandelijke of een arbeidsbeperking.
 - Iedereen mogelijkheden heeft om mee te (blijven) doen in onze samenleving.
 - Iedereen zo lang mogelijk zelfstandig kan blijven wonen.
 - Iedereen de ondersteuning of zorg krijgt die zij nodig heeft.
 - Iedereen die anderen zorg of hulp (willen) bieden, daarvoor de ruimte en steun krijgt.
 - Ruimte en stimulansen voor initiatieven mogelijk zijn.
- Met de pilot van Zorg naar Werk de doorstroom tussen (arbeidsmatige) dagbesteding en (beschut) werk in beeld gebracht.
- De Visienotitie armoedebestrijding is vastgesteld.
- We hebben de transformatie in het Sociaal Domein verder vorm gegeven: het integraal werken tussen professionals, taken en wetgeving bevorderen we door het Dorpsteam Boekel uit te breiden met jeugdhulpprofessionals. Vanaf 1 januari 2020 kent Boekel één toegang tot zorg voor alle leeftijden.
- Een nieuw beleidsplan Jeugdhulp 2020-2024 en een nieuwe Centrumregeling Jeugdhulp Noordoost-Brabant 2020-2024 zijn vastgesteld.
- In totaal 14 transformatieopdrachten (Jeugdhulp) zijn ontwikkeld waarbij aanbieders gezamenlijke arrangementen gaan aanbieden.
- Het Beleidskader Wmo 2020-2023 is vastgesteld en de Centrumregeling Wmo in de regio Brabant Noordoost-oost is verlengd.
- De Koersnota Beschermd Wonen is vastgesteld en de voorbereidingen op de nieuwe Wet Verplichte GGZ (WvGGZ) zijn getroffen.

Wat waren de prioriteiten in 2019?

- Verdere transformatie van het Sociale Domein vorm geven: het integraal werken tussen professionals, taken en wetgeving bevorderen.
- De overlap tussen Wmo en Participatiewet in beeld brengen en daar waar mogelijk transformeren.
- Beleidskeuzes implementeren rondom de doelgroep beschut werk en arbeidsgehandicapten.
- Het verder in praktijk brengen van de pilot van Zorg naar Werk en daarmee een sluitende doorstroom realiseren tussen dagbesteding/begeleiding en participatie/werk.
- Uitvoering geven aan de vier pijlers uit de Transformatieopgaven voor Jeugdzorg. Deze pijlers zijn: 1. Toegang op sterkte, 2. Wonen doe je thuis, 3. Regionale zorg waar dat kan, 4. Complexe problematiek.
- Bij de (regionale) inkoop van zorg en welzijn sturen op een sterke regievoering, kwaliteit van zorg en ruimte voor het bieden van lokaal maatwerk.
- Opstellen van een nieuwe beleidsplan Wmo en voorbereiding van het verlengen van de regionale Centrumregeling Wmo.
- Een doorontwikkeling van het armoedebeleid met daarbij specifieke aandacht voor preventiemaatregelen.
- Opstellen van een nieuw beleidsplan Jeugdhulp en nieuwe centrumregeling Jeugdhulp Noordoost-Brabant 2020-2024.

- Het ontwikkelen van de Koersnota voor mensen met psychische kwetsbaarheid en de voorbereidingen op de implementatie van de Wet verplichte GGZ (WvGGZ).

Wat willen we nog bereiken na 2019?

- Verdere transformatie van het Sociaal Domein vorm geven: het integraal werken tussen professionals, taken en wetgeving bevorderen.
- Invulling geven aan het nieuwe partnership met IBN voor de doelgroepen beschut werk en arbeidsgehandicapten.
- Een uitwerking van het armoedebeleid met daarbij specifieke aandacht voor preventiemaatregelen.
- Uitwerking en implementatie Veranderopgave inburgering.
- In 2020 is de toegang tot zorg geregeld in één Integraal Dorpsteam Boekel. Jeugdhulp is ondergebracht in het Dorpsteam in Boekel. De komende twee jaar investeren we in de integrale samenwerking in het Sociaal Domein, teamvorming, leertrajecten en versterking van regievoering.
- We werken verder aan de Transformatieopgaven voor Jeugdhulp.
- Bij de (regionale) inkoop van zorg en welzijn sturen op een sterke regievoering, kwaliteit van zorg en ruimte voor het bieden van lokaal maatwerk.
- Het integraal doorontwikkelen van beschermd wonen, maatschappelijke opvang en bemoeizorg vanuit het perspectief van de doelgroep (mensen met een psychische kwetsbaarheid).

Wat zijn de nog te ondernemen stappen na 2019?

- In samenwerking met de IBN gemeenten en IBN het partnership 2021 uitwerken.
- Behoeft en mogelijkheden van een lokale toegang voor de Participatiewet bij het Dorpsteam in beeld brengen.
- Doorontwikkeling van de beleidssamenwerking met uitvoeringspartner voor Sociale zaken, gemeente Meierijstad.
- Een nieuwe verordening en nadere regels opstellen en besluitvorming hierover.
- Een nieuwe inkoopstrategie Jeugdhulp Noordoost-Brabant 2020-2024 opstellen.
- Zorgdragen dat de nieuwe inkoop Jeugdhulp geïmplementeerd wordt per 1 januari 2021. Deze is inmiddels met één jaar uitgesteld.
- Subregionaal verdere uitvoering geven aan enkele transformatieopdrachten voor Jeugdhulp.
- Het Integrale Dorpsteam verder doorontwikkelen: samenwerking, regievoering en kwaliteit.
- In de regio een uitvoeringsplan voor het Koersdocument inwoners met een psychische kwetsbaarheid ontwikkelen.

Verbonden partijen

- Werkvoorzieningschap Noordoost Brabant / IBN
- Kleinschalig Collectief Vervoer Brabant Noordoost
- GGD Hart voor Brabant
- Gemeente Meierijstad

Overige partijen

- Adviesraad Sociaal Domein (ASD)
- Regionale samenwerking Jeugdzorg, Wmo en Participatiewet
- ONS Welzijn

Beleidsindicatoren (zie bijlage)

- Banen
- Jongeren met een delict voor de rechter
- Kinderen in uitkeringsgezinnen
- Netto arbeidsparticipatie
- Werkloze jongeren
- Personen met een bijstandsuitkering
- Lopende re-integratievoorzieningen
- Jongeren met jeugdhulp
- Jongeren met jeugdbescherming
- Jongeren met jeugdreclassering
- Cliënten met een maatwerkarrangement WMO

Wat heeft het gekost?

Totale lasten en baten	Begroting incl. wijzigingen 2019	Rekening 2019	Vershil
Totale lasten	8.241	8.111	131
Totale baten	1.725	1.825	100
Totaal saldo baten en lasten	6.516	6.286	230
Mutaties reserves	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	6.516	6.286	230

De belangrijkste oorzaken van de ontstane verschillen zijn:

	Omschrijving	Voordeel	Nadeel
1	Bijstand (Wwb, IOAW, IOAZ, Bbz, Minima)	99.000	
2	Participatiebudget	25.000	
3	Jeugdzorg	95.000	
4	Diversen	11.000	
	Subtotaal	230.000	
	Totaal	230.000	

- Ad. 1 Deze onderbesteding op uitkeringslasten is verdeeld over verschillende uitkeringsposten (Inkomensdeel Participatiewet, IOAW, IOAZ, Bbz en bijzondere bijstand) door een daling van het klantenbestand zijn hier minder kosten gemaakt dan voorzien.
- Ad. 2 Er zijn minder middelen ingezet op re-integratietrajecten door goedkopere of andersoortige trajecten in te zetten. Ook zijn er niet voorziene ontvangsten geweest door teruggave van trajectkostenvergoedingen naar aanleiding van ziekteverzuim van kandidaten.
- Ad. 3 In vergelijking met 2018 is in 2019 minder vraag geweest en verwezen naar de dure zorgvorm LTA (Landelijke Transitie Arrangementen, ingekocht door de VNG). Ook zijn er minder PGB's afgegeven dan vooraf was voorzien.
- Ad. 4 Het voordeel van € 11.000 betreft diverse kleine verschillen op diverse taakvelden binnen programma E.

2.7 Programma F. Volksgezondheid en milieu

Portefeuillehouder

- H. Willems
- M. Tielemans

Waar gaat dit programma over?

Het programma volksgezondheid en milieu zorgt ervoor dat de burgers voldoende aandacht ervaren voor de kwaliteit van hun leefomgeving en dat het bedrijfsleven minder last ondervindt van overbodige regelgeving. Er wordt gestreefd naar een duurzame samenleving waarin burgers en bedrijven bij hun afwegingen zowel de sociale, economische en ecologische aspecten meewegen.

Wat hebben wij bereikt in 2019, wat zijn de beoogde maatschappelijke effecten?

Volksgezondheid

- Er is uitvoer gegeven aan de nota lokaal gezondheidsbeleid 2017-2020. Met name op de onderwerpen: alcohol- en drugsgebruik en overgewicht. Dit komt ten goede aan de gezondheid van de burgers van gemeente Boekel.
- De ouder-kind avonden op alle basisscholen in de gemeente Boekel zijn wederom succesvol verlopen. Deze avonden, met als thema groepsdruk liet leerlingen en ouders het gesprek aangaan over groepsdruk. Dit komt ten goede aan de bewustwording van de gevaren van alcohol- en drugsgebruik van de jeugdige en hun ouders.
- Er is een Gezondheidsbeurs georganiseerd voor ouderen. Ouderen kregen inzicht in hun gezondheid en praktische tips en adviezen. Dit komt ten goede aan de bewustwording over gezond ouder worden.
- Goede samenwerking met andere beleidsterreinen (o.a. jeugd, Wmo en sport) waarmee het beleid integraal aangepakt wordt. Dit komt niet alleen het individu maar ook de leefomgeving ten goede.
- Er is een verkenning uitgevoerd naar de haalbaarheid van een gezondheidsplein.

Riolering

- Voldoen aan de zorgplichten zoals beschreven in het vGRP 2017-2022, dit betreft onder andere het inzamelen en transporteren van afvalwater en bestrijden van verontreiniging van het oppervlaktewater.
- Deelname in de regionale watersamenwerking as50+ en het uitvoeren van projecten met de samenwerkingspartners. Doel van de samenwerking benadrukt en gedeeld. De samenwerking moet per saldo winst opleveren in de vorm van meer efficiëntie op de geïnvesteerde middelen van alle deelnemers.
- Conform de nieuwe inzichten uit het vGRP plannen voorbereiden en realiseren met betrekking op klimaatadaptatie en hittestress. In Boekel vertalen we dat met name in de volgende concrete actiepunten:
 - Zorgen voor vasthouden van regenwater (niet afvoeren via riool maar infiltreren dus afkoppelen);
 - Ervoor zorgen dat de hevige regens (in de zomerperiode) oppervlakkig kunnen worden afgevoerd. We weten dat het riool de nieuwe hoeveelheden regenwater niet aankan. Dit zal via oppervlakkige afvoer naar gebieden moeten waar het geen schade aanricht;
 - Voorkomen hittestress door meer groen ! Er zijn hele theoretische verhandelingen op te stellen over hittestress. In de kern wordt deze met name veroorzaakt door verharding en verglazing van de buitenruimte. Wij gaan actief aan de slag met meer groen in de bebouwde omgeving.

Afval

- Veel energie is gaan zitten in het losweken van de beleidsmatige samenwerking van de BCA uit de ODBN. Hiermee verwachten we meer inhoudelijke zeggenschap te krijgen over het beleid en de financiën betreffende afval.
- De Beesten Bende in Boekel is fors uitgebreid van 17 leden naar 55 leden.

Milieu

- Er zijn vergunningen ingetrokken en er zijn nieuwe vergunningen verleend. Beide zorgen ervoor dat de geurbelasting op de bebouwde kom verder is afgenomen.
- Het inrichtingenbestand is nagelopen. Daaruit blijkt dat vele veehouderijen reeds gestopt zijn of gaan stoppen.
- De pilot om te komen tot een meer lik op stuk handhavingstraject is voortgezet.
- Veel energie is gaan zitten in een actieve aanpak van de problematiek op De Elzen. Dit heeft in twee stappen geresulteerd in een plan tot forse veranderingen in het buurtschap. Voorjaar 2019 is het plan aan de raad voorgelegd. De eerste stappen naar realisatie worden gezet.
- Er is een aanspreekpunt aangesteld voor allerlei vragen rondom de transitie duurzame veehouderij.

Wat willen we nog bereiken na 2019?

Volksgezondheid

- Preventie op jeugd versterken.
- Vormgeven van een nieuw lokaal gezondheidsbeleid (2021-2024), met hierbij de nadruk op positieve gezondheid
- Meer inzetten op kwetsbare groepen.
- Uitvoering geven aan het project 'Positieve gezondheid en leefomgeving' in het gebied de Elzen.
- We betrekken een ontwikkelaar die samen met ketenpartners het gezondheidsplein gaat vormgeven.

Riolering

- Onderhoud aan riolering en uitvoeren benoemde projecten conform vGRP 2017-2022.
- Uitvoering geven aan de opgenomen maatregelen en zo komen tot een toekomstbestendig en klimaatproof Boekel.
- Deelname aan regionale samenwerking in de afvalwaterketen/waterbeheer en uitvoeren van projecten met de samenwerkingspartners.
- De uitvoering van de maatregelen uit ons vGRP in voorbereiding genomen. Vanaf 2e helft 2020 zullen deze ten uitvoer komen.

Afval

- Sinds de start van 2020 is de GR Afvalinzameling Land van Cuijk en Boekel in werking getreden. Het streven is dat de medewerkers van de GR Afvalinzameling vanaf april worden ondergebracht bij de samenwerkingsorganisatie CGM in plaats van bij de ODBN.
- De burgers van de gemeente Boekel verder stimuleren om hun afval beter te scheiden door o.a. het verder uitrollen van de communicatiecampagne Schon Bezig.
- Het netwerk van zwerfafvalpakkers en de Beesten Bende in de gemeente Boekel verder uitbreiden en deze vrijwilligers blijven waarderen.
- In gesprek treden met de KBO's om de oud-papier inzamel contracten te evalueren en mogelijk te verlengen

Milieu

- De gebiedgerichte aanpak De Elzen verder uitwerken en bezien of een dergelijke brede aanpak ook op andere gebieden kan worden toegepast.
- Ons inrichtingenbestand verder actualiseren door het controleren van de bedrijven waarvan we weten dat de situatie is gewijzigd en dit vergunningtechnisch te verwerken.
- De stevige basis voor de ODBN verder ontwikkelen en behouden, waardoor de samenwerking verbetert.

Verbonden partijen

- GGD Hart voor Brabant
- Regionale Ambulance Voorziening (RAV)
- Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN)
- Bestuurscommissie Afvalinzameling Land van Cuijk en Boekel (BCA)

Overige partijen

- Watersamenwerking As50+

Beleidsindicatoren (zie bijlage)

- Omvang huishoudelijk restafval
- Hernieuwbare elektriciteit

Wat heeft het gekost?

Totale lasten en baten	Begroting incl. wijzigingen 2019	Rekening 2019	Verschil
Totale lasten	2.501	3.059	-558
Totale baten	2.057	2.587	530
Totaal saldo baten en lasten	443	472	-29
Mutaties reserves	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	443	472	-29

De belangrijkste oorzaken van de ontstane verschillen zijn:

	Omschrijving	Voordeel	Nadeel
1	Afval	29.000	
2	Milieu (ODBN)		41.000
3	Begraafplaatsen		25.000
4	Diversen	8.000	
	Subtotaal	37.000	66.000
	Totaal		29.000

- Ad. 1 In 2019 heeft de eindafrekening inzake kunststof inzameling over 2015 en 2016 aan de BCA plaatsgevonden. Deze extra kosten worden gedekt uit een hogere onttrekking uit de voorziening afvalstoffenheffing. Het voordeel wat hierdoor in de algemene dienst ontstaat wordt veroorzaakt door de btw-component die ten gunste komt van de algemene dienst op dit onderdeel.
- Ad. 2 Zoals vorig jaar reeds is aangegeven zijn we in samenwerking met de ODBN bezig geweest met het opschonen van het inrichtingenbestand. In eerste instantie brengt dit kosten met zich mee. Zoals de kosten voor de gevelverificatie en de verwerking van verworven gegevens (€ 17.000). Kostenbesparing komt pas in een later stadium als de (veehouderij)bedrijven daadwerkelijk zijn gemuteerd in het inrichtingenbestand nadat de vergunningen/ meldingen zijn aangepast.
- Er is een kleine overschrijding geweest op de basistaken (60 uur). De basistaken bestaan uit vergunningverlening en toezicht & handhaving. Er zijn minder uren besteed aan vergunningverlening, maar meer aan toezicht & handhaving.
- Er is een grote overschrijding geweest op de verzoektaken. In het werkprogramma is voor 295 uren aan verzoektaken opgenomen. De gevraagde capaciteit bedroeg in totaal 409 uur. Het grootste deel van de overige verzoektaken, bijna de helft is besteed aan het uitbrengen van 13 RO-adviezen. Veelal betrof het hier adviezen over de herontwikkeling van agrarische bestemmingen zoals ruimte voor ruimte (wonen), kleinschalige opslag of de vestiging van een nieuwe activiteit. In totaal is 109 uur besteed aan ambtelijke ondersteuning, bestaande uit 85 uur voor vergunningverlening en 24 uur voor toezicht en handhaving.
- Ad. 3 De uitvoerende partij IBN heeft een deel van een softwarepakket opgeleverd (uitvaartsuite). Tevens is er op de achterstand in het ruimen van grafzerken ingelopen. Beide onderdelen resulteerden in meerkosten.
- Ad. 4 Het voordeel van € 8.000 betreft diverse kleine verschillen op diverse taakvelden binnen programma F.

3. Paragrafen

Artikel 26 BBV schrijft voor dat in het jaarverslag dezelfde paragrafen opgenomen moeten worden als die in de begroting opgenomen zijn. De (minimaal) verplichte paragrafen staan in het onderstaande overzicht.

- 3.1 Bestuur en organisatie
- 3.2 Bedrijfsvoering
- 3.3 Weerstandsvermogen & risicomanagement
- 3.4 Onderhoud kapitaalgoederen
- 3.5 Financiering
- 3.6 Lokale heffingen
- 3.7 Verbonden partijen
- 3.8 Grondbeleid

3.1 Bestuur en organisatie

3.1.1 Bestuur

In 2019 is door college en organisatie invulling gegeven aan het collegeprogramma 2018-2022.

3.2 Bedrijfsvoering

3.2.1 Organisatiestructuur

De organisatiestrategie is er op gericht om te werken als een kleine, regie-voerende organisatie. De medewerkers dienen in te spelen op snelle maatschappelijke ontwikkelingen binnen en buiten de gemeente. Door de regiefunctie zal gekeken worden wat de efficiëntste en effectiefste manier van het uitvoeren van de taken zal zijn. Om de organisatie zó te bemensen dat aan de missie en de organisatiestrategie kan worden voldaan, streven we ernaar bij medewerkers de meest relevante competenties aanwezig te doen zijn.

3.2.2 Personeelsbeleid

Werving en selectie

Voor de werving van personeel werd vooral gebruik gemaakt van Social Media en plaatsing op www.gemeentebanen.nl met een doorplaatsing naar de landelijke bekende sites. Daarnaast is de gemeente Boekel in 2019 aangesloten bij een regionaal platform (www.werkeninnordooostbrabant.nl) voor de lagere overheid. Het doel hiervan is het bereik op de (gemeentelijke) arbeidsmarkt te vergroten. Dit platform zorgt voor regionale doorplaatsing op www.werkeninzuidoostbrabant.nl en www.banenpleinlimburg.nl. Net als in 2018 zijn er in 2019 een aantal vacatures geweest. Gebleken is dat de respons die we ontvangen via het regionale platform groter wordt en leidt tot betere invulling van onze vacatures.

Het personeelsbeleid is er op gericht een substantiële bijdrage te leveren aan het zijn van een aantrekkelijke werkgever. Niet alleen in het kader van het werven van nieuw personeel, maar ook in het kader van het boeien en binden van het huidige personeel. De toename van lokale economische activiteit (bijvoorbeeld op het gebied van bouwen en wonen), zorgt voor een toename van de hoeveelheid werkzaamheden op diverse taakvelden. Daarnaast zijn landelijke ontwikkelingen op het gebied van energie, duurzaamheid, milieu en het sociaal domein, van invloed op de uitvoering van onze gemeentelijke taak. Met een arbeidsmarkt waarbij momenteel de vraag groter is dan het aanbod, is het ook voor onze organisatie een uitdaging de juiste medewerkers te vinden om aan onze taak te voldoen.

Een recent uitgevoerd onderzoek naar onze arbeidsmarktcommunicatie heeft uitgewezen dat de gemeente Boekel een aantrekkelijke werkgever is voor medewerkers die diversiteit zoeken in een functie. De omvang van onze organisatie heeft als voordeel dat medewerkers een breed takenpakket hebben, in tegenstelling tot grote(re) gemeenten waar men vaker specialistisch aan het werk is.

Feiten en cijfers

Eind 2019 waren er 65 medewerkers (52,16 fte) in dienst van de gemeente Boekel. Dit is exclusief de burgemeester en wethouders. In 2019 zijn 6 medewerkers uitgestroomd en er zijn 11 medewerkers ingestroomd. De verhouding mannen / vrouwen was in 2019: 41,5% mannen en 58,5% vrouwen. De leeftijdsverhouding was in 2019:

- 7,7% medewerkers van 20 - 29 jaar
- 16,9% medewerkers van 30 - 39 jaar
- 27,7% medewerkers van 40 - 49 jaar
- 47,7% medewerkers van 50 jaar en ouder.

De gemiddelde leeftijd was 48 jaar.

Ziekteverzuim 2019

Net als in de voorgaande jaren is in 2019 actief ingezet op het voorkomen en het terugbrengen van het ziekteverzuimpercentage. Er werd en wordt periodiek veel aandacht besteed aan de gezondheid en vitaliteit van onze medewerkers. Deze aandacht is vooral preventief van aard, zoals bijvoorbeeld periodiek medische onderzoeken, optimaliseren werkplekken en een programma om werkdruk tegen te gaan. Het ziekteverzuimpercentage lag in 2019 op 7,2%. Dit is ten opzichte van het verzuimpercentage in 2018 (9,4%) afgenomen.

Het ziekteverzuimpercentage wordt grotendeels veroorzaakt door een paar langdurige ziektegevallen, die buiten de invloedssfeer van de werkgever zijn gelegen. De gemeente Boekel heeft over 2019 een ziekteverzuimpercentage dat hoger ligt dan het landelijk gemiddelde (2018) van 5,8% op gemeenteniveau. Wel zien we na het derde kwartaal van 2019 een afname van het ziekteverzuimpercentage.

CAO ontwikkelingen

Een aantal jaren is al sprake van de invoering van een meer uniforme arbeidsvoorwaardenregeling voor alle gemeenten. Inmiddels is De Wet normalisatie rechtspositie ambtenaren (Wnra) in werking getreden op 1 januari 2020.

Bedrijfshulpverlening (BHV)

Eind 2019 hebben de leden van de BHV herhalingslessen (incl. AED), EHBO - Blussen van Branden gevolgd.

3.2.3 Samenwerking

Samenwerking ICT

De samenwerking op het gebied van ICT verloopt naar tevredenheid.

Regionalisering Brandweer

Bij de start van de veiligheidsregio zijn de brandweerkazernes buiten de regionalisering gehouden. In 2019 is besloten dat de kazernes door de veiligheidsregio worden overgenomen. Dat zal voor de Boekelse kazerne naar verwachting in 2020 plaatsvinden.

Samenwerking WOZ / Belastingen (BSOB)

De samenwerking op het gebied van de lokale belastingen verliep naar tevredenheid. In 2019 is een aanvang gemaakt om te bezien in hoeverre processen waarmee alle gemeenten te maken hebben, kunnen worden geoptimaliseerd.

Samenwerking met Meierijstad

Na de ontbinding van Optimisd wordt de uitvoering van de sociale voorzieningen voor de gemeente Boekel uitgevoerd door de gemeente Meierijstad. Dit verloopt naar tevredenheid.

Samenwerking Begraafplaatsbeheer

Met IBN is een samenwerking opgestart in het kader van begraafplaatsbeheer en –administratie. IBN heeft in 2019 echter aangegeven te willen stoppen met het aanbieden van deze dienst. Inmiddels is een andere (particuliere) samenwerkingspartner gevonden.

3.2.3 Informatieveiligheid

De gemeente Boekel is, net als andere organisaties, kwetsbaar als het gaat om digitale dienstverlening. De afgelopen jaren is er bij de overheid sprake van een toenemend aantal incidenten op het gebied van cybercriminaliteit en informatieveiligheid. Niet alleen door gerichte aanvallen van hackers of door beveiligingsproblemen met belangrijke softwarepakketten zoals Citrix, maar ook door het onbedoeld openbaar worden van vertrouwelijke informatie door medewerkers. Het is daarom van belang om de informatieveiligheid te borgen.

Informatieveiligheid is het middel om informatieveiligheid te bereiken. Het doel hierbij is dat wij een betrouwbare partner zijn voor inwoners, organisaties en ketenpartners. Dit doen wij door het borgen van de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van gegevens volgens het geldend normenkader.

Tot eind 2019 hanteerden wij hierbij de Baseline Informatieveiligheid Gemeenten (BIG). Vanaf 2020 volgen wij de nieuwe Baseline Informatieveiligheid Overheid (BIO). De omschakeling is nog in gang. De kern van de baseline is dat we maatregelen nemen op basis van risicoafwegingen, zodat we met beperkte middelen een optimaal resultaat halen. Een garantie op 100% veiligheid bestaat niet. Sinds 2017 toetsen we de stand van zaken op het gebied van informatieveiligheid door de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA). Een IT audit maakt onderdeel uit van de ENSIA systematiek. De IT audit over het verantwoordingsjaar 2019 laat zien dat de gemeente Boekel voldoet aan alle geselecteerde normen voor DigiD en Suwinet.

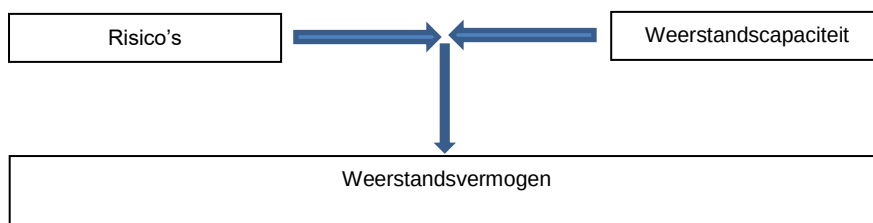
Verder leidt het doorlopen van de ENSIA systematiek niet direct tot een score, maar laat het wel zien waar verbeteringen mogelijk zijn. De verbeterpunten maken onderdeel uit van de omschakeling naar de nieuwe baseline de BIO. Daarnaast laten de ENSIA rapportages over 2019 zien dat op het gebied van de geo-basisregistraties er verbeterpunten zijn voor de borging van de beheerprocessen. Er is inmiddels een project gestart om de samenhang tussen de geo-basisregistraties en het beheer van de openbare ruimte te verbeteren.

3.3. Weerstandsvermogen & risicobeheersing

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), dat sinds begrotingsjaar 2004 van kracht is, bevat regels voor de financiële verslaglegging. Volgens artikel 11 van het BBV moeten gemeenten en provincies inzicht verschaffen in hun weerstandsvermogen. Het gaat hierbij om het verband tussen de weerstandscapaciteit en de risico's waarvoor géén (beheers)maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Onder weerstandscapaciteit verstaat het BBV de middelen en mogelijkheden waarover provincies of gemeenten kunnen beschikken om niet begrote kosten die onverwachts en substantieel zijn te dekken. Het gaat hier om de elementen waarmee tegenvallers eventueel bekostigd kunnen worden zoals Algemene Reserve, onbenutte belastingcapaciteit en stille reserves.

Het weerstandsvermogen voor de gemeente is gedefinieerd als: 'het vermogen van de gemeente Boekel om niet-structurele financiële risico's op te kunnen vangen teneinde haar taken te kunnen voortzetten'. En is eigenlijk niet meer of minder dan een confrontatie van de risico's met de weerstandscapaciteit.

Een eerste stap bij het beoordelen van het weerstandsvermogen is het in kaart brengen c.q. identificeren van eventuele risico's. Zoals uit de onderstaande figuur blijkt en in de volgende paragraaf gebeurt.

Als onderdeel van risicomanagement wordt de weerstandscapaciteit van de gemeente periodiek afgezet tegen een inschatting van de mogelijke financiële risico's die zich kunnen manifesteren. Voor het belangrijkste risico (de grondexploitatie) wordt al jaren de 'vinger aan de pols gehouden' middels het jaarlijks actualiseren van de exploitatieberekeningen, het doorrekenen van verschillende scenario's en de confrontatie van het gewenste met het beschikbare weerstandsvermogen. Met een organisatie brede beoordeling van het weerstandsvermogen zijn de afgelopen jaren de eerste ervaringen opgedaan. Een leer- en groeitraject dat continue aan verandering en verbetering onderhevig is.

Ondanks dat er géén zekerheid aan ontleend kan worden is risicomanagement wel van toegevoegde waarde; het geeft een beeld van wat verwacht kan worden en of de organisatie hierop voldoende voorbereid is.

3.3.1. Inventarisatie van de risico's en het benodigd weerstandsvermogen

Om een confrontatie van deze risico's met de weerstandscapaciteit mogelijk te maken dienen deze eerst financieel te worden gekwantificeerd. Hiertoe wordt een methode gebruikt waarbij, per geïdentificeerd risico, een inschatting wordt gemaakt van de volgende drie parameters:

Kans	de kans dat een risico zich manifesteert wordt ingeschat op basis van een kwalitatief oordeel. Ten behoeven van een transparant en handelbaar model zijn er (slechts) drie categorieën benoemd met een wegingsfactor: laag (0,05) – middel (0,50) – hoog (0,75).
Impact	wat is het (financiële)effect voor de organisatie als het risico zich voordoet? Ook hier wordt eerst een kwalitatief oordeel aan gegeven. Daarna wordt, afhankelijk van het kwalitatieve oordeel, een inschatting gemaakt van het financiële effect; in procenten afgezet tegen de totale lasten conform begroting. Waarbij de volgende indeling wordt gehanteerd: klein impact tussen de 1 & 9 % middel impact tussen de 10 & 49 % groot impact tussen de 50 & 100%
Effect	voor het kwantificeren van het (financiële) risico is het van belang te weten of een risico van incidentele danwel structurele aard is. Indien het een incidenteel karakter kent wordt de factor '1' gehanteerd. Het risico kan zich immers maximaal één keer voordoen. Betreft het een structureel risico dan wordt de factor '3' toegekend. Dit wil zeggen dat het financiële effect van dit risico 'drie keer wordt ingerekend'; zodat de organisatie als het ware drie jaar de tijd heeft om adequaat te reageren en passende maatregelen te treffen.

Het 'minimabeleid' als voorbeeld:

De kans dat de komende jaren meer aanspraak op onze minima-voorzieningen wordt gedaan, wordt als 'gemiddeld' ingeschat (wegingsfactor 0,50). Het financiële effect hiervan voor de organisatie wordt eveneens als 'gemiddeld' ingeschat, met een impact van 10%. Aangezien dit risico een structureel effect zal hebben wordt bij het kwantificeren van het financiële risico een factor '3' toegepast. Het financiële risico, ook wel het benodigd weerstandsvermogen voor dit onderdeel wordt dan als volgt berekend:

Budget cf. Begroting	Kans	Impact	Effect	Benodigd weerstandsvermogen
€ 416.000	* 0,5	* 10%	* 3	= € 62.000

3.3.2. Belangrijkste financiële risico's excl. Grondbedrijf

De belangrijkste financiële risico's worden in de onderstaande tabel weergegeven. Deze risico's zijn niet anderszins ondervangen en er zijn geen voorzieningen voor gevormd, waardoor deze relevant zijn voor het weerstandsvermogen.

Nr.	Risico	Omschrijving	Kans	Impact	Effect	Benodigd weerstandsvermogen
1	Openeindregelingen	Wmo	Middel	Middel	Structureel	288.000
		Jeugdzorg	Middel	Middel	Structureel	221.000
		Bijstandsverlening	Middel	Middel	Structureel	192.000
		Minimabeleid	Middel	Middel	Structureel	62.000
		Leerlingenvervoer	Middel	Middel	Structureel	38.000
2	Decentralisaties taken Rijksoverheid	Transitie Jeugdzorg	Laag	Groot	Structureel	260.000
		Transitie AWBZ - Wmo	Laag	Groot	Structureel	290.000
		Transitie Sociale Werkvoorziening - Participatie	Laag	Groot	Structureel	235.000
3	Afgegeven garanties	Gewaarborgde geldleningen	Laag	Groot	Incidenteel	298.000
		Startersleningen	Laag	Middel	Incidenteel	1.000
4	Gemeentefonds	Uitkering gemeentefonds kan lager zijn dan geraamd	Hoog	Middel	Structureel	236.000
5	Randweg	Uitvoering binnen gestelde kaders / meerwerk etc.	Middel	Middel	Incidenteel	199.000
6	Risico's op eigendommen	Rioolbeheer	Laag	Middel	Structureel	18.000
		Wegbeheer	Laag	Middel	Structureel	16.000
		Gebouwenbeheer	Laag	Middel	Structureel	3.000
7	Informatiebeveiliging en privacy	Beveiligingsincidenten en datalekken	Laag	Groot	Incidenteel	25.000
8	Omgevingswet	Kosten aansluiten DSO	Middel	Middel	Incidenteel	11.000
9	Sociale zaken	Vergoeding bij beëindiging samenwerking Meierijstad	Laag	Klein	Incidenteel	1.000
						2.393.000

1. Openeindregelingen

Het financiële risico dat de gemeente bij een 'openeindregeling' loopt zit in het feit dat de gemeente verplicht is een voorziening te verstrekken indien een aanvrager hier volgens de geldende wet- en regelgeving recht op heeft. Ongeacht of hiervoor voldoende budget en/of financiële middelen beschikbaar zijn en ongeacht volumegroei in één jaar. Voorbeelden van de belangrijkste 'openeindregelingen' zijn:

- Bijstandsverlening (o.a. Participatiewet –IOAW – IOAZ & Bbz)
- Minimabeleid (o.a. individuele inkomenstoeslag – kwijtschelding gemeentelijke belastingen & Bijzondere Bijstand)
- Wmo (o.a. huishoudelijke verzorging, dagbesteding & begeleiding, woningaanpassingen, rolstoel- & vervoersvoorzieningen)
- Leerlingenvervoer
- Jeugdzorg

Met maatschappelijke veranderingen en veranderingen in het Sociale Domein zullen er naar verwachting de komende jaren meer mensen een beroep doen op gemeentelijke voorzieningen. In hoeverre hier daadwerkelijk sprake van zal zijn in Boekel en wat de financiële consequenties hiervan zijn zal altijd pas achteraf blijken. Een kritische toets bij het toekennen van dergelijke voorzieningen, preventieve maatregelen en een sober beleid zijn middelen die ingezet worden om de negatieve financiële effecten van een toenemende vraag zoveel mogelijk te beperken.

2. Decentralisaties taken Rijksoverheid sociaal domein

Abonnementstarief in de Wmo

Het abonnementstarief houdt in dat alle cliënten die gebruik maken van Wmo-voorzieningen een vaste bijdrage van € 17,50 betalen per vier weken. Deze bijdragen worden daarmee onafhankelijk van zorggebruik, inkomen en vermogen. Risico's van het abonnementstarief voor de gemeente zijn:

- We zien een stijgend beroep op de voorzieningen in de Wmo. Dit vraagt extra capaciteit – meer uitvoeringskosten. We zien ook een explosieve stijging van kosten bij bepaalde voorzieningen: met name huishoudelijke verzorging, individuele vervoersvoorzieningen en woningaanpassingen.
- We zien een nieuwe groep inwoners die voorheen geen beroep deden op de Wmo, de doelgroep wordt daardoor breder en jonger. Mensen met meer inkomen en vermogen stromen in.
- Het abonnementstarief is in strijd met de decentralisatiebeleid en doorkruist het gemeentelijk eigen bijdrage-beleid van Boekel vastgesteld door de gemeenteraad: de gebruiker betaalt, de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten, kanteling naar eigen kracht en medeverantwoordelijkheid.
- De aanzuigende werking zal komende jaren blijven bestaan: voorheen maakten cliënten de afweging of zij de voorziening beter en goedkoper zelf kunnen regelen, dit slaat door naar 'je bent een dief van je eigen portemonnee als je niet bij de gemeente aanklopt'.
- We verwachten als gevolg van het abonnementstarief in het komende jaar arbeidstekorten bij onze contractpartners: trapliftleveranciers, hulpmiddelenleveranciers, zorgaanbieders voor huishoudelijke verzorging. Dit kan leiden tot krapte op de markt, tekorten in voorraden, leveringstops voor inwoners, lange levertijden. Dit is een landelijke tendens.
- We krijgen signalen dat door de grote vraag voor gemeentelijke voorzieningen, de verliezen op de particuliere markt – met doorgaans een hoger tarief – groot zijn. Dit zorgt voor financiële risico's bij leveranciers en zorgaanbieders.

Vertaalt naar de financiële risico's in de komende jaren verwachten wij bij de volgende Wmo-voorzieningen een kostenstijging:

1. Minder inkomsten: door minder inkomsten uit eigen bijdragen Wmo, zal een deel van de Wmo-dekking wegvallen.
2. (Grote) Woonvoorzieningen: cliënten betaalden voorheen een groot deel van de woningaanpassingen zelf op grond van inkomen en vermogen, tot maximaal de kostprijs. Met het abonnementstarief kunnen de kosten bijna geheel afgewenteld worden op de gemeente, zonder dat hier compensatie van het Rijk tegenover staat. 2019 laat reeds een flinke stijging in verstrekte woonvoorzieningen zien.
3. Huishoudelijke Verzorging: bij Huishoudelijke Verzorging is een aanzuigende werking ontstaan. Waar voorheen mensen op grond van voldoende inkomen/vermogen zelf in een oplossing voorzagen, doet deze groep nu een beroep op de gemeente. Een grote stijging in cliënten, veroorzaakt een grote kostenstijging. De verwachting is dat deze instroom zal afzwakken, maar wel blijvend is.
4. Individuele vervoersvoorzieningen: Ook hier verwachten we een kostenstijging als gevolg van het abonnementstarief.

In de begroting 2020 is rekening gehouden met de effecten van het abonnementstarief. We blijven monitoren en bijstellen.

Huishoudelijke Verzorging (AMvB reële kostprijs)

Met de invoering van Algemene Maatregel van Bestuur 'reële kostprijs' door het Rijk, een invoering nieuwe HV-loonschalen in de nieuwe CAO en een nieuwe reguliere CAO-loonsverhoging van 4%, zullen de (loon)kosten voor Huishoudelijke Verzorging de komende jaren verder stijgen (dit is exclusief de gevolgen van het abonnementstarief).

Nieuwe inkoopsystematiek Jeugdhulp

In 2021 wordt een nieuwe inkoopsystematiek voor Jeugdhulp in de regio ingevoerd. Hierbij wordt overgegaan van een lumpsumfinanciering naar inkoop van producten per cliënt. Voorheen bepaalden de aanbieders het soort hulp, de hoeveelheid hulp en de lengte van de trajecten. Gemeenten willen meer grip en regie: door de nieuwe systematiek hopen we op de toegang tot zorg meer regie te krijgen op de inzet van zorg en de lengte hiervan. Inmiddels is bekend dat de invoering van een nieuwe

systematiek een jaar is doorgeschoven. We kunnen nu nog niet goed inschatten wat de financiële effecten hiervan zullen zijn.

Financieringssysteem Participatiewet

Het budget om de bijstandsuitkeringen (BUIG) te betalen is gebaseerd op de gemaakte uitkeringskosten in jaar T-2. Dat betekent dat we met dit budget altijd achterlopen op de ontwikkeling van het klantenbestand. Ontstane tekorten moeten we aanvullen uit eigen middelen. Ondanks de aantrekkende economie zien we dat de uitstroom naar werk achterblijft op de aantrekkende arbeidsmarkt. In casuïstiek speelt steeds vaker multi-problematiek waardoor de afstand tot de arbeidsmarkt erg groot is.

3. Afgegeven garanties

Gewaarborgde geldleningen woningbouw

De gemeente staat garant voor diverse leningen die PeelrandWonen in het verleden is aangegaan. Het WSW (Waarborgfonds Sociale Woningbouw) neemt de betaalverplichtingen voor een lening over wanneer de corporatie de rente en aflossing op een door het WSW geborgde lening niet meer kan betalen. Wanneer het deze betaalverplichting niet kan voldoen, moeten rijk en gemeenten bijspringen. Zij moeten dan een renteloze lening aan het WSW verstrekken. Het Rijk verstrekt in alle gevallen 50% van de renteloze leningen. De zogenoemde 'schadegemeente' (in geval van een lening van PeelrandWonen dus de gemeente Boekel) verstrekt 25% van de renteloze leningen. Alle gemeenten die achternager zijn van het (met inbegrip van de 'schadegemeenten') verstrekken samen de resterende 25% van de renteloze leningen.

Tot dusver is het landelijk nog niet voorgekomen, dat rijk en gemeenten moesten bijspringen. Voor wat betreft PeelrandWonen is de garantie nog nimmer aangesproken.

Voor een bedrag van € 23,873 miljoen heeft het WSW leningen van PeelrandWonen geborgd. Over circa € 11,937 miljoen loopt de gemeente momenteel nog risico (situatie 31-12-2019).

Startersleningen

Vanaf 2014 heeft de gemeente 22 startersleningen verstrekt. Op dit moment zijn 13 startersleningen afgelost. Het openstaande bedrag dat door de gemeente verstrekt is bedraagt € 82.045 (stand 31-12-2019). Over de hoofdsom van deze leningen loopt de gemeente geen risico omdat deze som gegarandeerd is via de NHG. Wel loopt de gemeente risico over misgelopen rente.

Garantieverstrekkingen – Particulieren

Door de gemeente zijn tot 1 januari 1995 garanties aan particulieren verstrekt door de betaling van rente en aflossing op de door hen aangegane hypothecaire geldleningen. Per 1 januari 1995 verstrekt de Stichting Waarborgfonds Eigen Woning (SWEW) deze garanties. Voor de garanties van vóór 1 januari 1995 heeft de gemeente het risico afgekocht, waarmee deze ten laste van de SWEW komen. Alleen in de situatie, dat de gemeente toestemming zou geven voor een wijziging van een gegarandeerde hypothecaire lening van vóór 1 januari 1995, welke niet past binnen de criteria van de SWEW en de hypotheeknemer betalingsproblemen krijgt, kan de gemeente hierop financieel worden aangesproken. Op dit moment is dit niet van toepassing. Als laatste kan de gemeente worden aangesproken bij financiële problemen van de SWEW.

Glasvezel

In het voorjaar van 2016 hebben we ingestemd met overname van de aandelen van BoekelNet (door de gemeente gefinancierd) tegen betaling van de gehele openstaande lening met rente. Daarmee is dat risico vervallen. Wel is de bankgarantie ad € 1 miljoen gehandhaafd. Deze wordt jaarlijks met 25% afgelost te starten in 2017. Volgens de planning zou de bankgarantie in de loop van 2020 geheel vervallen, maar dit is al in 2019 gerealiseerd. De bankgarantie vormt daardoor geen risico meer.

4. Uitkering gemeentefonds

Gemeenten ontvangen afhankelijk van omvang en samenstelling geld van de Rijksoverheid uit het gemeentefonds. De precieze omvang van deze uitkering is afhankelijk van veel factoren die aan verandering onderhevig zijn. Daarnaast kunnen politieke besluiten in Den Haag gevolgen hebben voor de grootte van de uitkering aan de gemeente Boekel.

De uitkering uit het gemeentefonds is in de afgelopen jaren geen constante factor gebleken. Via circulaire informeert de Rijksoverheid de gemeenten over de verdeling van het gemeentefonds. Er bestaat hierdoor een risico dat de gemeente minder financiële middelen ontvangt dan oorspronkelijk is geraamd. De uitkering kan ook hoger zijn dan geraamd, maar vanwege het voorzichtigheidsbeginsel kijken we hier alleen naar nadelige effecten.

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken is al langere tijd een nieuwe herijking van het gemeentefonds aan het voorbereiden. Dit gaat via de nieuwe Financiële Verhoudingswet, die een jaar is uitgesteld tot 1 januari 2022. Het Rijk is nu bezig om de effecten van die herijking te berekenen. In voorlopige uitkomsten (die overigens nog niet formeel zijn gedeeld met gemeenten) blijkt dat grofweg tweederde van de gemeenten er op achteruit gaat. Dit betreft de plattelandsgemeenten, die ten opzichte van de stedelijke gemeenten gaan inleveren. Dit beeld is bevestigd door de minister. De resultaten per individuele gemeente zijn nog niet bekend. Daarnaast is nog niet bekend hoe groot dit nadeel in omvang zal zijn.

De uitkering aan de gemeente Boekel bedroeg in 2019 € 13.994.000. Bij de kwantificering van het benodigd weerstandsvermogen wordt rekening gehouden met een risico dat de uitkering 5% lager uitvalt.

5. Randweg

In januari 2015 heeft de provincie besloten om de randweg daadwerkelijk ten uitvoer te brengen. In het voorjaar van 2015 zijn met de provincie afspraken gemaakt over de rolverdeling van het verdere proces tot en met de vaststelling van het bestemmingsplan. De voortgang verloopt voorspoedig. In het najaar van 2016 is het ontwerp bestemmingsplan gepubliceerd en zijn er 12 beroepszaken opgestart bij de Raad van State. In haar uitspraak van juli 2018 heeft de Raad van State alle beroepen op hoofdlijnen naast zich neergelegd en is het bestemmingsplan nagenoeg ongewijzigd definitief geworden.

Eerder al heeft de raad de uitgangspunten van de uitvoeringsovereenkomst waarin de kostendeling tussen gemeente en provincie is vastgelegd bekrachtigd. Kern daarbij is dat dit een provinciale weg wordt waarbij het merendeel van de kosten en risico's bij de provincie liggen. De gemeentelijke bijdrage aan de randweg is geschat op € 2,82 miljoen. Dat is in het voorjaar van 2017 vastgelegd en in de begroting is een bedrag van € 2,65 opgenomen waarbinnen dit moet kunnen worden uitgevoerd. Binnen het project is aandacht voor de financiële risico's. Op basis van een inhoudelijke analyse blijkt deze binnen de kaders van het project te vallen. In de overeenkomst is vastgelegd dat eventuele toekomstige onvoorziene risico's die niet binnen het projectbudget vallen naar rato van inbreng worden gedeeld.

Inmiddels zijn belangrijke hordes in het project genomen. Zo is de grondverwerving afgerond binnen de gestelde kaders. Daarnaast is de aanbesteding van de uitvoering voltooid en binnen budget gegund aan Dura Vermeer. Wel blijven er financiële risico's bestaan door bijvoorbeeld het noodzakelijk worden van aanverwante werkzaamheden nabij het ontwikkelingsgebied.

6. Risico's op eigendommen

Het gebouwenbeheer vraagt een goede afstemming tussen klein en groot onderhoud. Verder is een integrale benadering tussen gebouwen die door de gemeente zelf worden beheerd en gebouwen die door derden worden beheerd noodzakelijk. Om op een efficiënte en effectieve manier invulling te kunnen geven aan het gebouwenbeheer in de komende jaren wordt de onderhoudsstatus en de behoefte van de diverse gebouwen jaarlijks bekeken. Aan de hand hiervan wordt vervolgens jaarlijks het meerjaren onderhoudsplan (MOP) geactualiseerd. Deze actualisatie wordt jaarlijks vertaald naar de meerjarenbegroting.

Hetgeen overigens op een soortgelijke manier, maar met een andere frequentie, gebeurt voor wegen en rioleringen. Gezien de structurele en planmatige aanpak hiervan wordt het (financiële) risico tot een minimum beperkt.

7. Informatiebeveiliging en privacy

Als informatieverwerkende organisatie werken we veel met (persoons)gegevens. Het risico bestaat dat gegevens onbedoeld vrijkomen (datalek), dat gegevens onrechtmatig verwerkt worden of dat niet voldoende wordt voldaan aan administratieve verplichtingen van de Algemene Verordening

Gegevensbescherming (AVG). Daarnaast proberen kwaadwillende partijen schade aan te richten door phishing, ransomware, hacking, of door misbruik te maken van kwetsbaarheden in ketensoftware. De risico's gaan verder dan de directe schade, omdat verstoringen in de continuïteit van de bedrijfsvoering grote indirecte schade kunnen veroorzaken.

De gemeente Boekel heeft al veel maatregelen genomen om de informatieveiligheid en privacy van burgers en medewerkers te borgen, maar er bestaat geen garantie op 100% veiligheid. We houden daarom altijd rekening met restrisico's door beveiligingsincidenten en datalekken.

8. Omgevingswet

De huidige wet- en regelgeving wordt vervangen door de Omgevingswet, naar het zich nu laat aanzien per 1 januari 2021. Behalve een benadering van deze wet vanuit instrumentele en ruimtelijke-juridische focus is het ook belangrijk om inzicht te krijgen in de gevolgen van de implementatie en organisatorische capaciteit. Belangrijke kostenpost van de Omgevingswet zal de aanpassing van de ICT met zich meebrengen. Het gaat hierbij om aanpassing van drie applicaties: vergunning en handhaving, de applicatie ruimtelijke ordening en Toepasbare regels.

Voor eerstgenoemde applicaties dient rekening te worden gehouden met incidentele kosten ad € 20.000,- en jaarlijkse kosten ad € 15.000,-. Voor de andere twee applicaties zijn de kosten nog niet bekend. In 2020 zal een en ander worden aanbesteed en geïmplementeerd. Er is een risico dat de kosten hoger uitvallen dan begroot. De uitrol van het nieuwe systeem loopt van 2021 (inwerkingtreding Omgevingswet) tot 2029.

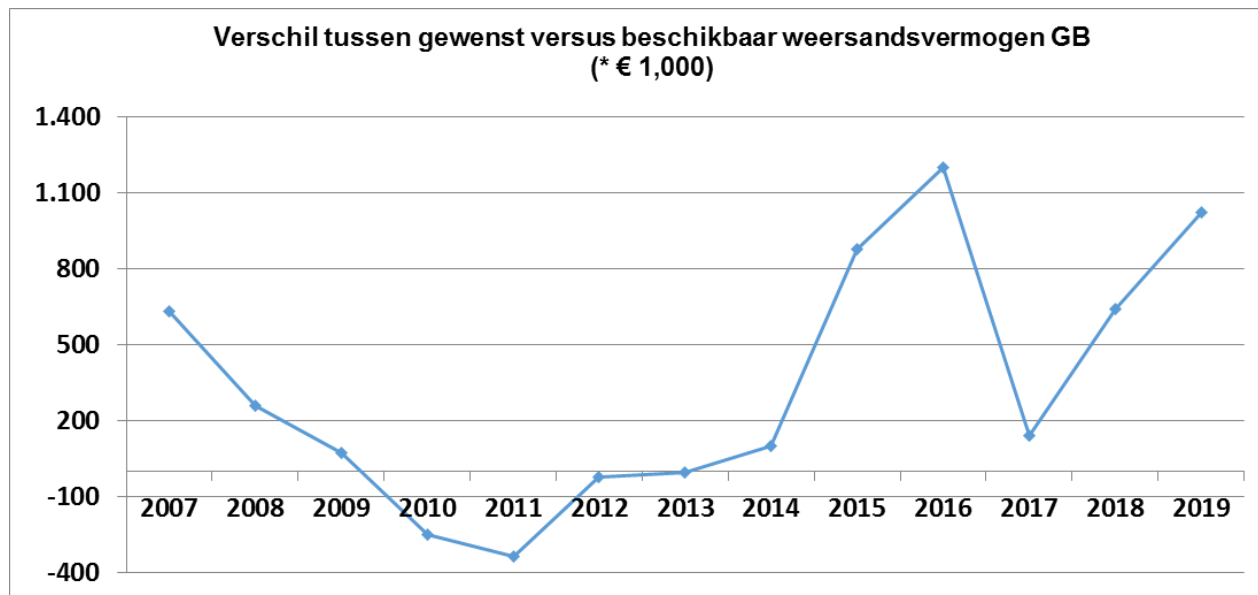
9. Sociale Zaken

De gemeente Boekel neemt vanaf 1 januari 2017 op het gebied van sociale zaken diensten af van de gemeente Meierijstad. Hiervoor is een dienstverleningsovereenkomst afgesloten. In deze overeenkomst is afgesproken dat indien de gemeente Boekel na drie jaar niet verlengt de gemeente Boekel een opslagpercentage moet betalen ter compensatie van de financiële (personele) verplichtingen van Meierijstad.

Inmiddels zijn drie jaar verstreken en is een nieuwe dienstverleningsovereenkomst afgesloten voor een periode van 3 jaar (2020-2022). Het is de bedoeling na deze periode van 3 jaar, een overeenkomst aan te gaan voor onbepaalde tijd. Het bedrag dat de gemeente bij beëindiging van het contract moet betalen aan Meierijstad bedraagt drie jaar 25% van de gemiddelde loonsom. Gebaseerd op de huidige gemiddelde loonsom bedraagt dit in totaal € 162.450.

3.3.3. Financiële risico's Grondbedrijf

Voor het Grondbedrijf is, op basis van de door Arcadis in 2020 opgestelde exploitatieberekeningen, een berekening gemaakt van het gewenste versus beschikbare weerstandsvermogen. Op basis van de systematiek en rekenmodellen die hier in de afgelopen jaren voor zijn gebruikt. Uit deze berekening is gebleken dat de omvang van de reserves van het grondbedrijf, inclusief de gecalculeerde post onvoorzien in de grondexploitatie toereikend is. Het is van belang de ontwikkelingen ter zake in de nabije toekomst nauwlettend te blijven volgen zodat tijdig kan worden bijgestuurd.

Op basis van de omvang van de grondbedrijf rapportage 2020 is een benodigde weerstandvermogen berekend van € 1.051.000 en is € 2.074.000 beschikbaar (31-12-2019). Dit resulteert in een overschot op het weerstandvermogen van het grondbedrijf van € 1.023.000.

3.3.4. Niet gekwantificeerde en overige risico's

Loon- & prijsontwikkelingen

Reguliere loon- & prijsontwikkelingen vormen géén financieel risico voor de gemeente aangezien deze zijn doorgerekend en als één budget/post opgenomen in de onderhavige begroting:

2020	n.v.t.
2021	€ 214.742
2022	€ 433.238
2023	€ 662.944
2024	€ 901.620

Verzekeringen

De gemeente beschikt over een uitgebreid verzekeringspakket (o.a. op het gebied van wettelijke aansprakelijkheid en brand/stormschade). Of de hoogte van de dekking afdoende is voor het risico, blijft steeds een onzekere factor. De toekomstige premies staan steeds onder druk vanwege verliezen bij verzekeraars. Eventuele stijging van de premies zijn het gevolg van het feit dat het gemiddelde claimgedrag blijft toenemen.

Latente fiscale claim

Na een definitieve uitspraak over de fiscale wet- en regelgeving inzake 'gelegenheid geven tot sport' komt er geen naheffing voor ten onrechte gedeclareerde / gecompenseerde BTW. Dit risico is daarmee komen te vervallen.

Vennootschapsbelasting

Ten aanzien van in het verleden benoemde risico's zijn alle relevante besluiten genomen en onzekerheden weggenomen. Er is in de meerjarenbegroting een budget opgevoerd voor de verschuldigde vennootschapsbelasting. Alle in voorgaande jaren genoemde vpb-risico's die betrekking hebben op het weerstandsvermogen zijn daarmee komen te vervallen.

Aandachtsgebied De Elzen

De gemeente is in overleg met buurtschap De Elzen en de daar gevestigde agrarische ondernemers om te komen tot verbetering van de leefsituatie ter plaatse. De provincie speelt hierin ook een belangrijke rol.

Het is waarschijnlijk dat er aanvullende verplichtingen ontstaan voor de gemeente, maar wij kunnen deze nog niet kwantificeren.

Planschadeclaim(s) in verband met bestemmingsplan

Er zijn enkele planschadeverzoeken ingediend in het kader van het bestemmingsplan N605-Randweg Boekel. Met de provincie zijn afspraken gemaakt over verdeling van de kosten van de Randweg. Voor wat de planschade betreft komt 100% van de kosten voor rekening van de provincie.

Verder zijn op dit moment twee incidentele planschadeverzoeken ingediend.

Voor één van deze beide verzoeken geldt het volgende. Voor individuele bestemmingsplannen wordt doorgaans een planschadeovereenkomst gesloten, waarmee de eventuele kosten van planschade kunnen worden afgewenteld op de initiatiefnemer.

De eventueel te betalen planschadevergoeding in het andere geval komt voor rekening van de gemeente. Of dit het geval zal zijn, zal moeten blijken uit een nog in te stellen planschadeonderzoek door het externe, onafhankelijke deskundige bureau.

Vervangingsinvesteringsbeleid

In afwachting van het aankomende vervangingsinvesteringsbeleid is nog niet zeker welke kosten er komen voor vervangingsinvesterings van accommodaties. Wanneer er geen verandering komt van beleid blijven de vervangingsinvesterings voor rekening komen voor de gemeente. Het is nog niet bekend welke kosten hiermee gemoeid kunnen zijn.

Bodembeleid

Per 1 januari 2021 gaat het bodembeleid over van de provincie naar de gemeente. Het is nog niet bekend wat de hiermee gemoeide kosten zijn.

Energietransitie gemeente Boekel (RES)

In de regio wordt gewerkt aan de ontwikkeling van de Regionale energiestrategie en de Transitie Warmte. Het is waarschijnlijk dat de gemeente aanvullende kosten gaat maken voor onderzoeken en de ontwikkeling van visies. Daarnaast komen er nog uitvoeringskosten van de energie- en warmtetransitie. Het is in dit stadium nog niet duidelijk om welke bedragen dit zal gaan en of dit binnen de begrote budgetten past, waardoor we dit als een financieel risico zien.

Werving personeel

In de huidige aantrekkende economie en krappe arbeidsmarkt is het moeilijk om bepaalde specialistische functies te vervullen. Deze vacatures staan daardoor soms langer dan gewenst open, waardoor de continuïteit van de werkzaamheden in gevaar komt. Het kan dan noodzakelijk zijn om te kiezen voor (tijdelijke) externe inhuur. Dit brengt een risico op aanvullende kosten met zich mee. Er bestaat hier echter geen eenduidig beeld, waardoor het niet mogelijk is om dit risico te kwantificeren.

Frauderisico's

Van iedere overheidsorganisatie wordt verwacht dat zij volkomen integer en onkreukbaar is. Helaas bestaan er risico's op fraude en misbruik van gegevens en middelen van de gemeente. De gemeente Boekel voert jaarlijks een uitgebreide frauderisicoanalyse uit waarin frauderisico's worden geïdentificeerd, geclassificeerd en worden gekoppeld aan beheersmaatregelen. De gemeente Boekel gaat op deze manier bewust om met risico's op fraude en misbruik van middelen. Desondanks blijven er kleine restrisico's op fraude en misbruik bestaan.

Coronavirus

De uitbraak van COVID-19 (Corona) heeft een enorme impact op ons allemaal. De maatregelen die de regering heeft genomen zijn erop gericht om de virus uitbraak onder controle te krijgen maar heeft vele gevolgen, ook op economisch gebied.

De regering heeft aangegeven de financiële effecten van deze pandemie zoveel mogelijk te compenseren en heeft daarvoor 20 miljard euro beschikbaar gesteld. Afhankelijk van de duur zal de rijksoverheid aanvullende middelen beschikbaar stellen. Van de directe maatregelen die via de gemeenten verlopen, zoals de tijdelijke Bbz, heeft de regering aangegeven deze kosten inclusief uitvoeringskosten op basis van nacalculatie te vergoeden. De gemeente is zelf verantwoordelijk voor voldoende liquiditeit op korte termijn.

Naast de landelijke genomen maatregelen zal ook de gemeente Boekel te maken krijgen met lokale omstandigheden waarvoor mogelijk geen voorliggende voorzieningen aanwezig zijn en toch lokale steun nodig is ter ondersteuning van o.a. verenigingen, ondernemingen, instanties en burgers. De gemeente Boekel voelt zich maatschappelijk verantwoordelijk aan de Boekelse gemeenschap om gemeenschappelijke maar ook persoonlijke voorzieningen zoveel als mogelijk in stand te houden. Verder is het denkbaar dat de coronacrisis wordt gevolgd door een recessie. Dat kan een verhoogd beroep op aanvullende bijstandsuitkeringen en andere sociale voorzieningen betekenen, ook nadat de tijdelijke maatregelen van de regering zijn afgelopen. Op dit moment kan niet beoordeeld worden wat dit mogelijk kan gaan inhouden.

Dat geldt ook voor derving van inkomsten en bijbehorend renteverlies (o.a. leges, belastingen, huren), als ook kwijtschelding, betalingsregelingen en oninbaarheid van debiteuren. In hoeverre de waardering van activa en grondexploitaties op dit moment beïnvloed wordt is niet te kwantificeren en de mate van onzekerheid eveneens niet. Verder is onbekend of de woningbouw zal worden vertraagd en in welke mate dat zou kunnen gebeuren.

Van bestuurlijke samenwerkingsverbanden zoals de Veiligheidsregio en de GGD wordt tijdens de crisis veel aanvullende inzet verwacht, dat eventuele gevolgen kan krijgen voor de gemeentelijke bijdragen. Ook hier valt nog niets te zeggen over de eventuele kosten.

Door de grote druk en snelheid waarmee maatregelen worden genomen bestaat een verhoogd risico op fraude en misbruik, bijvoorbeeld bij de steunmaatregelen voor ondernemers. Hoewel het streven is om aan rechtmatigheid vast te houden, maken de verhoogde risico's op fraude en misbruik deel uit van een geaccepteerd risico door de regering. Hoe de beoordeling achteraf eruit gaat zien en welke gevolgen dit zal hebben voor de gemeente is nu nog niet duidelijk.

3.3.5. Inventarisatie weerstandscapaciteit – eigen vermogen

De financiële risico's van de gemeente Boekel dienen te worden afgezet tegen de weerstandscapaciteit om uiteindelijk een uitspraak te kunnen doen over het weerstandsvermogen van de gemeente. Hiervoor wordt eerst de weerstandscapaciteit bepaald.

Evenals iedere organisatie heeft ook onze gemeente op vele fronten te maken met onzekerheden die het risico van financiële nadelen met zich meebrengen. Bij het becijferen van het vrij aanwendbare deel van de Algemene Reserves zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De vaste reserve (€ 1.000.000) wordt niet ingezet, maar dient als extra buffer voor onvoorziene omstandigheden;
- Financieringskosten (rente) van nieuwe investeringen worden in de onderhavige uiteenzetting niet gedekt vanuit het eigen vermogen en komen diensgevolge ten laste van de dan lopende exploitatie.
- De reserves van het Grondbedrijf worden buiten beschouwing gelaten voor de Algemene Dienst. Het weerstandsvermogen van het Grondbedrijf is immers afzonderlijk in kaart gebracht en wordt als 'één totaal' in de vergelijking meegenomen;
- Fondsvorming vanuit de grondverkopen is stopgezet en geen mogelijkheid meer om de fondsen te laten groeien / te voeden in de toekomst.

De hiervoor genoemde uitgangspunten resulteren in het 'vrij aanwendbare deel van de Algemene Reserves' van:

- Algemene Reserve + Fondsen (per 31-dec-2019)	€ 4.313.000
- Bestaande claims (zie overzicht hieronder & Bijlage C)	€ 25.000 -/-
Totaal verwacht vrij aanwendbaar deel Eigen Vermogen	€ 4.288.000

Specificatie bestaande claims:

Omschrijving	Jaar	Bedrag	Dekking uit het fonds
-Boecult	2020-2023	20.000	Fonds Kunst & Cultuur
-Deelname de Cultuurloper	2020	5.000	Fonds Kunst & Cultuur
		25.000	

3.3.6. Inventarisatie weerstandscapaciteit – breder perspectief

De weerstandscapaciteit van de gemeente wordt doorgaans berekend uit de posten onbenutte belastingcapaciteit, het vrij aanwendbare deel van de Algemene Reserve en de stille reserves. Een 'breder perspectief' op deze materie dan alleen vanuit de invalshoek 'vrij aanwendbaar deel van het eigen vermogen'; zoals in de voorgaande paragraaf becijferd.

Weerstandscapaciteit (volgens OZB art. 12, lid 2 FVW)	
1. OZB-ruimte	€ 0
2. vrij aanwendbare deel Algemene Reserve / Eigen Vermogen	€ 4.288.000
3. stille reserves:	
* gebouwen en bezittingen	€ 2.534.000
* gronden, niet zijnde bouwgrond (bos, landbouw, gras, erf & tuin)	€ 1.128.000
Totaal weerstandscapaciteit	€ 7.950.000

Ad.1 De limitering van de OZB is per 1 januari 2008 vervallen. Dat is voor de gemeentelijke belastingen de belangrijkste uitkomst van het bestuursakkoord tussen Rijk en gemeenten van 4 juni 2007. Het vervallen van de limitering van de OZB mag niet leiden tot een onevenredige stijging van de collectieve lastendruk en het instellen van een macronorm moet dat voorkomen. Als de ontwikkeling van de lokale lasten tot overschrijding van die norm leidt, kan het Rijk ingrijpen via correctie van het volume van het gemeentefonds. Op grond van doorrekeningen van de begroting 2019 kan worden gesteld dat de OZB-ruimte (het verschil tussen de rekentarieven zoals opgenomen in de meicirculaire 2019 versus de gehanteerde tarieven) volledig ingezet is. In tegenstelling tot ons verleden halen we nu meer OZB-opbrengsten binnen dan waarmee bij het vaststellen van de Algemene Uitkering rekening wordt gehouden.

Ad.2 Het saldo per 1 januari 2020 van het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve / eigen vermogen is opgebouwd zoals in paragraaf 3.3.5. uiteengezet.

Daar de Algemene Reserve van het grondbedrijf specifiek gevormd is voor het opvangen van risico's die voortvloeien uit de actieve grondpolitiek die de gemeente Boekel voert, is deze financiële buffer in de bovenstaande vergelijking buiten beschouwing gelaten.

Ad. 3 De stille reserve van gebouwen en bezittingen zoals hierboven weergegeven betreft het verschil tussen de WOZ-waarde per 31.12.2018 (aanslag 2019) en de boekwaarde conform de balans per 31.12.2018. In de onderstaande overzichten wordt inzichtelijk gemaakt hoe deze stille reserve grofweg is opgebouwd;

Soort	WOZ-waarde	Boekwaarde	Stille reserve
Gemeenschapshuizen	€ 376.000	€ -	€ 376.000
Scholen & Peuterspeelzalen	€ 2.423.000	€ 986.000	€ 1.437.000
Diversen	€ 767.000	€ 126.000	€ 641.000
Trafo's	€ 80.000	€ -	€ 80.000
			€ 2.534.000

In de onderstaande tabel wordt inzichtelijk gemaakt hoe de stille reserve in de grondvoorraad, niet zijnde bouwgrond, is opgebouwd;

Categorie	m2	prijs per m2	Stille reserve
Terrein (grasland)	26.066	€ 9,00	€ 235.000
Terrein (akkerland)	27.101	€ 9,00	€ 244.000
Terrein (natuur)bos	319.084	€ 1,50	€ 479.000
Erf - tuin	1.697	€ 100,00	€ 170.000
			€ 1.128.000

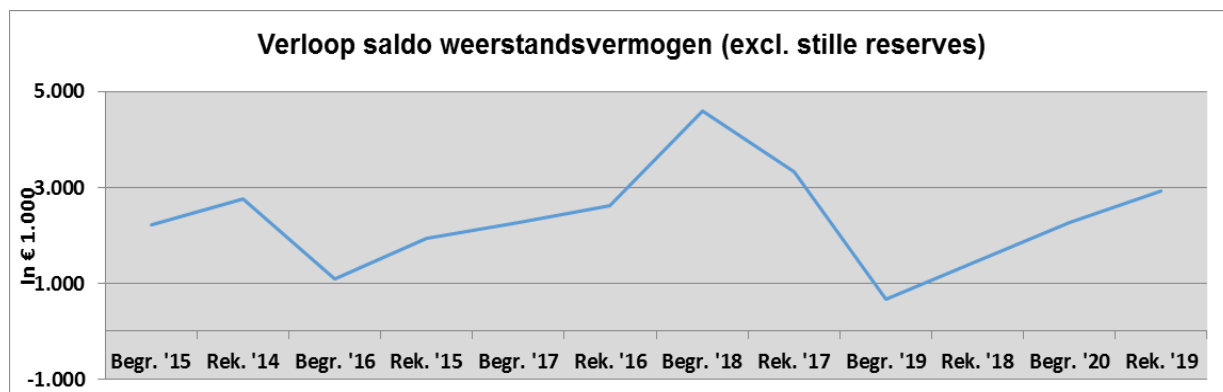
Inventarisatie maart 2020

3.3.7. Weerstandsvermogen – conclusies

De laatste stap van dit proces is de confrontatie van het berekende financiële risico aan het verwacht vrije deel van het eigen vermogen en aan de totale weerstandscapaciteit van de gemeente:

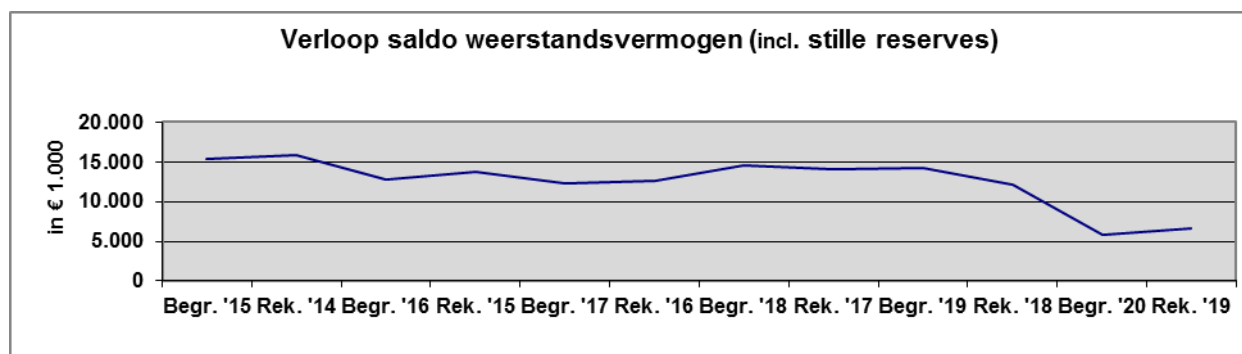
Confrontatie met verwacht vrije deel eigen vermogen

Financiële risico's (paragraaf 3.3.2)	€ 2.393.000 -/-
Verwacht vrije deel eigen vermogen (paragraaf 3.3.5)	€ 4.288.000
	€ 1.895.000
Weerstandscapaciteit Grondbedrijf (paragraaf 3.3.3)	€ 1.023.000
	€ 2.918.000

Confrontatie met weerstandscapaciteit

Financiële risico's (paragraaf 3.3.2)	€ 2.393.000 -/-
Weerstandscapaciteit (paragraaf 3.3.6)	€ 7.950.000
	€ 5.557.000
Weerstandscapaciteit Grondbedrijf (paragraaf 4.3.3)	€ 1.023.000
	€ 6.580.000

Conclusie:

Bovenstaand overzicht geeft aan de impact van de investeringen op de vermogenspositie van de gemeente Boekel. In de investeringen zijn het Centrumplan (inclusief toename verliesvoorziening € 500.000), de Randweg, woningbouw de Burgt en € 155.000 (verliesvoorziening) bedrijventerrein Venhorst, opgenomen.

Hieruit blijkt dat de reservepositie van de gemeentelijke exploitatie, na rekening houden met deze investeringen, nog € 4.288.000 bedraagt. Daarnaast resulteert een overschot op het weerstandsvermogen van het grondbedrijf ad € 1.023.000.

De gekwantificeerde risico's bedragen € 2.393.000.

Grondbedrijf

Op basis van de omvang van de grondbedrijf rapportage 2020 is een benodigde weerstandvermogen berekend van € 1.051.000 en is € 2.074.000 beschikbaar (31.12.2019). Dit resulteert in een overschot op het weerstandvermogen van het grondbedrijf van € 1.023.000.

Conclusie

Dit betekent dat ook na genoemde investeringen voldoende ruimte aanwezig is om de nog niet gekwantificeerde risico's (inclusief eerdergenoemde (juridische) claims) te kunnen bekostigen.

Daarbij dient vermeld te worden dat vanuit het voorzichtigheidsbeginsel alleen de lasten/risico's zijn benoemd en dat mogelijke voordelen niet zijn opgenomen.

Ook zijn de stille reserves buiten beschouwing gelaten, terwijl een deel van de stille reserves ook als buffer zou kunnen worden gebruikt (bijvoorbeeld te verkopen akkerland).

Wel zijn de stille reserves opnieuw beoordeeld naar de uitgangspunten die ook de provincie in hun nieuw GTK (Gemeenschappelijk Toezicht Kader) hanteert. Daarbij geldt als uitgangspunt dat een stille reserve als zodanig gekwalificeerd mag worden mits deze reëel onderbouwd is op basis van marktwaarde (officiële taxatie), het object geen gebruiksnut meer heeft en het object op korte termijn beschikbaar moet kunnen komen. Hierdoor daalt de weerstandscapaciteit.

Uit bovenstaande gegevens kan geconcludeerd worden dat de uitvoering van de kerntaken van de gemeente Boekel niet onder druk komen staan en het vermogen van voldoende omvang is om de investeringen en risico's, zoals die op dit moment bekend zijn, te kunnen bekostigen.

3.3.8. Kengetallen

Gebleken is dat gemeenteraden het lastig vinden om de financiële positie van hun gemeente te interpreteren en daarop te sturen. Om hen daarbij te ondersteunen is er, bij de vernieuwing van de begrotings- en verantwoordingsvoorschriften voor gemeenten, een aantal kengetallen ontwikkeld. Deze zijn met ingang van de begroting 2016 en jaarrekening 2015 verplicht gesteld.

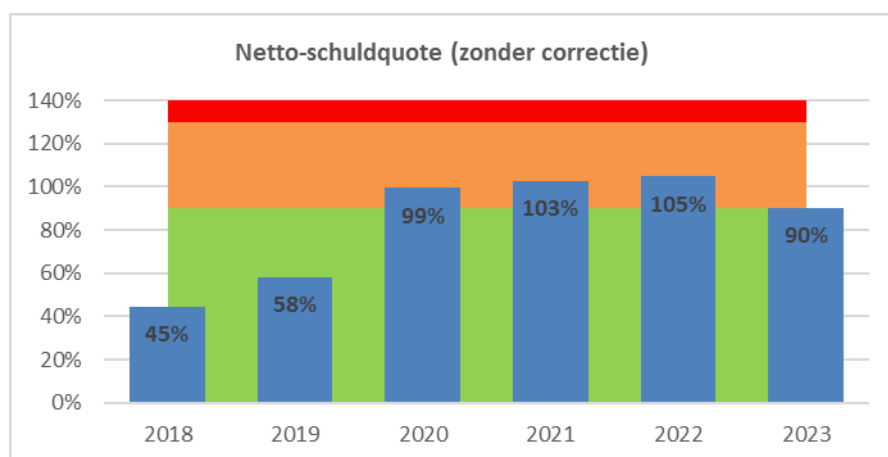
De kengetallen stellen de gemeenteraad in staat om de normen vast te stellen voor de sturing van de financiële positie via de meerjarenbegroting. De normen in hun onderlinge samenhang bepalen hoe risicovol het financieel beleid is dat gevoerd wordt. Een afweging die is voorbehouden aan de raad. Met de kengetallen wordt de raad in staat gesteld het beleid te sturen en te monitoren ten aanzien van:

- Netto-schuldquote (zonder correctie)
- Netto-schuldquote (met correctie)
- Solvabiliteitsratio
- Grondexploitatie
- Structurele exploitatieruimte
- Belastingcapaciteit

Deze aandachtsgebieden vormen met de reëel en structureel sluitende meerjarenbegroting en de planning en control cyclus de pijlers voor de sturing van onze financiële positie.

Hieronder een weergave van de kengetallen over de resultaten in jaarrekening 2019:

3.3.8.1. Netto Schuldquote

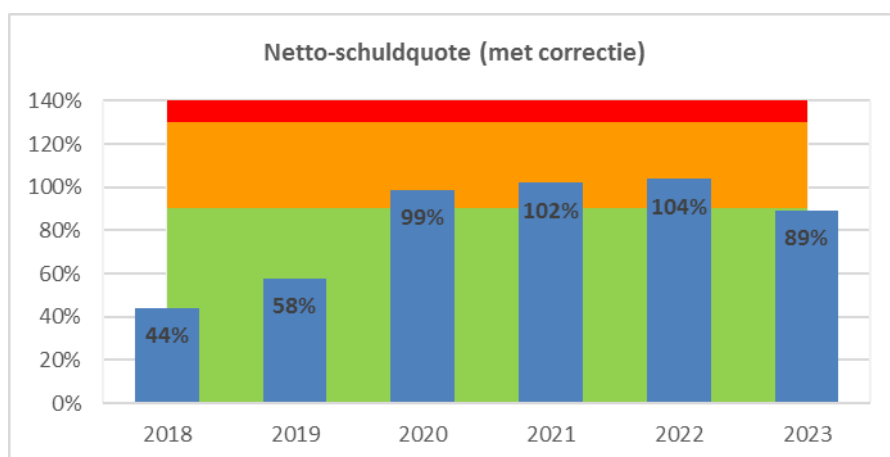
Algemene normwaarden Netto schuldquote	Schuldquote
Normaal	< 90%
Voorzichtigheid geboden	90-130%
Zeer hoge schuld	> 130%

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte exploitatie totaal van de baten. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Omdat bij verstrekte leningen onzekerheid kan bestaan of ze allemaal terug worden betaald wordt de netto schuldquote gecorrigeerd voor leningen bepaald. Deze wijkt voor onze gemeente nauwelijks af van de netto schuldquote omdat we beperkt geld hebben doorgeleend.

De Netto schuldquote kan meerjarig als normaal worden aangemerkt waarbij in de meerjarenramingen 2020 – 2022 enige voorzichtigheid is geboden vanwege de verhoging in de schuldenlast.

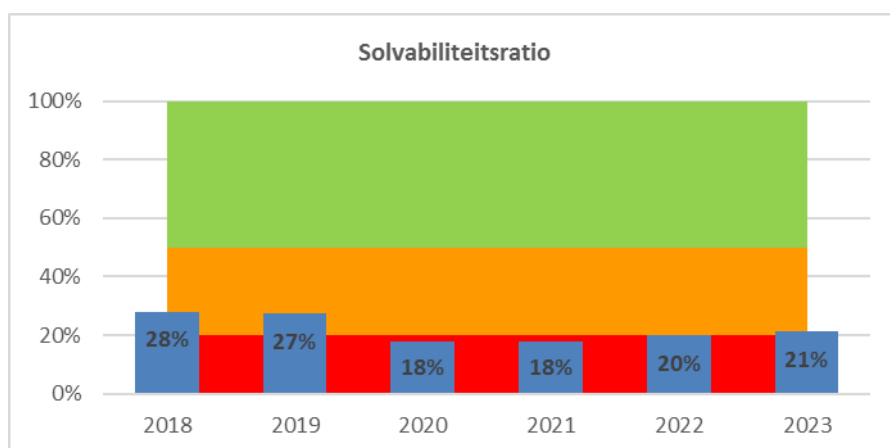
3.3.8.2. Netto Schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Algemene normwaarden Netto schuldquote	Schuldquote
Normaal	< 90%
Voorzichtigheid geboden	90-130%
Zeer hoge schuld	> 130%

De Netto Schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen kan meerjarig als normaal worden aangemerkt waarbij in de meerjarenramingen 2020 – 2022 enige voorzichtigheid is geboden vanwege de verhoging in de schuldenlast.

3.3.8.3. Solvabiliteit

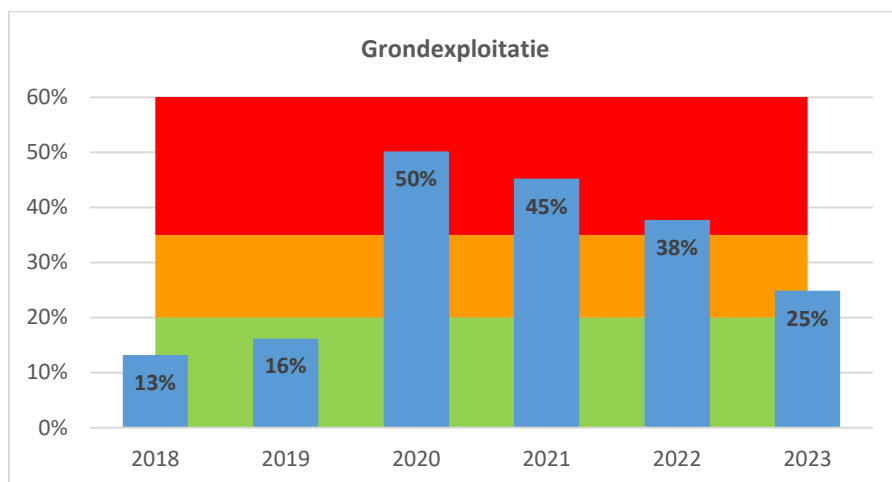
Algemene normwaarden solvabiliteit	Ratio Solvabiliteit
Weinig tot geen schuld	> 50%
Voorzichtigheid is geboden	20 - 50%
Bezit zeer zwaar belast met schuld	0% - 20%

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin het bezit van de gemeente is afbetaald en in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het betreft het eigen vermogen uitgedrukt in een percentage van het balanstotaal.

De solvabiliteitsratio van de jaarrekening 2019 bedraagt 27% ten opzichte van 28% in 2018. De toekomstige neerwaartse tendens laat zien dat de solvabiliteit van gemeente Boekel sterk afneemt. Dat betekent dat de gemeente veel bezit heeft wat is gefinancierd met vreemd vermogen. Dit beeld trekt zich meerjarig door. Daarmee is vanaf 2020 voorzichtigheid geboden bij het maken van investeringskeuzes waarbij vreemd vermogen dient te worden aangetrokken. Bij grote investeringen is het verstandig eerst te zien of er in komende jaren een stijgend exploitatieresultaat bestaat alvorens

langlopende leningen af te sluiten en daarmee het risico te lopen voor de jaren erop volgend geen vreemd vermogen meer te kunnen aantrekken.

3.3.8.4 Grondexploitatie

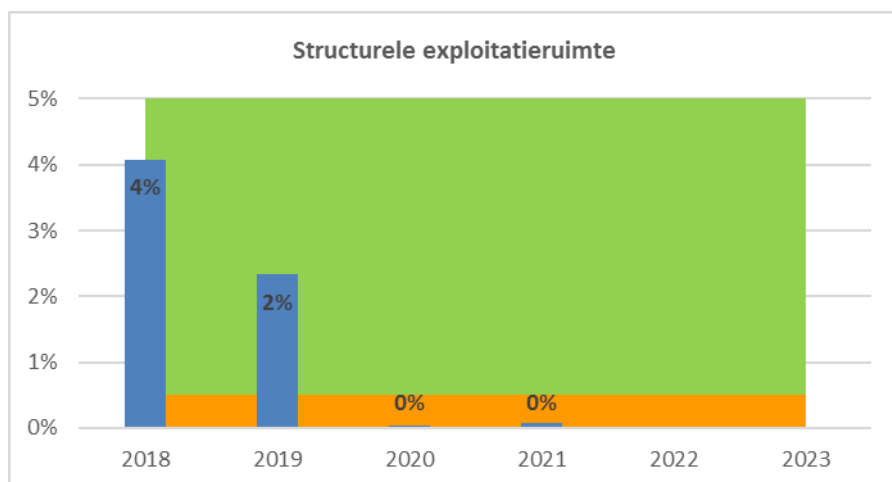
Algemene normwaarden grondexploitatie	Ratio Grondexploitatie
Veel grond in exploitatie t.o.v. de omzet	> 35%
Redelijk veel grond in exploitatie t.o.v. de omzet	20 - 35%
Normale hoeveel grond in exploitatie t.o.v. de omzet	< 20%

Het kengetal grondexploitatie geeft weer hoe de waarde van de in exploitatie genomen gronden zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop.

De boekwaarden van verliesgevende plannen zijn gebaseerd op de actuele marktwaarde en voor verwachte verliezen zijn voorzieningen getroffen. De verwachting is dat de huidige plannen binnen de verwachte termijnen zoals in de grondbedrijf rapportage 2020 zijn vermeld worden afgerond.

De ratio grondexploitatie voor jaarrekening 2019 bedraagt 16%. Er is voldoende omzet behaald ten aanzien van de hoeveelheid grond die in bezit is van gemeente Boekel om te spreken over een positieve grondexploitatie.

3.3.8.5. Structurele exploitatieruimte

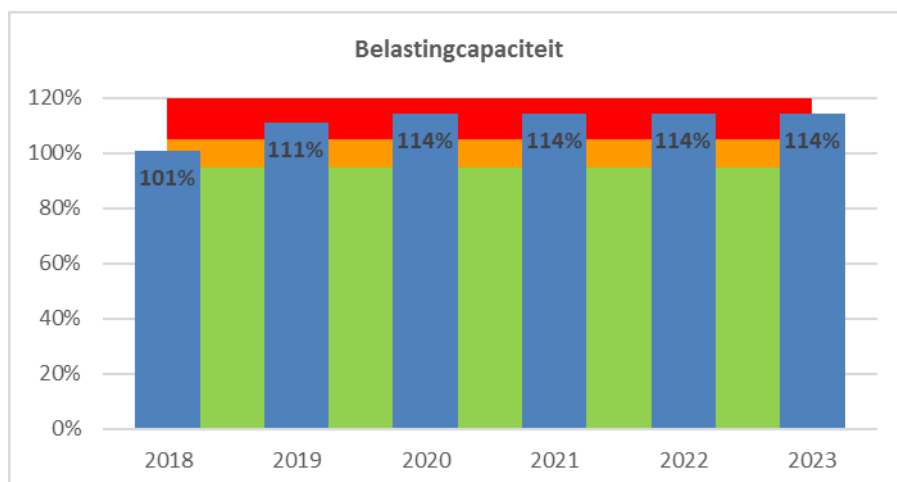
Algemene normwaarden structurele exploitatieruimte	Ratio Exploitatieruimte
Beschikbare structurele exploitatieruimte	> 0%
Vrijwel geen structurele exploitatieruimte	0%
Geen structurele exploitatieruimte	< 0%

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte er is om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de jaarrekening wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten.

Bij incidentele lasten en baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves te delen door de totale baten.

Op basis van het kengetal blijkt dat er geen structurele ruimte is om tekorten of extra lasten binnen de huidige meerjarenbegroting op te vangen. Dit past binnen ons beleid om strak te begroten maar kan nieuwe investeringsplannen in de weg staan. De exploitatieruimte ratio voor jaarrekening 2019 bedraagt 2%. Dit betekent dat er incidenteel resultaat is behaald op de exploitatie.

3.3.8.6. Belastingcapaciteit

Algemene normwaarden belastingcapaciteit	Ratio Belastingcapaciteit
Ruimte in belastingcapaciteit	> 0%
Vrijwel geen ruimte in belastingcapaciteit	0%
Geen geen ruimte in belastingcapaciteit	< 0%

De belastingcapaciteit wordt berekend bij de begroting. Bij het maken van de jaarrekening wordt de belastingcapaciteit niet opnieuw berekend.

De ruimte die een gemeente heeft om belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing voor een woning met gemiddelde waarde in de gemeente. Deze cijfers worden in de jaarlijkse meicirculaire bekend gemaakt.

Het kengetal belastingcapaciteit wordt berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden in het begrotingsjaar te vergelijken met het landelijke gemiddelde in het jaar daarvoor. De gemiddelde woonlasten van gemeenten in 2019 bedragen volgens begroting 2020 € 740.

3.4. Onderhoud kapitaalgoederen

Onder onderhoud kapitaalgoederen verstaan we het beheer van onze eigendommen. Om onze gemeenschap te laten functioneren zijn eigendommen nodig, waaronder wegen, riolering, water, groen en gebouwen. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard de (jaarlijkse) lasten. In deze paragraaf wordt stilgestaan bij het beleid en de (financiële) consequenties ervan, ten aanzien van de hiervoor genoemde kapitaalgoederen.

Wegen

Beleidskader:	Beleid inzake wegbeheer is verwoord in het wegbeheerplan. In februari 2019 heeft de raad een herziening vastgesteld met het beleidsplan wegen 2019-2023. In dat plan is geconcludeerd dat het onderhoudsniveau van de verhardingen op orde maar in de nabije toekomst wat extra aandacht behoeft. Daarvoor is extra geld beschikbaar gesteld. De gemeente heeft het beheer over een wegennet van 164 kilometer.
Financiële consequenties:	Voor een continue programma wordt jaarlijks geld in een voorziening gestort. De benodigde jaarlijkse storting is in 2019 langjarig verhoogd naar € 320.000. Daarnaast is extra budget vrijgemaakt voor onderhoud aan de bermen.
Jaarrekening:	De voorziening wegbeheer bedraagt per 31 december 2019 € 546.000.

Riolering

Beleidskader:	Het gemeentelijk beleid inzake riolering wordt verwoord in het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP). Dit is in juni 2017 door de Raad vastgesteld en beslaat de periode 2017-2022. Daarin wordt aangegeven hoe de gemeente de zorgplicht voor de afvoer van afvalwater de komende periode gaat invullen. De gemeente Boekel beheert in totaal 56,3 km vrij verval riolering. Verder heeft de gemeente nog 367 mini gemaaltjes in het drukriool met daaraan zo'n 64,6 km persleiding. Met betrekking tot nieuw beleid worden in het vGRP keuzes gemaakt inzake De standaard beheer-uitgangspunten maar vanaf nu ook in klimaatmaatregelen en verdrogingsproblematiek gecombineerd met maatregelen om extreme buien te kunnen verwerken.
Financiële consequenties:	De financiële consequenties van de keuzes uit het vGRP zijn verwerkt in een kostendekkingsplan. In de raadsvergadering van 4 oktober 2018 is het geactualiseerde kostendekkingsplan 2018-2020 vastgesteld. De kosten worden gedekt door de inkomsten uit het rioolrecht. Het rioolrecht voor een gezin met een gemiddeld waterverbruik (51-150 m3 per jaar) bedroeg in 2019 € 195.
Jaarrekening:	De voorziening vGRP bedraagt per 31 december 2019 € 135.000.

Berm- en schouwsloten

Beleidskader:	Op basis van het beleid dat in 2011 is vastgesteld is een onderhoudsbestek opgesteld. Dat is in 2016 vernieuwd en aanbesteed. Het heeft een looptijd tot eind 2020. Voor 2021 zal in de loop van 2020 op basis van nieuwe uitgangspunten beleid worden opgesteld en een nieuw bestek worden aanbesteed.
Financiële consequenties:	De huidige jaarlijkse kosten zijn in 2019 begroot op € 97.000. Uitgangspunt voor het nieuwe beleid is dat zoveel als mogelijk aansluiting wordt gevonden bij het budget. Indien we duidelijk ander beleid voorstaan met daaraan verbonden financiële consequenties zal dat aan de raad worden voorgelegd.
Jaarrekening:	In 2019 is € 93.000 besteed aan het onderhoud berm- en schouwsloten.

Groen

Beleidskader:	Eind 2018 is een integraal onderhoudsbestek gegund aan IBN voor de periode van 2019-2023. Voor het snoeien van de bomen is er een bomenonderhoudsplan opgesteld. Vrijwel elke boom wordt om de 3 jaar gecontroleerd op veiligheid. Eind 2018 is een nieuw bestek opgesteld en aanbesteed voor 2 jaar (met de mogelijkheid om 2x met 2 jaar te verlengen, tot uiterlijk 31 december 2024). De opdracht is gegund aan Ploegmakers.
Financiële consequenties:	De aanbidding van IBN voor het integraal onderhoudsbestek is uitgekomen op € 340.000 voor 2019. De aanbidding past hiermee binnen de beschikbare budgetten.
Jaarrekening:	In de begroting 2019 is een bijgesteld IBN-budget opgenomen van € 340.000. De werkelijke kosten bedragen € 343.000.

Gebouwenbeheer

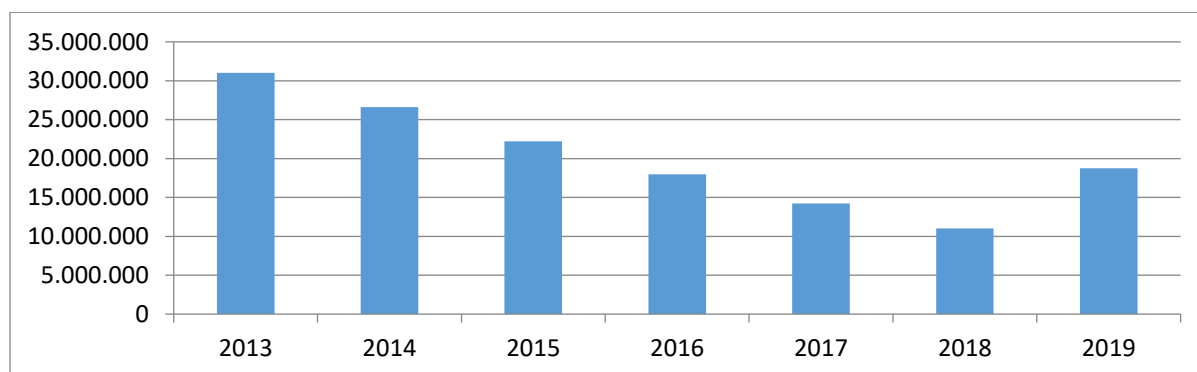
Beleidskader:	De gemeente Boekel heeft een MeerJaren OnderhoudsPlan (MJOP) voor al haar gemeentelijke gebouwen. Het groot onderhoud waar de gemeente verantwoordelijk voor is, staat hierin opgenomen. Het onderhoud dat wordt beschouwd als gering en dagelijks onderhoud in de zin van de wet (art. 7A:1619 BW) is voor rekening van de gebruikers / beheerders / huurders van de gemeentelijke gebouwen.
Uitvoeringsniveau:	Per gebouw is een onderhoudskostenplan CAPEX (investeringen groter dan € 10.000 om de levensduur van de gebouwen te verlengen) en een onderhoudskostenplan OPEX (terugkerende kleinere kosten om het kwaliteitsniveau van de gebouwen in stand te houden) opgesteld. Jaarlijks vindt er een dotatie plaats in de voorziening, waaruit de kosten van OPEX betaald worden. De investeringenlasten (CAPEX) worden over een periode van de gebruikersduur afgeschreven. Tevens is er, in de exploitatie, een post opgenomen ten behoeve van de onderhoudscontracten voor gemeentelijke gebouwen, een post ten behoeve van de regievoering en een post voor onvoorziene kosten. Het onderhoud voor 2019 is binnen het vastgestelde budget uitgevoerd. Enkele posten die voor 2019 in het plan waren opgenomen zijn in 2019 niet uitgevoerd en zullen bij de actualisatie van het plan naar 2020 doorgeschoven worden. Het MeerJaren OnderhoudsPlan wordt jaarlijks geactualiseerd.
Jaarrekening:	De voorziening onderhoud gebouwen bedraagt per 31 december 2019 € 209.000.

3.5 Financiering

Uit het overzicht van opgenomen geldleningen (bijlage G van de jaarrekening) blijkt dat er in 2019 één nieuwe langlopende lening is aangegaan van € 10.000.000. Rekening houdend met het bovenstaande in relatie tot de reguliere aflossingen in 2019 van in het verleden afgesloten langlopende leningen, is de *langlopende* schuld per balansdatum in 2019 met € 7.730.000 toegenomen tot € 18.740.000. Deze toename is met name veroorzaakt door Nieuwbouw Kindpark en aankopen inzake Centrumplan.

Het keuzemoment voor het aantrekken van een vaste geldlening wordt naast het benodigde inzicht in de geldstromen ook bepaald door de marktverwachtingen, het voldoen aan de wettelijke regelingen, de kasgeldnorm en de renterisiconorm (wet FIDO). Daardoor is het niet mogelijk/toegestaan om alles met 'kort geld' te financieren. Een instrument waar we overigens veelvuldig gebruik van maken aangezien de rentelast voor 'kort geld' over het algemeen lager is. Het risico hiervan ligt echter in de toekomst ten tijde van herfinanciering. Kan in de toekomst voor eenzelfde rentepercentage worden geleend, of wordt de gemeente op dat moment geconfronteerd met (aanzienlijke) financiële tegenvallers? Om dit risico te ondervangen dient volgens de wet Fido de financiering gestoeld te zijn op een combinatie van lang en kort vreemd vermogen. Voor meer detailinformatie over de ontwikkeling van de kasgeldlimiet en de renterisiconorm in 2019 wordt verwezen naar paragraaf 3.5.1 & 3.5.2. Daarnaast is het verplichte onderdeel renteschema in paragraaf 3.5.3 opgenomen.

In de onderstaande grafiek is de ontwikkeling van de langlopende schuld in de afgelopen jaren inzichtelijk gemaakt. De aflossingen van deze langlopende leningen bedragen in 2019 € 2.270.000 (2018: € 3.220.000), met een bijbehorende rentelast van € 333.000 per jaar (2018: € 374.000). Het saldo van het kort vreemd vermogen (kasgeldlening) bedraagt per balansdatum € 0,00. Met de investeringen in het Centrumplan, De Burgt en de Randweg zal er in 2020 nieuw vreemd vermogen worden aangetrokken.

Figuur: ontwikkeling langlopende leningen per balansdatum

Daar het merendeel van de aangetrokken geldlening betrekking heeft op grondaankopen die binnen een termijn van 10 jaar tot voldoende omzet hebben geleid is de termijn van de geldlening teruggebracht van de reguliere 25 jaar naar 10 jaar. Deze lijn is in 2013 losgelaten en worden de nieuwe langlopende lening aangegaan met een looptijd van 20 jaar. Dit omdat de verwachte levensduur van de investeringen die met deze middelen gefinancierd zijn eerder 20 dan 10 jaar bedraagt.

Met behulp van onze liquiditeitsprognose, die periodiek wordt geactualiseerd, wordt getracht de bestaande en toekomstige liquiditeitsbehoefte zo goed mogelijk in beeld te brengen en het aangaan van leningen hierop af te stemmen. Het aantrekken van langlopende middelen zal echter nooit één op één kunnen worden afgestemd op de bestaande behoefte aangezien de planning en realisatie van investeringen en/of projecten altijd afwijkingen zullen vertonen. Fluctuaties die hierdoor op korte termijn ontstaan worden opgevangen middels het aantrekken van kort geld (korter dan 1 jaar).

Waar voorheen het merendeel van de kosten van de langlopende geldlening in rekening werd gebracht bij de exploitatieopzetten van het grondbedrijf is dit inmiddels gekanteld. Gezien de huidige ontwikkelingen binnen de grondexploitatie is over 2019 +/- 20% van de totale gemeentelijke rentekosten in rekening gebracht bij het grondbedrijf (2018 +/- 30%). Het gehanteerde rentepercentage bedraagt voor 2019 1,80% (2018: 1,66%), dit sluit aan bij de notitie rente (BBV).

3.5.1 Renterisiconorm

Uitgangspunt van de renterisiconorm is om zoveel mogelijk spreiding in de looptijden van leningen aan te brengen. De wettelijk vastgestelde renterisiconorm van 20% houdt in dat in enig jaar de aflossing van de lange schuld niet hoger mag zijn dan 20% van de gehele vaste schuld. De berekening van de realisatie van de huidige renterisiconorm is opgenomen in de volgende tabel.

Renterisiconorm		Begroot	Werkelijk
1a	Renteherziening op vaste schuld o/g (schuldbedrag)	0	0
1b	Renteherziening op vaste schuld u/g (schuldbedrag)	0	0
2	Netto renteherziening op vaste schuld (1a – 1b)	0	0
3a	Nieuwe aangetrokken vaste schuld	0	0
3b	Nieuwe verstrekte lange leningen	0	0
4	Netto nieuw aangetrokken vaste schuld (3a – 3b)	0	0
5	Betaalde aflossingen	2.270.000	2.270.000
6	Geherfinancierde schuld (laagste van 4 en 5)	0	0
Renterisico			
7	Stand van de vaste schuld per 01-01-2019 en 31-12-2019	11.010.000	18.740.000
8	Het bij Min. Regeling vastgesteld 20 %	2.202.000	3.748.000
9	Werkelijk Renterisico	2.270.000	2.270.000
Toets renterisiconorm			
10	Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	-68.000	1.478.000

3.5.2 Kasgeldlimiet

Voor het bepalen van de liquiditeitspositie is de zogenaamde kasgeldlimiet belangrijk. Deze limiet geeft het bedrag aan dat maximaal als kasgeld mag worden opgenomen. Dit bedrag wordt berekend door middel van een door het Ministerie van Financiën vastgesteld percentage, vermenigvuldigd met het totaal van de jaarbegroting van de gemeente bij aanvang van het jaar. In de volgende tabel is de realisatie berekening van de kasgeldlimiet van 2019 opgenomen.

Kasgeldlimiet		Begroting	Werkelijk			
			1 ^e kw.	2 ^e kw.	3 ^e kw.	4 ^e kw.
		35.260.101				
1	Toegestane kasgeldlimiet					
	In procenten van de grondslag	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
	in een bedrag	2.997.109	2.997.109	2.997.109	2.997.109	2.997.109
2	Omvang vlottende korte schuld	0	7.500.000	0	0	0
	Opgenomen gelden < 1 jaar	0	7.500.000	0	0	0
	Schuld in rekening-courant	0	0	0	0	0
	Gestorte gelden door derden < 1 jaar	0	0	0	0	0
	Overige geldleningen, niet zijnde vaste schuld	0	0	0	0	0
3	Vlottende middelen	0	191.580	268.124	258.249	258.333
	Contante in kas	0	1.434	4.031	1.467	3.112
	Tegoeden in rekening-courant	0	190.146	264.093	256.782	255.221
	Overige uitstaande gelden < 1 jaar	0	0	0	0	0
4	Toets kasgeldlimiet					
	Totaal netto vlottende schuld	0	10.152.745	2.072.482	1.009.759	2.022.971
	Toegestane kasgeldlimiet	2.997.109	2.997.109	2.997.109	2.997.109	2.997.109
	Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	2.997.109	-7.155.636	924.627	1.987.350	974.138

3.5.3 Renteschema

In het rapport Vernieuwing BBV van de Commissie Vernieuwing BBV was het advies opgenomen om de rentekosten transparant in het jaarverslag op te nemen. Waarna dit advies is overgenomen in het wijzigingsbesluit zoals verwerkt in artikel 13 BBV.

Om er voor te zorgen dat in de verantwoording de totale rentelasten en de daar aan gekoppelde financieringsbehoefte inzichtelijk zijn, wordt in artikel 13 voorgeschreven dat de paragraaf financiering voortaan ook in ieder geval inzicht geeft in de rentelasten, het renteresultaat, de financieringsbehoefte en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties, en taakvelden wordt toegerekend. In onderstaand schema wordt deze over 2019 uiteengezet.

Renteschema		
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	€ 333.174,36
b.	De externe rentebaten (idem)	-/- € 248.901
	Saldo rentelasten en rentebaten	€ 84.273
c1.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/- € 72.996
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/- € 0
c3.	De rentebaar van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+/- € 0
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	€ 72.996
d1.	Rente over eigen vermogen	+/- € 0
d2.	Rente over voorzieningen	+/- € 0
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	€ 11.277
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/- € 11.277
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury	€ 0

3.6 Lokale heffingen

Deze paragraaf bevat informatie over het tarievenbeleid voor de gemeentelijke heffingen en belastingen, de ontwikkeling van de lokale heffingen en het kwijtscheldingsbeleid van de gemeente.

Belastingsoort	Begroting 2019	Rekening 2019	Vershil
Onroerende zaakbelastingen	€ 2.637.000	€ 2.635.000	€ -2.000
Afvalstoffenheffing	€ 719.000	€ 717.000	€ -2.000
Rioolrecht	€ 975.000	€ 1.017.000	€ 42.000
Toeristenbelasting	€ 30.000	€ 37.000	€ 7.000
Leges bouwvergunningen	€ 425.000	€ 506.000	€ 81.000
Graf- en begrafenisrechten	€ 70.000	€ 76.000	€ 6.000
Totaal	€ 4.856.000	€ 4.988.000	€ 132.000

3.6.1 Onroerende zaakbelastingen

Doelstelling van de onroerende-zaakbelastingen is het verkrijgen van algemene dekkingsmiddelen door heffing en inning.

Ten aanzien van de opbrengst voor de onroerende-zaakbelastingen geldt dat de basisverhoging vanaf 2005 gebaseerd wordt op de consumentenprijsindex over een gemiddelde van de afgelopen vijf jaar, door het Centraal Planbureau berekend op 1,16%.

Zoals uit de bovenstaande tabel blijkt zijn de gerealiseerde OZB-opbrengsten € 2.000 minder zijn dan in de begroting werd ingeschat. De mindere opbrengst is het gevolg van het afboeken van oninbare vorderingen met betrekking tot voorgaande jaren.

OZB 2019							
Gemeente	Tarief woningen	Gemeente	Tarief eigenaar niet- woning	Gemeente	Tarief gebruiker niet- woning	Gemeente	Gemiddeld betaalde ozb woningen
Geldrop-Mierlo	0,0781	Son en Breugel	0,1506	Geldrop-Mierlo	0,1251	Geldrop-Mierlo	202
Son en Breugel	0,0894	Geldrop-Mierlo	0,1540	Son en Breugel	0,1346	Uden	242
Uden	0,0942	Someren	0,1892	Someren	0,1536	Laarbeek	281
Landerd	0,0982	Laarbeek	0,1939	Laarbeek	0,1581	Boxmeer	282
Laarbeek	0,1046	Meerijstad	0,1957	Asten	0,1693	Son en Breugel	292
Asten	0,1118	Deurne	0,2053	Sint-Michielsgestel	0,1702	Oss	296
Meerijstad	0,1141	Asten	0,2105	Meerijstad	0,1777	Landerd	304
Someren	0,1152	Boxmeer	0,2288	Boxmeer	0,1794	Asten	319
Boxmeer	0,1162	Nuenen c.a.	0,2297	Gemert-Bakel	0,1813	Someren	321
Sint Anthonis	0,1173	Helmond	0,2319	Deurne	0,1814	Meerijstad	325
Bernheze	0,1232	Uden	0,2363	Nuenen c.a.	0,1844	Sint Anthonis	327
Oss	0,1260	Boekel	0,2475	Helmond	0,1855	Cuijk	341
Nuenen c.a.	0,1412	Grave	0,2544	Uden	0,1886	Helmond	343
Deurne	0,1436	Sint Anthonis	0,2559	Boekel	0,2042	Grave	352
Boekel	0,1468	Sint-Michielsgestel	0,2607	Grave	0,2055	Bernheze	365
Mill en Sint Hubert	0,1514	Oss	0,2627	Oss	0,2123	Deurne	388
Cuijk	0,1534	Gemert-Bakel	0,2691	Landerd	0,2189	Mill en Sint Hubert	394
Sint-Michielsgestel	0,1535	Bernheze	0,2882	Sint Anthonis	0,2266	Boekel	412
Gemert-Bakel	0,1550	Mill en Sint Hubert	0,2893	Bernheze	0,2271	Gemert-Bakel	419
Helmond	0,1596	Landerd	0,2898	Mill en Sint Hubert	0,2327	Nuenen c.a.	458
Grave	0,1600	Cuijk	0,3410	Cuijk	0,2550	Sint-Michielsgestel	483
Gemiddelde	0,1263	Gemiddelde	0,2374	Gemiddelde	0,1891	Gemiddelde	340

Bron: Coelo Atlas 2019; OZB-tarieven van omliggende gemeenten 2019

3.6.2 Afvalstoffenheffing

Doelstelling: het inzamelen en verwerken van huishoudelijk en aanverwant afval. Daarbij is het streven om door middel van gescheiden ophalen het hergebruik van grondstoffen te bevorderen en het aanbieden van restafval te beperken en te verwerken tegen een kostendekkend tarief.

Met ingang van het jaar 2010 zijn meer kosten toegerekend aan de afvalstoffenheffing zoals: stortkosten zwerfafval, inzamelen en verwerken bladafval en bijdragen aan inzameling door derden ten behoeven van een volledig en betrouwbaar beeld van de totale kosten terzake en een 100% kostendekkend tarief.

Het aantal objecten waarvoor op grond van de Wet milieubeheer een verplichting tot inzameling van huishoudelijk afval geldt, bedraagt in 2019: 4.293.

Het tarief is voor 2019 berekend op € 176 (2018: € 159). Dit betreft het vaste tarief dat geldt voor zowel éénpersoonshuishoudens als voor meerpersoonshuishoudens. Het verschil tussen de huishoudens wordt tot uitdrukking gebracht via het gebruik van tariefzakken van 60 liter á € 1,50 per stuk (rol 10 stuks = € 12,50). Voor kleine zakken (30 liter) wordt € 0,75 in rekening gebracht. De geraamde opbrengst afvalstoffenheffing 2019 bedroeg € 719.000. De werkelijke opbrengst bedraagt € 717.000, een gering verschil van € 2.000.

Op basis van het gemiddeld gebruik komt het Coelo-rapport voor de gemeente Boekel voor 2019 uit op € 185 (2018: € 169) voor een éénpersoonshuishouden en € 194 (2018: € 180) voor een meerpersoonshuishouden; zoals blijkt uit onderstaande tabel.

Afvalstoffenheffing 2019			
Gemeente	Éénpersoons HH	Gemeente	Meerpersoons HH
Asten	114	Asten	161
Laarbeek	119	Someren	162
Deurne	124	Laarbeek	164
Someren	124	Gemert-Bakel	172
Sint-Michielsgestel	126	Sint-Michielsgestel	172
Mill en Sint Hubert	132	Cuijk	173
Bernheze	142	Deurne	176
Gemert-Bakel	149	Mill en Sint Hubert	182
Landerd	161	Grave	188
Meerijstad	162	Bernheze	190
Son en Breugel	163	Sint Anthonis	193
Cuijk	165	Boekel	194
Nuenen c.a.	172	Boxmeer	198
Grave	179	Helmond	203
Sint Anthonis	184	Meerijstad	204
Boekel	185	Son en Breugel	205
Boxmeer	189	Uden	229
Uden	189	Nuenen c.a.	237
Geldrop-Mierlo	191	Oss	242
Helmond	203	Landerd	251
Oss	242	Geldrop-Mierlo	270
Gemiddelde	163		198

Bron: Coelo Atlas 2019; tarieven afvalstoffen van omliggende gemeenten 2019

3.6.3 Rioolrechten

Doelstelling: de kwaliteit van het rioleringsstelsel op een maatschappelijk geaccepteerd niveau te waarborgen t.b.v. de gebruikers van het gemeentelijk rioleringsstelsel, waarbij wordt uitgegaan van een gesloten financieringssysteem.

De Raad heeft op 1 juni 2017 het vGRP (verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan) 2017-2022 vastgesteld. In dit vGRP is een overzicht opgenomen van de aanwezige voorzieningen in relatie tot de zorgplicht voor stedelijk afvalwater, afvloeiend hemelwater en grondwater plus de voorgenomen maatregelen op deze terreinen.

Medio 2018 is gestart met de actualisatie van het vigerende vGRP. Meerdere factoren maakten het noodzakelijk om het huidige vGRP opnieuw tegen het licht te houden.

Het nieuwe kostendekkingsplan is op 4 oktober 2018 door de raad vastgesteld.

In 2019 diende een inhaalslag plaats te vinden om een juist, compleet en correct vGRP aan te kunnen bieden. Dit betekent dat de tarieven in 2019 eenmalig met 16,4% dienden te stijgen. Om alle toekomstige investeringen mogelijk te maken is het noodzakelijk dat de rioolheffing vanaf 2020 jaarlijks met 4% moet stijgen naast de reguliere inflatiecorrectie.

In het vGRP zijn alle kosten en investeringen in beeld gebracht en is het tarief daarop berekend zodat jaarlijks een 100% kostendekkendheid wordt gehanteerd.

Ingaande het belastingjaar 2013 is het tarief dat in rekening wordt gebracht gekoppeld aan de hoeveelheid afgevoerd water, gemeten in m³. Een systematiek die beter aansluit bij het uitgangspunt: de vervuiler betaald.

Categorie	Tarief 2017	Tarief 2018	Tarief 2019
t/m 50m ³	€ 142	€ 144	€ 168
51 t/m 150 m ³	€ 165	€ 167	€ 195
151 t/m 250 m ³	€ 196	€ 199	€ 232
251 t/m 500 m ³	€ 228	€ 231	€ 248
Indien per verbruiksperiode meer dan 500 m ³ wordt afgevoerd, is daarboven een tarief verschuldigd voor elke volle eenheid van 1m ³ afgevoerd water.			
501 t/m 5.000 m ³	€ 1,01	€ 1,03	€ 1,19
5.001 t/m 10.000 m ³	€ 0,73	€ 0,74	€ 0,86
10.000 t/m 25.000 m ³	€ 0,47	€ 0,48	€ 0,56
25.000 t/m 50.000 m ³	€ 0,15	€ 0,15	€ 0,18
> 50.000 m ³	€ 0,05	€ 0,05	€ 0,06

Figuur: tarief rioolrecht per categorie.

Het aantal objecten van waaruit afvalwater direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt geloosd bedraagt:

	2016	2017	2018	2019
Woningen	3.834	3.937	4.019	4.215
Niet-woningen	350	356	359	395
Grootverbruik	46	46	46	37

De opbrengst rioolrechten woningen en bedrijven voor het jaar 2019 zijn op basis van het laatst vastgestelde vGRP geschat € 975.000. De werkelijke opbrengst ligt circa 4,3 % hoger en bedraagt € 1.017.200. Hierbij is rekening gehouden met de ontvangsten die betrekking hadden op voorgaande jaren en verminderingen. Dit heeft o.a. te maken met de gewijzigde systematiek inzake het lozen door de grootverbruikers en ontvangsten over voorgaande jaren.

Rioolrechten 2019			
Gemeente	Éénpersoons HH	Gemeente	Meerpersoons HH
Nuenen c.a.	74	Cuijk	152
Landerd	125	Son en Breugel	153
Sint Anthonis	135	Oss	168
Sint-Michielsgestel	137	Bernheze	169
Boxmeer	150	Sint-Michielsgestel	169
Cuijk	152	Someren	172
Son en Breugel	153	Gemert-Bakel	178
Meerijstad	166	Landerd	179
Boekel	168	Geldrop-Mierlo	181
Oss	168	Meerijstad	182
Bernheze	169	Laarbeek	189
Mill en Sint Hubert	172	Boekel	195
Someren	172	Grave	198
Gemert-Bakel	178	Sint Anthonis	200
Geldrop-Mierlo	181	Uden	203
Deurne	186	Helmond	210
Laarbeek	189	Asten	217
Grave	198	Nuenen c.a.	217
Uden	203	Boxmeer	237
Helmond	210	Mill en Sint Hubert	267
Asten	217	Deurne	283
Gemiddelde	167		196

Bron: Coelo Atlas 2019; tarieven rioolrechten van omliggende gemeenten 2019

3.6.4 Toeristenbelasting

Doelstelling: het verkrijgen van algemene dekkingsmiddelen.

Voor 2019 is het bestaande tarief geïndexeerd met 1,16% en vastgesteld op € 1,08 per overnachting per persoon. De opbrengst 2019 is begroot op € 30.000. Het 1^e opgelegde kohier bedroeg over 2019 € 22.700. Daarnaast zal nog een 2^e kohier worden opgelegd op basis van aangifte. Op basis daarvan kan bepaald worden wat de totale realisatie is t.o.v. de begroting. Het 2^e kohier is nog in onderzoek en valt mogelijk buiten de reikwijdte van het jaarrekeningproces 2019. De ontvangst van het 2^e kohier wordt naar verwachting betrokken bij de verantwoording van de jaarrekening 2020.

De totale opbrengst voor 2019 zal het begrote bedrag van € 30.000 benaderen.

In 2019 is € 7.200 ontvangen dat betrekking heeft op 2018.

Gedurende 2018 en 2019 zijn alle objecten nauwgezet gecontroleerd, zowel voor de categorie toeristen als de arbeidsmigranten.

3.6.5 Graf- en begrafenisrechten

Doelstelling: de mogelijkheid bieden voor het ter aarde bestellen van overledenen in een passende omgeving in het belang van de volksgezondheid.

De tarieven voor graf- en begrafenisrechten zijn in 2019 geïndexeerd met 1,16% en gebaseerd op alle lasten inclusief onderhoud.

De geraamde opbrengst graf- en begrafenisrechten bedroeg in 2019 € 70.000. De werkelijke opbrengst bedraagt € 76.000. Bij de Burap 2019 zijn de verwachte begrafenisrechten negatief bijgesteld met -€18.500. In werkelijkheid is dit minder negatief gebleken.

3.6.6 Bouwleges en overige leges en vergoedingen

Doelstelling: het door middel van het opleggen van leges en vergoedingen komen tot kostendekking van diverse door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten en producten. De tarieven voor de leges zijn in 2019 verhoogd met het consumenten prijsindexpercentage van 1,16%.

Een aantal leges is wettelijk gelimiteerd of vastgesteld; hiermee wordt natuurlijk rekening gehouden.

De begrote opbrengst voor 2019 bedroeg € 425.000 (primair) en in werkelijkheid is € 506.000 gerealiseerd. Een hogere opbrengst dan begroot van 19%.

3.6.7 Kwijtscheldingsbeleid

Het kwijtscheldingsbeleid is een belangrijk instrument van de gemeente om de armoede te bestrijden. Hierbij worden door de gemeente de wettelijke mogelijkheden ten volle benut. Als de aanslag juist is opgelegd en men niet in staat is vanwege de financiële situatie - ook niet door middel van een betalingsregeling - deze aanslag te betalen, kan men om kwijtschelding vragen.

Met betrekking tot kwijtschelding van gemeentelijke belastingen wordt het percentage voor de berekening van de kosten van bestaan gesteld op 100% van de normuitkering die de belastingschuldige naar de maatstaven van het Bijstandsbesluit landelijke normering zou kunnen krijgen.

Volledige of gedeeltelijke kwijtschelding kan worden toegekend voor rioolrechten en-afvalstoffenheffing.

Geen kwijtschelding wordt verleend voor graf- en begrafenisrechten, marktgelden, toeristenbelasting en leges.

Kwijtscheldingen	2015	2016	2017	2018	2019
Ingediende verzoeken	50	63	77	92	104
Toegekende verzoeken	35	54	43	46	79
Afgewezen verzoeken	15	9	34	46	26

3.6.8. Ontwikkeling woonlasten

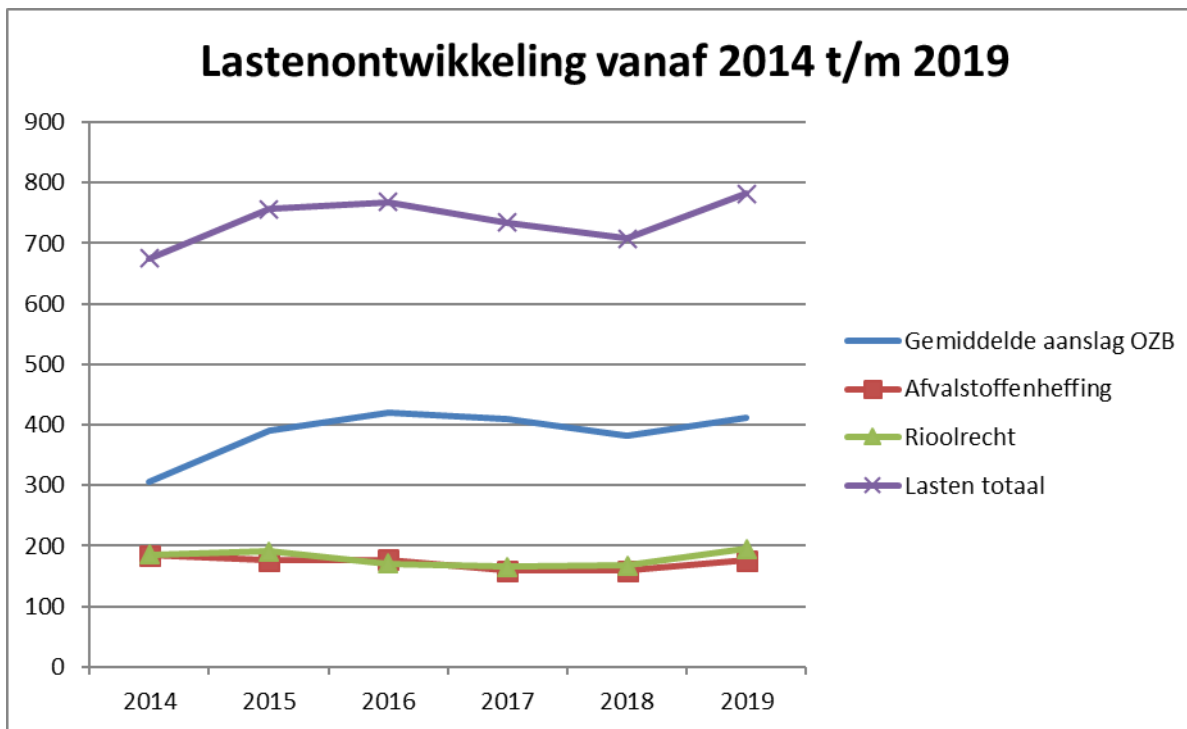
Onderstaande tabel geeft de gemiddelde woonlasten in 2019 weer in de verschillende omliggende gemeenten van Boekel.

Totaal gemeentelijke heffingen - euro/inwoner	2017	2018	2019
Geldrop-Mierlo	364	365	381
Laarbeek	351	378	381
Sint-Michielsgestel	364	379	387
Cuijk	392	403	421
Someren	412	416	422
Grave	413	424	427
Son en Breugel	415	423	428
Boekel	443	433	441
Boxmeer	431	447	444
Meerijstad	NB	445	445
Bernheze	432	420	446
Landerd	435	444	464
Asten	446	457	467
Gemert-Bakel	439	447	479
Sint Anthonis	479	451	486
Mill en Sint Hubert	491	505	488
Nuenen, Gerwen en Nederwetten	515	486	489
Oss	478	478	489
Deurne	505	496	504
Helmond	528	522	535
Uden	568	550	543
Bron: CBS			

Door middel van de navolgende tabel en grafiek maken wij inzichtelijk hoe vanaf 2010 de lokale woonlasten zich hebben ontwikkeld. De vergelijking met de omliggende gemeenten is in zoverre te maken, dat er rekening moet worden gehouden met het verschil tussen het vastrecht en het totale bedrag aan afvalstoffenheffing dat betaald moet worden. In onderstaande lastenontwikkeling is de afvalstoffenheffing gebaseerd op het vastrecht.

Lastenontwikkeling 2014 t/m 2019						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Gemiddelde waarde woning	€ 279.600	€ 261.000	€ 245.800	€ 253.200	€ 252.800	€ 261.000
Eenheid	%	%	%	%	%	%
OZB tarief woning	0,1094%	0,1493%	0,1710%	0,1619%	0,1511%	0,1573%
Gemiddelde aanslag OZB	€ 305,88	€ 389,67	€ 420,22	€ 409,88	€ 382,08	€ 410,58
Afvalstoffenheffing	€ 183,94	€ 175,89	€ 177,06	€ 159,00	€ 159,00	€ 176,00
Rioolrecht	€ 185,00	€ 191,00	€ 171,00	€ 165,00	€ 167,00	€ 195,00
Lasten totaal	€ 674,82	€ 756,56	€ 768,28	€ 733,88	€ 708,08	€ 781,58

Figuur: Lastenontwikkeling in de jaren 2014 t/m 2019

3.6.9 Totaaloverzicht kostendekkendheid leges 2019

Met deze kostenonderbouwing wordt een inzicht gegeven in kostentoerekening van de activiteiten die een direct verband hebben met de te leveren diensten waarvoor middels de legesverordening worden gevraagd.

De vereisten voor kostendekkendheid van de leges zijn als volgt:

- Leges mogen maximaal kostendekkend zijn op ramings- c.q. begrotingsbasis (baten gedeeld door lasten maximaal 100%);
- De 3 titels uit de legesverordening worden elk afzonderlijk op kostendekkendheid beoordeeld, onderlinge kruissubsidiëring tussen de titels is toegestaan;
- Bij Titel 3 geldt dat behalve als geheel, tevens per hoofdstuk de maximale 100% kostendekkend geldt;
- Kosten van werkzaamheden die geen verhaalbare (belastbare) dienst zijn, worden niet toegerekend waaronder;
 - Kosten van beleid;
 - Kosten van handhaving, toezicht en controle (m.u.v. 1e controle na oplevering) v.w.b. titel 2;
- De gecompenseerde BTW op kosten (BTW-compensatiefonds), wordt als kostenpost meegenomen.

Totaaloverzicht kostendekkendheid leges 2019 Jaarrekening		Lasten	Baten	Kostendekking
		€	€	Percentage
Titel 1	Algemene dienstverlening			
Hoofdstuk 1	Burgerlijke stand	€ 23.140	€ 12.409	53,63%
Hoofdstuk 2	Reisdocumenten)	€ 229.421	€ 107.667	46,93%
Hoofdstuk 3	Rijbewijzen)	€ 32.323	€ 11.566	35,78%
Hoofdstuk 4	Verstrekingen uit de Gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens	-	-	
Hoofdstuk 5	Verstrekingen uit het Kiezersregister *	-	-	
Hoofdstuk 6	Verstrekingen op grond van de Wet bescherming persoonsgegevens *	€ 453	€ 252	55,64%
Hoofdstuk 7	Bestuursstukken	-	-	
Hoofdstuk 8	Vastgoedinformatie *	€ 511	€ 285	55,77%
Hoofdstuk 9	Overige publiekszaken	€ 9.399	€ 5.236	55,71%
Hoofdstuk 10	Kinderopvang	-	-	
Hoofdstuk 11	Leegstandswet *	-	-	
Hoofdstuk 15	Winkeltijdenwet *	-	-	
Hoofdstuk 16	Wet op de Kansspelen	€ 691	€ 385	55,71%
Hoofdstuk 18	Kabels en leidingen	€ 26.943	€ 13.632	50,60%
Hoofdstuk 19	Verkeer en vervoer	€ 2.371	€ 1.320	55,68%
Hoofdstuk 20	Diversen	€ 62	€ 34	55,28%
	Totaal titel 1	€ 325.314	€ 152.786	46,97%
Titel 2	Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning			
Hoofdstuk 1	Begripsomschrijvingen)			
Hoofdstuk 2	Vooroverleg/beoordeling concept aanvraag)			
Hoofdstuk 3	Omgevingsvergunning)			
Hoofdstuk 4	Vermindering en teruggaaf)	€ 740.453	€ 594.513	80,29%
N.v.t.	N.v.t.)			
Hoofdstuk 6	Wijziging omgevingsvergunning als gevolg van wijziging project)			
Hoofdstuk 7	Bestemmingsplanherzieningen en/of wijzigingen zonder activiteiten)			
Hoofdstuk 8	In deze titel niet benoemde beschikking)			
	Totaal titel 2	€ 740.453	€ 594.513	80,29%
Titel 3	Dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn			
Hoofdstuk 1	Drank en Horecawet	€ 22.235	€ 2.075	9,33%
Hoofdstuk 2	Organiseren evenementen	€ 29.758	€ 2.777	9,33%
Hoofdstuk 3	Gebruiksvergunning in verband met brandveiligheid *	-	-	
Hoofdstuk 4	Prostitutiebedrijven *	-	-	
	Totaal titel 3	€ 51.993	€ 4.852	9,33%
	Diversen			
	Graf- en begrafenisrecht	€ 139.178	€ 75.608	54,32%
	Totaal Diversen	€ 139.178	€ 75.608	54,32%
	Totaal totale legesverordening	€ 1.256.937	€ 827.759	65,86%

* Geen afzonderlijke kosten / opbrengsten begroot!

3.7 Verbonden partijen

In deze paragraaf wordt inzicht verschaft in, en informatie verstrekt over alle partijen waar gemeente Boekel bestuurlijke en financiële banden mee onderhoudt.

Een verbonden partij is een privaat- dan wel publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Een financieel belang is aanwezig wanneer een ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is bij faillissement dan wel als financiële aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt (art. 1 BBV). Bestuurlijk belang is aanwezig, indien er zeggenschap bestaat uit hoofde van stemrecht dan wel vertegenwoordiging in het bestuur van de organisatie.

In het geval dat formeel juridisch geen sprake is van een verbonden partij door het ontbreken van een financieel belang zoals gedefinieerd in het BBV in de uitgave van 2016, maar er wel sprake is van:

- een structurele bekostiging in overwegende mate van (de activiteiten van) een organisatie via één of meer geldstromen (begrotingsfinanciering, subsidie en overeenkomst van opdracht);
- een bestuurlijke belang;

beveelt de Commissie BBV aan om deze organisaties gezien het maatschappelijke of algemene belang en de mogelijke risico's toch op te nemen in de paragraaf verbonden partijen.

Het criterium om deelnemingen (vennootschappen), gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en verenigingen op te nemen in deze paragraaf als verbonden partij is gelegd bij die partijen waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft.

De paragraaf 'Verbonden partijen' is om een tweetal redenen van belang:

- de verbonden partijen voeren beleid uit dat tot de verantwoordelijkheid van de gemeente behoort;
- welke risico's loopt de gemeente en wat zijn de budgettaire gevolgen.

Als gemeente blijven we wel verantwoordelijk voor de taken die we door verbonden partijen laten uitvoeren. Daarom is het van belang dat de raad in het proces van begroting en verantwoording de nodige informatie ontvangt om de bijdrage van verbonden partijen aan de realisatie van de programma's en daarmee gepaard gaande risico's te kunnen beoordelen.

In Noordoost-Brabant is gekozen om gezamenlijk regie te voeren op de gemeenschappelijke regelingen (GR'en). De gemeente Oss is de coördinerende gemeente voor het afstemmingsproces tussen gemeenten en gemeenschappelijke regelingen in Brabant Noordoost. Adoptieteams en Vijftallenoverleg zijn enkele instrumenten die de regio inzet om effectief verlengd lokaal te sturen. Er is afgesproken voor alle GR'en eenzelfde beleids- en begrotings- en rekeningcyclus te hanteren. De ambtelijke adoptieteams beoordelen de kadernota, begroting en de jaarrekening op alle beleids- en financiële aspecten en brengen advies uit aan de regiogemeenten. Dit advies is input voor het lokale advies aan de gemeenteraad.

De paragraaf betreffende de verbonden partijen dient volgens artikel 15 lid 1 van het BBV ten minste te bevatten:

- a. de visie op en de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen;
- b. de lijst van verbonden partijen, die wordt onderverdeeld in:
 - gemeenschappelijke regelingen;
 - vennootschappen en coöperaties;
 - stichtingen en verenigingen, en,
 - overige verbonden partijen;
- c. de lijst van verbonden partijen.

Per verbonden partijen moet tenminste de volgende informatie worden opgenomen in deze paragraaf:

- a. de wijze waarop de provincie onderscheidenlijk de gemeente een belang heeft in de verbonden partij en het openbaar belang dat ermee gediend wordt;
- b. het belang dat de provincie onderscheidenlijk de gemeente in de verbonden partij heeft aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar;
- c. de verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar;

- d. de verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar;
- e. de eventuele risico's, als bedoeld in artikel 11, eerste lid, onderdeel b, van de verbonden partij voor de financiële positie van de provincie onderscheidenlijk de gemeente.

Bij het opstellen van de begroting kunnen de onderdelen c, d en e niet altijd worden ingevuld. Het per verbonden partij opgenomen eigen vermogen bestaat uit de reserves en het eventuele nog niet verdeelde resultaat. Het vreemd vermogen betreft de passiva minus eigen vermogen.

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing nemen we de eventuele risico's op waarvoor de verbonden partijen mogelijk een beroep doen op de deelnemende gemeenten.

Hieronder volgt een toelichting per verbonden partij:

Gemeenschappelijke regelingen:

Kleinschalig Collectief Vervoer Brabant Noordoost	
Bestuurlijk belang	Wethouder
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De samenwerkende partners streven een kwalitatief hoogwaardig stelsel van kleinschalig collectief vervoer na. Zij willen daarmee voorzien in de behoefte aan openbaar vervoer, de instandhouding en de verbetering van de bereikbaarheid van de kleine kernen en het aanbod van adequate en efficiënte vervoersvoorzieningen voor diverse doelgroepen.
Financieel belang	De bijdrage beheerskosten in 2019 bedroeg € 139.000
Eigen vermogen	E.V. per 1-1-2019 € 837.000 / 31-12-2019 € 785.000
Vreemd vermogen	V.V. per 1-1-2019 € 316.000 / 31-12-2019 € 819.000
De omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het jaar 2019 kende een negatief resultaat van € 51.000 Voorgesteld wordt om dit ten laste te brengen van de algemene reserve.
Risico's	Binnen de GR KCV is voor de exploitatiekosten geen weerstandsvermogen opgebouwd. Hier is sprake van outputfinanciering met een open einde karakter. Dit kan risicovol zijn wanneer in een jaar de kosten incidenteel oplopen. De deelnemende gemeenten betalen dan een hogere bijdrage (achteraf)

GGD Hart voor Brabant	
Bestuurlijk belang	Wethouder
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De GGD heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de openbare gezondheidszorg.
Financieel belang	De bijdrage 2019 bedroeg € 341.000
Eigen vermogen	E.V. per 1-1-2019 € 10.753.000 / 31-12-2019 € 9.500.000
Vreemd vermogen	V.V. per 1-1-2019 € 7.889.000 / 31-12-2019 € 8.371.000
De omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het jaar 2019 kende een positief resultaat van € 152.000
Risico's	GGD Hart voor Brabant heeft in haar paragraaf weerstandsvermogen een financieel risico benoemd van € 976.000.

Werkvoorzieningschap Noordoost Brabant	
Bestuurlijk belang	Wethouder
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet sociale werkvoorzieningen in deze regio. Ze verzorgen de administratie en gebruiken voor plaatsing van kandidaten haar eigen uitvoeringsorganisatie, de IBN-holding B.V.
Financieel belang	De bijdrage 2019 bedroeg € 1.202.000
Eigen vermogen	E.V. per 1-1-2019 € 27.359.000 / 31-12-2019 € 26.968.000
Vreemd vermogen	V.V. per 1-1-2019 € 5.422.000 / 31-12-2019 € 3.123.000
De omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het jaar 2019 kende een positief resultaat van € 391.000
Risico's	Sinds 1 januari 2015 (Participatiewet) kunnen er geen mensen meer in de Wsw instromen. Dit geldt ook voor mensen met een Wsw-indicatie die op de wachtlijst stonden voor een Wsw-plek. Zij krijgen mogelijk bijstand. Bestande Wsw'ers met een vast dienstverband houden hun baan en hun salaris.

Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN)	
Bestuurlijk belang	Wethouder
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het openbaar lichaam is ingesteld om ten behoeve van de deelnemers taken uit te voeren op het gebied van de fysieke leefomgeving en om als verlengstuk van het lokaal en provinciaal bestuur een bijdrage te leveren aan een leefbare en veilige werk- en leefomgeving van de regio Brabant Noord.
Financieel belang	De bijdrage 2019 bedroeg € 435.000
Eigen vermogen	E.V. per 1-1-2019 € 10.533.000 / 31-12-2019 € 8.575.000
Vreemd vermogen	V.V. per 1-1-2019 € 5.201.000 / 31-12-2019 € 5.924.000
De omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het jaar 2019 kende een positief resultaat van € 168.000
Risico's	ODBN heeft in haar geactualiseerde risicoanalyse per 31 december 2019 een financieel risico benoemd van € 1.410.250

Brabant Historisch Informatiecentrum	
Bestuurlijk belang	Burgemeester
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het behouden, bewerken en benutten van de archiefbescheiden opgenomen in de rijksarchiefbewaarplaats in de provincie Noord-Brabant en de archiefbewaarplaatsen van de deelnemende gemeenten en waterschappen. Daarnaast in volgorde van prioriteit: verbetering van de digitale dienstverlening, het archief als informatiecentrum en verbetering van de lokale dienstverlening.
Financieel belang	De bijdrage 2019 bedroeg € 34.000
Eigen vermogen	E.V. per 1-1-2019 € 518.000 / 31-12-2019 € 915.000
Vreemd vermogen	V.V. per 1-1-2019 € 2.515.000 / 31-12-2019 € 3.807.000
De omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het jaar 2019 kende een positief resultaat van € 22.000
Risico's	Het BHIC heeft in haar paragraaf weerstandsvermogen de risico's benoemd. Deze zijn beperkt.

Veiligheidsregio Brabant-Noord	
Bestuurlijk belang	Burgemeester
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De Veiligheidsregio Brabant-Noord omvat Brandweer en Veiligheidsbureau Brabant-Noord, de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio Brabant-Noord en het Gemeenschappelijk Meldcentrum Brabant-Noord. In de Veiligheidsregio werken gemeenten, de GGD en de Nationale Politie met hen samen op het gebied van brandweertzorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, en meldkamers. Voorts werken ook het Waterschap Aa en Maas, het Waterschap De Dommel en het Regionaal Militair Commando-Zuid in de veiligheidsregio samen.
Financieel belang	De bijdrage 2019 bedroeg € 581.000 Dit bedrag is als volgt opgebouwd: Brandweer Brabant-Noord € 547.000 GHOR € 19.000 GMC € 15.000
Eigen vermogen	E.V. per 1-1-2019 € 9.559.000 / 31-12-2019 € 10.276.000
Vreemd vermogen	V.V. per 1-1-2019 € 28.526.000 / 31-12-2019 € 27.336.000
De omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het jaar 2019 kende een positief resultaat van € 1.102.000
Risico's	De ontwikkelingen op het vlak van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (hierna: Wnra) hebben gevolgen voor het personeel van de Veiligheidsregio. De Wnra kan leiden tot het (gedeeltelijke of volledig) einde van vrijwillige brandweer en een kostenstijging van 30% tot 50%.

Regionale Ambulance Voorziening (RAV)	
Bestuurlijk belang	Wethouder
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het verlenen of doen verlenen van ambulancezorg die tijdig ter plaatse is
Financieel belang	Sinds 2012 wordt er geen gemeentelijke bijdrage gevraagd.
Eigen vermogen	E.V. per 1-1-2019 € 14.074.000 / 31-12-2019 € 13.670.000.
Vreemd vermogen	V.V. per 1-1-2019 € 22.627.000/ 31-12-2019 € 11.669.000
De omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het jaar 2019 kende een negatief resultaat van € 364.000
Risico's	De vergunning op grond van de Tijdelijke wet ambulancezorg is verlengd tot 2021. Het risico bestaat dat de RAV een of beide vergunningen verliest. Alle personeel zal dan overgaan naar de nieuwe vergunninghouder. Dit geldt ook voor het wagenpark en gebouwen. Mocht een opvolgende partij wagens, materieel en dergelijke niet willen overnemen, dan kunnen de reserves van de RAV deze desintegratiekosten dekken. Het risico wordt ingeschat op € 4,37 miljoen.

Leerplicht en Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RBL BNO)	
Bestuurlijk belang	Wethouder
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het algemeen resultaat dat beoogd wordt, is een goede handhaving van de leerplichtwet en aanpak van voortijdig schoolverlaten. Dit geldt voor al het onderwijs: basisscholen, voortgezet onderwijs, speciaal onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs (ROC's). De geformuleerde ambities voor de periode 2018-2020 zijn: - Onze regio heeft het laagste percentage voortijdig schoolverlaters in Nederland; - In onze regio zit geen enkel leerplichtig kind langer dan drie maanden thuis zonder passend aanbod van onderwijs en/of zorg; - In onze regio komt geen kwetsbare jongere (16-23) tussen wal en schip: Alle jongeren die niet in staat zijn om een startkwalificatie te behalen zijn in beeld en hebben een duurzame werkplek, passende dagbesteding of volgen een traject naar werk of zorg.
Financieel belang	De bijdrage 2019 bedroeg € 24.000
Eigen vermogen	n.v.t.
Vreemd vermogen	n.v.t.
De omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het jaar 2019 kende een negatief resultaat van € 41.000
Risico's	Het RBL BNO hanteert een maximale reserve van 10% op de begroting. De regionale afspraak is dat een overschot boven deze 10% terugvloeit naar de deelnemende gemeenten. Als er extra middelen nodig zijn, wordt een verzoek hiervoor door het RBL BNO voorgelegd aan de deelnemende gemeenten. Door het overschot tijdelijk vast te houden kan het RBL BNO sneller en efficiënter inspelen op een eventuele daling aan inkomsten, hiermee wordt voorkomen dat een restitutie direct wordt gevolgd door een verzoek om extra middelen.

Centrumregeling Jeugdhulp Noordoost Brabant 2015	
Bestuurlijk belang	De colleges geven de centrumgemeente Den Bosch mandaat en volmacht om binnen het in deze regeling vastgestelde kader de genoemde taken en opdracht uit te voeren, uiteraard begrensd door wetgeving, jurisprudentie en vooraf vastgestelde financiële kaders
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De regeling is aangegaan met als doel het behartigen van de belangen van de gemeenten op het gebied van de doelmatige inkoop van de individuele voorzieningen en de flexibele jeugdhulp, volgens het systeem van bestuurlijk aanbesteden.
Financieel belang	De kosten voor de inkooporganisatie zijn gebaseerd op een begroting, die jaarlijks met het inkoopplan wordt vastgesteld. De doorberekening naar de deelnemende gemeenten vindt plaats naar rato van het aantal jeugdigen 0 t/m 17-jarigen.
Eigen vermogen	n.v.t.
Vreemd vermogen	n.v.t.
De omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het jaar 2019 kende een negatief resultaat van € 84.422
Risico's	In de jaarstukken 2019 zijn nog niet vastgesteld, in het aangeleverde conceptstuk zijn geen risico's benoemd.

Centrumregeling Wmo Brabant Noordoost-oost 2015	
Bestuurlijk belang	De colleges van B&W geven de centrumgemeente Oss mandaat en volmacht om binnen het in deze regeling vastgestelde kader de genoemde taken en opdracht uit te voeren. De portefeuillehouder Wmo maakt deel uit van het reguliere overleg.
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De regeling is aangegaan met als doel het behartigen van de belangen van de gemeenten op het gebied van de doelmatige inkoop van ondersteuning in het kader van de Wmo volgens het systeem van bestuurlijk aanbesteden.
Financieel belang	De kosten voor de inkooporganisatie zijn gebaseerd op een begroting, die jaarlijks met het inkoopplan wordt vastgesteld. De doorberekening naar de deelnemende gemeenten vindt plaats naar rato van het ontvangen rijksbudget Wmo.
Eigen vermogen	n.v.t.
Vreemd vermogen	n.v.t.
De omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	n.v.t.
Risico's	Er zijn geen risico's bekend.

Belastingsamenwerking Oost-Brabant (BSOB)	
Bestuurlijk belang	Burgemeester
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De BSOB voert voor onze gemeente taken uit op het gebied van het waarderen van onroerende zaken en het heffen en innen van belastingen.
Financieel belang	De bijdrage 2019 bedroeg € 172.000
Eigen vermogen	E.V. per 1-1-2019 € 453.000 / 31-12-2019 € 535.000
Vreemd vermogen	V.V. per 1-1-2019 € 10.534.000 / 31-12-2019 € 12.885.000
De omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het jaar 2019 kende een positief resultaat van € 230.000
Risico's	In het treasurystatuut is het risicobeheer met betrekking tot de financieringsfunctie van BSOB beschreven. In artikel 53 GR staat opgenomen dat de deelnemers garant staan dat BSOB te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan zijn verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen. Zoals vastgesteld in de financiële verordening, dienen niet onderkende of risico's die niet financieel afgedekt zijn, welke gedurende het begrotingsjaar geschieden, initieel op te worden gevangen ten laste van de post onvoorzien. In de financiële verordening artikel 4 lid 2 is de post onvoorzien vastgesteld op 0,6% van de begroting met een minimum van € 50.000. In de ontwerp 1e begrotingswijziging 2020 staat het volgende risico beschreven: Vastgesteld is dat in de afgelopen jaren de gezamenlijke omvang van de opdrachten, vanwege hun specifieke branchekennis, per leverancier toeneemt. Om te voorkomen dat er in de toekomst risico gelopen wordt in relatie tot de geldende aanbestedingsregels wordt het inkoopbeleid in 2020 geëvalueerd.

Openbaar Onderwijs Oost Brabant	
Bestuurlijk belang	Wethouder
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Coördinatie en uitoefening bevoegd gezag openbaar onderwijs in Bernheze, Oss, St. Oedenrode, Uden, Veghel, Boekel en Landerd.
Financieel belang	Allen gezamenlijk.
Eigen vermogen	n.v.t.
Vreemd vermogen	n.v.t.
De omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Er worden geen kosten gemaakt.
Risico's	n.v.t.

Bestuurscommissie Afvalinzameling Land van Cuijk en Boekel	
Bestuurlijk belang	Wethouder
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Organiseren en coördineren van inzameling en verwerking van huishoudelijk afval
Financieel belang	De bijdrage 2019 bedroeg € 870.000 (inclusief vergoeding kunststof en zwerfafvalvergoeding).
Eigen vermogen	Zie ODBN
Vreemd vermogen	Zie ODBN
De omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Zie ODBN
Risico's	De kosten afvalverwerking worden voor 100% doorberekend in de tarieven reinigingsrechten.

Privaatrechtelijke samenwerkingsverbanden:

Vennootschappen en coöperaties

Brabant Water N.V.	
Bestuurlijk belang	Wethouder
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Watervoorziening
Financieel belang	In verband met de solvabiliteit van Brabant Water is besloten de jaarresultaten toe te voegen aan de algemene reserve. Er vindt geen uitkering van dividend meer plaats.
Eigen vermogen	E.V. per 1-1-2018 € € 609.107.000/ 31-12-2018 € 635.876.000 Recentere gegevens zijn niet bekend.
Vreemd vermogen	V.V. per 1-1-2018 € € 438.726.000/ 31-12-2018 € 456.756.000 Recentere gegevens zijn niet bekend.
De omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het jaar 2018 kende een positief resultaat van € 26.768.000 Recentere gegevens zijn niet bekend.
Risico's	Zowel de bestuurlijke inbreng, als het financieel risico is te verwaarlozen.

Stichtingen en verenigingen

Zorg- en veiligheidshuis Brabant Noordoost (ZVH BNO)	
Bestuurlijk belang	Burgemeester
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Deze stichting is opgericht om een betere afstemming tussen partners op het terrein van veiligheid te bereiken (politie, gemeenten, openbaar ministerie en diverse welzijnsinstellingen). De meerwaarde van de samenwerking van organisaties op een fysieke locatie ligt in de sluitende aanpak van criminaliteit en overlast en de aanpak van de achterliggende problemen bij de betrokkenen. Door het bundelen van activiteiten ontstaat een compleet zicht op de situatie van daders, overlastgevers en slachtoffers, zodat het mogelijk wordt om gezamenlijk en geïntegreerd te handelen.
Financieel belang	De bijdrage 2019 bedroeg € 8.000
Eigen vermogen	E.V. per 1-1-2018 € 131.000 / 31-12-2018 € 29.000 Recentere gegevens zijn niet bekend.
Vreemd vermogen	V.V. per 1-1-2018 € 101.000 / 31-12-2017 € 113.000 Recentere gegevens zijn niet bekend.
De omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het jaar 2019 kende een positief resultaat van € 5.000
Risico's	De verwachting is dat de komende jaren het aantal casussen toeneemt qua aantal en complexiteit.

Vereniging van eigenaren Octopus	
Bestuurlijk belang	Ambtelijk
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het regelen van het onderhoud en alle andere gemeenschappelijke belangen van de eigenaren
Financieel belang	De bijdrage 2019 bedroeg € 9.000
Eigen vermogen	n.v.t. geen begroting / jaarrekening bekend
Vreemd vermogen	n.v.t. geen begroting / jaarrekening bekend
De omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	n.v.t. geen begroting / jaarrekening bekend
Risico's	n.v.t.

Stichting AgriFood Capital	
Bestuurlijk belang	Burgemeester
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De regio heeft ten doel het bevorderen en stimuleren van de regionale economische ontwikkeling in de regio Noordoost-Brabant. Dit doel wordt verwezenlijkt door de ontwikkeling van projecten en programma's, het stimuleren van economische samenwerking en innovatie, actieve werving van economische activiteiten en ondernemingen, het initiëren, adviseren en bemiddelen bij subsidies en ander overheidsinstrumentarium, het verstrekken van bijdragen om niet en risicodragende investeringen in (projectmatige) economische activiteiten en ondernemingen en alle andere activiteiten en werkzaamheden die bijdragen aan het bereiken van de doelstelling. Daarnaast is er nog een bestuursconvenant met gemeenten en waterschappen.
Financieel belang	De bijdrage 2019 bedroeg € 50.000 (inclusief doorschuif btw).
Eigen vermogen	E.V. per 1-1-2018 € 19.000 / 31-12-2018 € 185.000 Recentere gegevens zijn niet bekend.
Vreemd vermogen	V.V. per 1-1-2018 € 1.610.000/ 31-12-2018 € 1.194.000 Recentere gegevens zijn niet bekend.
De omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het jaar 2018 kende een positief resultaat van € 138.000
Risico's	Geen risico.

3.8 Grondbeleid

Het grondbeleid heeft een grote invloed op -en samenhang met de realisatie van programma's, zoals bijvoorbeeld op het gebied van ruimtelijke ordening en woningbouw. Het grondbeleid heeft daarnaast een grote financiële impact. De grondexploitatie, inclusief de resultaten hieruit, vormen een onderdeel van de totale exploitatie van de gemeente. Gelet op de risico's in relatie tot de omvang van de bedragen is een afzonderlijke paragraaf over het grondbeleid verplicht gesteld.

Visie

De visie van het gemeentelijk grondbeleid is in 2013 verwoord in de "Nota Grondbeleid". Deze nota is in december 2013 door de raad vastgesteld. Februari 2019 is door de gemeenteraad besloten voor een situationeel-actief grondbeleid.

Om aantal woningen voor de komende jaren te realiseren zal de locatie De Burgt ontwikkeld worden. Wij zijn voornemens om voor de locatie De Burgt bestemmingsplanprocedure eind 2020 aan de raad ter besluitvorming voor te leggen.

Aanduiding van de wijze waarop gemeente grondbeleid voert

Binnen de organisatie is een werkgroep grondbedrijf actief waarbinnen de diverse ambtelijke vakgebieden gestructureerd overleg voeren. Middels een planning per complex worden de actiepunten afgestemd. Jaarlijks wordt middels de actualisatie van de grondbedrijfsrapportage het bestuur en gemeenteraad ingelicht over de toekomstige ontwikkelingen binnen de diverse complexen.

Actuele prognose resultaten / POC-methode

De in 2020 door het gemeentebestuur vastgestelde grondbedrijf rapportage sluit met een positief resultaat.

Vanwege de nu geldende regelgeving hebben wij binnen de complexen De Donk, fase 1 & 2 winst genomen volgens de POC-methode. Tevens is vrijval voorziening plan De Run en Irenestraat.

Het complex Irenestraat is in 2019 negatief afgesloten. Graag verwijzen wij u naar onderstaande tabel 2.

In exploitatie genomen complexen

Met betrekking tot de complexen die in exploitatie zijn genomen wordt onderstaande toelichting op hoofdlijnen gegeven. Voor detailinformatie verwijzen wij naar de grondbedrijf rapportage 2020 en onderstaande tabel 1. Tevens is in Bijlage A van de jaarrekening 2019 een overzicht verloop boekwaarde grondbedrijf opgenomen.

Complex De Donk, fase 1

Binnen dit complex zijn alle kavels verkocht. Er dienen nog infrastructurele aanpassingen te worden uitgevoerd.

Complex De Donk, fase 2

Binnen dit complex zijn alle kavels verkocht. Er dienen nog infrastructurele aanpassingen te worden uitgevoerd.

Complex De Peelhorst

In 2019 zijn 7 kavels verkocht. We verwachten dat de verkoop het eerste half jaar van 2020 zal stagneren in verband met het opstarten van het plan De Voskuilen. Als deze trend zich doorzet zal er aanvullend verlies dienen te worden genomen op dit complex.

Complex Run

De uitgifte van het complex de Run verloopt voorspoedig. De 2^e fase is in 2019 verkocht. Levering van de kavels zal begin 2020 plaatsvinden. Ecodorp is in 2019 gestart met de bouw van 30 ecowoningen.

Complex Irenestraat

Het complex is in 2019 afgerond. De woningen zijn gerealiseerd. De grondexploitatie wordt per 31 december 2019 afgesloten.

Professor van de Veldenstraat

De woningen zijn eind 2019 opgeleverd. In 2020 zal het plan woonrijp worden gemaakt.

Complex Bedrijventerrein De Vlonder West, fase 3

In 2019 zijn geen bedrijfskavels verkocht. De 2 kavels die wij tot onze beschikking hebben zijn beide onder optie. In 2020 verwachten we 1 van de twee kavels te verkopen.

Complex Bedrijventerrein Venhorst

In 2019 zijn geen bedrijfskavels verkocht. We hebben nog de beschikking over 2 kavels. Beide kavels zijn onder optie. In 2020 verwachten we ten minste 1 kavel te verkopen.

De bijdrage van derden wordt uit de grondexploitatie gehaald, hiervoor zal een verlies voorziening van € 155.000 worden gevormd. In 2020 zal het exploitatieplan worden herzien en de bijdrage opnieuw worden vastgesteld.

Complex De Driedaagse

In 2019 hebben we 5.061 m² aan bedrijfsgrond verkocht. In 2020 verwachten we 2.100 m² bedrijfsgrond te verkopen.

Complex De Schutboom

Aan het eind van 2020 zullen we starten met de voorbereidingen van de bestemmingsplanprocedure van het complex Schutboom. Vooralsnog houden we rekening met een bedrijfsbestemming.

Complex De Burgt

Wij willen in 2020 planprocedure afronden. Het totale plan dat geschikt wordt voor de bouw van circa 500 woningen gefaseerd uit te voeren. De eerste fase zal ruimte bieden voor ongeveer 50 woningen. Tevens ruim aandacht voor de realisatie van landschapspark ten behoeve van de beleving Peelrand Breuk.

Complex Centrumplan Boekel

Het plan bevat de totale sloop en nieuwbouw van de zuidwand van het Sint Agathaplein.

Het bestemmingsplan is in december 2019 vastgesteld. Ten tijde van het schrijven van dit stuk is nog niet bekend of er beroep tegen het bestemmingsplan is aangetekend. We gaan er van uit dat dit wel zal gebeuren. In 2020 verwachten we de beroepsprocedure te kunnen afronden. Door de hogere kosten is een extra verlies voorziening van € 500.000 benodigd.

Complex Neerbroek Vlonder Noord

Wij zijn voornemens hier ruimte te realiseren voor de ontwikkeling van een woon-werk landschap met een lichte milieucategorie. We verwachten de planprocedure in 2021 te starten.

Nog niet in exploitatie genomen complexen

Met betrekking tot de complexen die *nog niet* in exploitatie zijn kan de volgende toelichting worden gegeven:

De kosten die op deze complexen worden verantwoord zijn over het algemeen terug te herleiden tot voorbereiding- en financieringskosten. Naar verwachting zal in 2020 een bestemmingsplan Zandhoek ter besluitvorming aan te bieden voor de ontwikkeling van een beperkt bedrijventerrein. Daarmee wordt ook het huidige gebruik geformaliseerd.

De ontwikkelingen in het gebied Centrum-Oost zijn afgerond, het sluitstuk is de inrichting openbare ruimte deze is eind 2019 volledig afgerond.

Beleid inzake reserves en risico

Op basis van de omvang van de grondbedrijfsrapportage 2020 is een benodigde weerstandvermogen berekend van € 1.051.000 en is circa € 2.074.000 beschikbaar. In totaal aldus een overschot op het weerstandsvermogen van circa € 1.023.000.

Project specifieke risico's

Complex De Schutboom

De gemeenteraad wil hier graag bedrijfskavels realiseren en heeft hierop de grondexploitatie gebaseerd, omdat de gemeente inschat dat hier vraag naar is. Het risico is in dit geval dus niet op het gebied van economische groei dan wel de vastgoedmarkt.

Het risico zit in het feit dat de provincie de groei van bedrijventerreinen reguleert op regioniveau en de verdeling niet altijd baseert op economische groei dan wel de vastgoedmarkt. In het geval van de Schutboom is de gemeente al een aantal jaar in gesprek met de provincie om het gewenste programma zoals opgenomen in de grondexploitatie voor elkaar te krijgen om zodoende de bestemmingsplan procedure te kunnen gaan opstarten.

Onzes inziens is de provincie specifiek voor dit project dus de risicofactor in de ontwikkeling van het complex.

Wij schatten op dit moment de kans van optreden in op circa 25%.

Tabellen

Tabel 1	Boekwaarde 1-1-2019	Boekwaarde 31-12-2019	Nog uit te geven m²	Boekwaarde per m²	Eind Looptijd	Netto Contante waarde	Nominale Waarde
Woningbouw							
De Donk, fase 1	€ - 158.541	€ - 148.900	0	€ 0,00	t/m 2020	€ 13.486	€ 13.755
De Donk, fase 2	€ - 381.538	€ - 624.723	0	€ 0,00	t/m 2021	€ 95.165	€ 99.010
Peelhorst	€ 727.213	€ 189.478	3.402	€ 55,70	t/m 2028	€ 4.955	€ 5.921
De Run	€ 1.037.508	€ 898.910	12.614	€ 71,26	t/m 2024	€ 4.659	€ 5.144
Irenestraat Boekel	€ -47.572	€ 0	0	€ 0,00	t/m 2019	€ 0	€ 0
De Burgt, fase 1	€ 54.539	€ 347.542	73.210	€ 4,75	t/m 2029	€ 1.000.649	€1.149.432
Voskuilen III	€ 0	€ 21.819	7.740	€ 2,82	t/m 2026	€ 314.913	€ 361.736
Bedrijventerrein							
Vlonder-West, fase 3	€ 634.000	€ 653.327	4.824	€ 135,43	t/m 2021	€ 1.011	€ 1.051
Venhorst Bedrijventerrein	€ 506.906	€ 369.068	3.100	€ 119,05	t/m 2022	€ 940	€ 998
Neerbroek Vlonder Noord	€ 475.852	€ 517.815	10.334	€ 50,11	t/m 2029	€ 5.173	€ 6.306
Mix							
Schutboom	€ 1.688.784	€ 1.732.622	20.186	€ 85,83	t/m 2029	€ 142.215	€ 173.359
De Driedaagse	€ 1.809.058	€ 906.241	7.693	€ 117,80	t/m 2024	€ 22.221	€ 24.534
Centrumplan Boekel	€ 0	€ 240.374	0	€ 0,00	t/m 2024	€ 3.100	€ 3.472

Tabel 2	Boekwaarde 31-12-2019	Voorziening verwacht verlies 2019	Vrijval voorziening 2019	Winst & Verlies 2019	Raming nog te maken kosten	Raming te realiseren opbrengsten
Woningbouw						
De Donk (fase 1)	€ - 148.900			€ 5.000	€ 135.250	€ 0
De Donk (fase 2)	€ - 624.723			€ 56.000	€ 500.834	€ 0
Peelhorst	€ 189.478				€ 397.013	€ 811.121
De Run	€ 898.910		€ 70.000		€ 1.348.045	€ 3.209.167
Irenestraat Boekel	€ 0		€ 70.000	€ -33.152	€ 0	€ 0
De Burgt, fase 1	€ 347.542				€ 16.331.548	€ 19.081.666
Voskuilen III	€ 21.819					
Bedrijventerrein						
Vlonder-West (fase 3)	€ 653.327				€ 20.773	€ 699.480
Venhorst Bedrijventerrein	€ 369.068	€ -155.000			€ 57.497	€ 449.500
Neerbroek Vlonder Noord	€ 517.815				€ 1.164.149	€ 1.944.080
Mix						
Schutboom	€ 1.732.622				€ 549.919	€ 2.976.245
De Driedaagse	€ 906.241				€ 299.665	€ 1.344.511
Centrumplan Boekel	€ 240.374	€ -500.000			€ 5.659.634	€ 6.158.318

Tabel 3 – Uitgeefbare m2									
Woningbouw	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
De Donk (fase 1)									
De Donk (fase 2)									
Peelhorst		687		1.162		467		1.086	
De Run	7.894	2.047	2.673						
Irenestraat Boekel									
De Burgt, fase 1		7.952	10.157	10.157	10.157	10.157	10.157	10.157	4.314
Voskuilen III		1.284	1.800	1.961	1.714	981			
Bedrijventerrein									
Vlonder-West (fase 3)	2.180	2.644							
Venhorst Bedrijventerrein	1.161	1.939							
Neerbroek Vlonder Noord					2.323	3.139	2.299	1.250	1.323
Mix									
Schutboom				5.029	2.957	2.854	2.256	2.355	2.470
De Driedaagse	2.100	1.000	1.690	2.092					
Centrumplan Boekel		50%		50%					

Bijlage A - Beleidsindicatoren

Beleidsveld (Taakveld)	Naam Indicator	Eenheid	Boekel	Nederland	Jaar
0. Bestuur en ondersteuning	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	5,36	n.v.t.	2019
0. Bestuur en ondersteuning	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	5,36	n.v.t.	2019
0. Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	426	n.v.t.	2019
0. Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	24%	n.v.t.	2019
0. Bestuur en ondersteuning	Overhead	% % van totale lasten	11%	n.v.t.	2019
1. Veiligheid	Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	47	119	2018
1. Veiligheid	Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	0,5	2,2	2018
1. Veiligheid	Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	2,4	4,8	2018
1. Veiligheid	Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	1,9	2,5	2018
1. Veiligheid	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	2,9	5,4	2018
3. Economie	Functiemenging	%	46,9	52,8	2018
3. Economie	Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	140,9	145,9	2018
4. Onderwijs	Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	0	1,9	2018
4. Onderwijs	Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	11	23	2018
4. Onderwijs	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	0,6	1,9	2018
5. Sport, cultuur en recreatie	% Niet-wekelijkse sporters	%	42,3	48,7	2016
6. Sociaal domein	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 - 64 jaar	528,5	774	2018
6. Sociaal domein	Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	1	1	2015
6. Sociaal domein	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	3	7	2018
6. Sociaal domein	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	71,5	67,8	2018
6. Sociaal domein	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	Geen data	2	2018
6. Sociaal domein	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	154,9	381,7	2019
6. Sociaal domein	Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	117,4	305,2	2018
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	7,7	10	2019
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	0,9	1,1	2019
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	x	0,3	2019
6. Sociaal domein	Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	460	610	2019
7. Volksgezondheid en Milieu	Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	32	172	2018
7. Volksgezondheid en Milieu	Hernieuwbare elektriciteit	%	10,9	Geen data	2018
8. Vhrosv	Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	278	248	2019
8. Vhrosv	Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	22	8,6	2018
8. Vhrosv	Demografische druk	%	73	69,8	2019
8. Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	764	669	2019
8. Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	801	739	2019

Bron: <http://www.waarstaatjegemeente.nl> - d.d. 11.03.2020

Inhoud

Deel 2 - Jaarrekening 2019

pagina

Hoofdstuk 1	Balans	2
Hoofdstuk 2	Overzicht van baten en lasten	4
Hoofdstuk 3	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	6
Hoofdstuk 4	Toelichting op de balans	12
Hoofdstuk 5	Incidentele baten & lasten	19
Hoofdstuk 6	SiSa verantwoordingsinformatie	21
Hoofdstuk 7	Begrotingsrechtmatigheid	24

Bijlagen

A	Overzicht verloop boekwaarde grondbedrijf
B	Overzicht van reserves en voorzieningen
C	Specificatie mutaties reserves en voorzieningen
D	Toelichting aard en reden van reserves en voorzieningen
E	Overzicht kredieten
F	Toelichting overzicht kredieten en restant
G	Overzicht van opgenomen geldleningen
H	Overzicht van (gewaarborgde) geldleningen en garantstellingen
I	Overzicht baten en lasten per taakveld
J	Overzicht taakveld / programma
K	EMU-saldo

Hoofdstuk 1 - Balans

(bedragen x € 1.000,-)

ACTIVA	31-12-2019	31-12-2018
Vaste activa		
Immateriële vaste activa	138	143
- Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	0	0
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling	0	0
- Bijdrage aan activa van derden	138	143
Materiële vaste activa	23.173	21.003
- Investerings met een economisch nut;		
- gronden uitgegeven in erfpacht	0	0
- overige investeringen met een economisch nut	13.052	14.396
- Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;		
- grond-, weg- en waterbouwkundige werken	1.680	1.749
- Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut;		
- gronden en terreinen	135	199
- bedrijfsgebouwen	5.411	2.651
- grond-, weg- en waterbouwkundige werken	2.255	1.472
- machines, apparaten en installaties	84	41
- overige materiële vaste activa	556	495
Financiële vaste activa	350	387
- Kapitaalverstrekkingen aan;		
- deelnemingen	1	1
- gemeenschappelijke regelingen	0	0
- overige verbonden partijen	0	0
- Leningen aan;		
- woningbouwcorporaties	52	54
- deelnemingen	0	0
- overige verbonden partijen	0	0
- Overige langlopende leningen u/g	82	117
- Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	215	215
Totaal vaste activa	23.661	21.533
Vlottende activa		
Voorraden	5.104	6.346
- Grond- en hulpstoffen;		
- niet in exploitatie genomen bouwgronden	0	0
- overige grond- en hulpstoffen	0	0
- Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	5.104	6.346
- Gereed product en handelsgoederen	0	0
- Vooruitbetalingen	0	0
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	3.412	2.695
- Vorderingen op openbare lichamen	88	-27
- Verstrekte kasgeldleningen	0	0
- Rekening-courantverhoudingen met niet financiële instellingen	0	0
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist	547	0
- Overige vorderingen	2.777	2.722
- Overige uitzettingen	0	0
Liquide middelen	258	3
- Kassaldi	3	3
- Banksaldi	255	0
Overlopende activa	144	405
Totaal vlottende activa	8.918	9.449
TOTAAL ACTIVA	32.579	30.982

(bedragen x € 1.000,-)

PASSIVA	31-12-2019	31-12-2018
Vaste passiva		
Eigen vermogen	8.857	8.002
- Algemene reserve	7.229	5.750
- Bestemmingsreserves;		
- voor egalisatie van tarieven	0	0
- overige bestemmingsreserves	890	769
- Gerealiseerd resultaat	738	1.483
Voorzieningen	1.248	3.383
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	325	2.488
- Onderhoudsegalisatievoorzieningen	755	596
- Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	168	299
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	18.838	11.107
- Obligatieleningen	0	0
- Onderhandse leningen van;		
- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	0	0
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	18.740	11.010
- binnenlandse bedrijven	0	0
- overige binnenlandse sectoren	0	0
- buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	0	0
- Waarborgsommen	98	97
- Overige leningen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	0	0
Totaal vaste passiva	28.943	22.492
Vlottende passiva		
Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar	2.278	6.953
- Kasgeldleningen	0	2.000
- Banksaldi	0	1.888
- Overige schulden	2.278	3.065
Overlopende passiva	1.358	1.537
Totaal vlottende passiva	3.636	8.490
TOTAAL PASSIVA	32.579	30.982

Hoofdstuk 2 - Overzicht van baten en lasten

Omschrijving programma	Primitieve begroting 2019			Begroting 2019 (na wijziging)			Rekening 2019		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
A Bestuur en ondersteuning & veiligheid	2.434.000	-383.000	2.051.000	2.389.000	-412.000	1.977.000	2.322.000	-183.000	2.139.000
B Verkeer en vervoer	798.000	-52.000	746.000	1.117.000	-62.000	1.055.000	1.128.000	-85.000	1.044.000
C Economie & VHROSV	6.723.000	-7.008.000	-285.000	13.821.000	-13.962.000	-141.000	8.478.000	-8.808.000	-329.000
D Onderwijs & sport, cultuur en recreatie	2.427.000	-354.000	2.073.000	2.972.000	-380.000	2.593.000	2.977.000	-452.000	2.525.000
E Sociaal domein	8.826.000	-1.782.000	7.044.000	8.242.000	-1.725.000	6.516.000	8.111.000	-1.825.000	6.286.000
F Volksgezondheid en milieu	2.354.000	-1.801.000	553.000	2.501.000	-2.057.000	443.000	3.059.000	-2.587.000	472.000
Algemene dekkingsmiddelen*	134.000	-15.876.000	-15.742.000	174.000	-16.342.000	-16.168.000	174.000	-16.656.000	-16.482.000
Overhead*	3.522.000	-13.000	3.509.000	3.651.000	-189.000	3.462.000	3.469.000	-197.000	3.273.000
Heffing VPB*	55.000	0	55.000	123.000	0	123.000	218.000	0	218.000
Bedrag onvoorzien*	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sub-totaal programma's	27.273.000	-27.269.000	5.000	34.989.000	-35.129.000	-140.000	29.937.000	-30.791.000	-854.000

* Betreffende onderdelen maken deel uit van programma A, echter dienen separaat te worden weergegeven. De wetgever heeft hiermee beoogd de transparantie en vergelijkbaarheid te bevorderen.

* Totaal voor bestemming van reserves

Omschrijvingen algemene dekkingsmiddelen:

	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Lokale heffingen	0	-4.131.000	-4.131.000	0	-4.232.000	-4.232.000	0	-4.464.000	-4.464.000
F Begrafenisrechten	0	-26.000	-26.000	0	-7.000	-7.000	0	-14.000	-14.000
F Grafrechten	0	-76.000	-76.000	0	-63.000	-63.000	0	-61.000	-61.000
F Afvalstoffenheffingen en reinigingsrechten	0	-636.000	-636.000	0	-719.000	-719.000	0	-714.000	-714.000
F Rioolrechten	0	-776.000	-776.000	0	-776.000	-776.000	0	-1.012.000	-1.012.000
A Onroerend-zaakbelastingen gebuikers	0	-381.000	-381.000	0	-391.000	-391.000	0	-390.000	-390.000
A Onroerend-zaakbelastingen eigenaren	0	-2.206.000	-2.206.000	0	-2.246.000	-2.246.000	0	-2.250.000	-2.250.000
C Toeristenbelasting	0	-30.000	-30.000	0	-30.000	-30.000	0	-21.000	-21.000
Algemene uitkeringen	0	-13.273.000	-13.273.000	0	-13.680.000	-13.680.000	0	-13.994.000	-13.994.000
A Algemene uitkeringen	0	-11.864.000	-11.864.000	0	-12.215.000	-12.215.000	0	-12.529.000	-12.529.000
A Uitkering deelfonds Sociaal Domein	0	-1.409.000	-1.409.000	0	-1.466.000	-1.466.000	0	-1.466.000	-1.466.000
Dividend/beleggingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A Beleggingen	0	0	0	0	0	0	0		0
Saldo financieringsfunctie	27.273.000	-9.864.000	17.409.000	34.989.000	-17.217.000	17.772.000	29.937.000	-12.333.000	17.604.000

	Primitieve begroting 2019			Begroting 2019 (na wijziging)			Rekening 2019		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Overige algemene dekkingsmiddelen	-5.000	-17.395.000	-17.400.000	-79.000	-17.822.000	-17.901.000	-255.000	-19.058.000	-19.313.000
A Elimineren mutaties reserves	5.000	-28.000	-23.000	79.000	-126.000	-47.000	255.000	-138.000	117.000
A Elimineren mutaties nadelig/batig saldo	0	19.000	19.000	0	36.000	36.000	0	738.000	738.000
Sub-totaal algemene dekkingsmiddelen	27.273.000	-27.269.000	9.000	34.989.000	-35.129.000	-129.000	29.937.000	-30.791.000	-1.709.000
Onvoorzien	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A Elimineren mutaties onvoorzien	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	27.273.000	-27.241.000	5.000	34.989.000	-35.129.000	-140.000	29.937.000	-30.791.000	-854.000
Toevoeging/onttrekking aan reserves:	5.000	-28.000	-23.000	231.000	-126.000	105.000	255.000	-138.000	117.000
A Bestuur en ondersteuning & veiligheid	0	-18.000	-18.000	157.000	-16.000	141.000	157.000	-13.000	144.000
B Verkeer en vervoer	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C Economie & VHROSV	0	0	0	74.000	-100.000	-26.000	67.000	-109.000	-42.000
D Onderwijs & sport, cultuur en recreatie	0	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	-10.000	31.000	-15.000	15.000
E Sociaal domein	5.000	-5.000	0	5.000	-5.000	0	0	0	0
F Volksgezondheid en milieu	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	27.278.000	-27.297.000	-19.000	35.219.000	-35.255.000	-36.000	30.192.000	-30.929.000	-738.000

* Resultaat na bestemming van reserves

Voor de toelichting op de verschillen tussen de begroting na wijziging en de realisatie wordt verwezen naar de programmaverantwoording in het begin van het jaarverslag.

Deze analyse maakt integraal onderdeel uit van de jaarrekening.

Artikel 28c BBV - incidentele baten lasten per programma, zie hoofdstuk 5 van de jaarrekening

Artikel 28d BBV - overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves, zie bijlage C van de jaarrekening.

Artikel 27.1 lid b, heffing VPB is opgenomen in het jaarverslag H2, programma A

Hoofdstuk 3 - Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

3.1 Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft. Daarnaast dient als basis de op 11 december 2014 door de gemeenteraad vastgestelde nota 'financieel beleid van de gemeente Boekel'. In deze nota is zo goed als mogelijk rekening gehouden met de ontwikkelingen en vereisten vanuit het BBV, dat met ingang van verantwoordingsjaar 2004 van toepassing is. In een situatie waarin het BBV en de nota 'financieel beleid van de gemeente Boekel' met elkaar conflicteren is de geldende wetgeving, in casu het BBV, leidend.

3.2 Algemene grondslagen

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. In de grondexploitatie worden de winsten (tussentijds) genomen op basis van geactualiseerde meerjarenramingen en de feitelijke voortgang/realisatie binnen een complex. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt. Veelal is dit het jaar volgend op het begrotingsjaar waarover dividend wordt uitgekeerd.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod tot het vormen van voorzieningen voor arbeid gerelateerde verplichtingen, die jaarlijks van vergelijkbaar volume zijn, worden deze lasten verantwoord in het jaar waarin deze tot uitdrukking (uitbetaling) komen. Bijvoorbeeld ziektekostenpremies van gepensioneerden, overlopende vakantiegeldverplichtingen, verlofaanspraken die worden uitbetaald en wethouderpensioenen komen ten laste van de op dat moment lopende exploitatie.

Indien er géén sprake meer is van een vergelijkbaar volume, een schokeffect a.g.v. bijvoorbeeld een reorganisatie, zal er voor de toekomstige verplichtingen wel een voorziening worden gevormd.

De uitkering van de behoedzaamheidsreserve wordt door het Rijk gecommuniceerd middels de maartcirculaire en is gebaseerd op de voorlopige jaarcijfers van het Rijk. Gezien de ontwikkeling van het gemeentefonds in de afgelopen jaren is met ingang van jaarrekening 2008 géén behoedzaamheidsreserve over het betreffende jaar meer als opbrengst meegenomen. En wordt bij het opmaken van de jaarrekening, voor de opbrengsten uit de Algemene Uitkering, uitgegaan van de meest recente betaalspecificatie die op dat moment beschikbaar is. Voor de onderhavige jaarrekening is dit nr. 10 van 23 januari 2020.

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling, die doorgaans is opgenomen in de september circulaire van het boekjaar.

Met betrekking tot de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeenten afdraagt geldt op basis van de Kadernota Rechtmatigheid van de commissie BBV het volgende. Gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de WMO-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor toegelicht.

Op 31 oktober 2018 is de nieuwe Kadernota 2018 uitgekomen. In deze nieuwe kadernota heeft een integratie plaatsgevonden tussen de kadernota rechtmatigheid en notities van voorheen het platform rechtmatigheid. Hierdoor is meer eenduidigheid ontstaan. Uitgangspunt voor opstellen van hoofdstuk 3 is de kadernota 2018 die ook van toepassing is voor 2019 conform voorschriften commissie BBV.

Coronavirus

De uitbraak van COVID-19 (Corona) eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekenne omstandigheden. Voor de aanpak van COVID-19 kijken wij wat we, aanvullend op de landelijk maatregelen van het Rijk, kunnen doen. Dit raakt veel beleidsterreinen van onze organisatie. We streven naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen en naar zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden en van noodzakelijke (digitale) besluitvorming en hebben daarvoor de nodige interne maatregelen genomen. De continuïteit is hierdoor niet in het geding.

Op voorhand is niet aan te geven welke financiële omvang hiermee gemoeid is. Deze gebeurtenissen die na balansdatum hebben plaatsgevonden zijn op dit moment niet in te schatten en op basis daarvan wordt de jaarrekening gebaseerd op de uitgangspunten per balansdatum (31-12-2019).

3.3 Vaste Activa

Artikel 59 BBV beschrijft het onderscheid tussen investeringen met uitsluitend maatschappelijk nut in de openbare ruimte en investeringen met een (beperkt) economisch nut. Investerings die op enigerlei wijze kunnen leiden tot of bijdragen aan het verwerven van inkomsten zijn investeringen met economisch nut. De vraag of de investering geheel kan worden terugverdiend is niet relevant voor de classificatie.

Investerings voornamelijk gedaan voor riolering of het inzamelen van huishoudelijk afval worden op de balans opgenomen in de afzonderlijke categorie: investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

3.3.1 Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven.

De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief.

Met ingang van 2016 zijn bijdragen aan activa van derden gerubriceerd onder de immateriële vaste activa als gevolg van wijziging in het BBV. Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden geactiveerd indien aan de volgende vereisten is voldaan:

- Er is sprake van een investering door een derde.
- De investering draagt bij aan de publieke taak.
- De derde heeft zich verplicht tot het daadwerkelijk investeren op een wijze zoals is overeengekomen.
- De bijdrage kan door de gemeente worden teruggevorderd, indien de derde in gebreke blijft of de gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

Op de geactiveerde bijdragen aan activa in eigendom van derden wordt afgeschreven, waarbij de afschrijvingsduur maximaal gelijk is aan de verwachte gebruiksduur van de activa waarvoor de bijdrage aan derden wordt verstrekt.

Afsluitkosten van opgenomen geldleningen worden afgeschreven in de looptijd van de betrokken geldlening.

Artikel 64 lid 6 stelt aan de afschrijving van immateriële vaste activa een maximum van 5 jaar. Dit geldt met name voor ontwikkelings- en onderzoekskosten. Een uitzondering vormen de als immateriële activa opgenomen kosten van het sluiten van geldleningen en disagio. Op grond van art. 64, lid 5 is in deze situatie de afschrijvingsduur maximaal gelijk aan de looptijd van de lening.

3.3.2 Materiële vaste activa

Algemeen

Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijging –of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak die aan de vervaardiging van het actief worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze kosten worden geactiveerd.

Materiële vaste activa met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het resterende saldo (totale lasten +/- bijdragen van derden) afgeschreven gedurende de looptijd van het actief.

Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij vooralsnog geen rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is.

Conform de notitie grondexploitaties 2016 van de commissie BBV zijn NIEGG en bouwgronden in exploitatie (BIE) die per 1 januari 2016 uit exploitatie zijn genomen, op basis van een overgangsbepaling tegen de boekwaarde per 1 januari 2016 (ingangsdatum Wijzigingsbesluit) geherrubriceerd naar de materiële vaste activa. Deze overgangsmaatregel heeft een looptijd van 4 jaar. Uiterlijk 31 december 2019 zal een toets plaatsvinden op de marktwaarde van deze gronden tegen de geldende bestemming op het moment van de marktwaardetoets. Wordt daarbij een duurzame waardevermindering vastgesteld, dan zal dat uiterlijk 31 december 2019 leiden tot een afwaardering van deze gronden.

Conform artikel 52 lid 1 BBV dienen m.i.v. 2019 de warme gronden te worden opgenomen onder materiële vaste activa-gronden en terreinen tegen verwervingskosten. Dit zijn gronden die door de gemeente zijn aangekocht met het oogmerk toekomstige ontwikkeling en waarvoor op dit moment geen operationele exploitatie is vastgesteld.

Indien de gronden nog geen bestemming als bouwgrond hebben gekregen dienen deze (tijdelijk) te worden afgewaardeerd naar de waarde volgens de geldende bestemming.

Indien dit een tijdelijke verwachting betreft en geen duurzame waardevermindering mag bij de waardering van de grond onder voorwaarden worden uitgegaan van de toekomstige bestemming in plaats van de huidige geldende bestemming.

Het betreffen de volgende cumulatieve voorwaarden:

- De gronden maken deel uit van een door de gemeenteraad vastgestelde visie of masterplan voor een concrete en binnen afzienbare tijd te starten grondexploitatie(s), waarin de gebiedsontwikkeling van totaalplan naar deelgrondexploitaties is vastgelegd.
- De gebiedsontwikkeling conflicteert niet met de uitkomst van de inventarisatie van bedreigingen die de ontwikkeling in de weg kunnen staan (b.v. milieu of bereikbaarheid).
- De visie of masterplan is niet in strijd met het beleid van provincie en/of het Rijk.
- Er is betrokkenheid bij de gebiedsontwikkeling van provincie en/of het Rijk.
- De gebiedsontwikkeling is enkel bedoeld voor woningbouw en niet voor bedrijfsterreinen.
- Minimaal 1 keer per 2 jaar worden de gronden getaxeerd tegen de waarde conform de toekomstige woningbouwbestemming met inachtneming van de inherente onzekerheden van de ontwikkelingsmogelijkheden.

Wanneer investeringen grotendeels of meer worden gedaan voor riolering, het inzamelen van huishoudelijk afval of andere alsook voor rechten die op grond van art. 229 lid 1 a en b Gemeentewet worden geheven, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in een aparte categorie: de investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Materiële vaste activa met maatschappelijke nut

Investerings met een maatschappelijk nut worden, evenals investeringen met een economisch nut, geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven. De verplichting om alle investeringen te activeren volgens de nieuwe methode geldt alleen voor investeringen die vanaf het begrotingsjaar 2017 worden gedaan.

Door de invoering van de nieuwe systematiek blijven (tijdelijk) verschillen bestaan in de wijze waarop mag worden afgeschreven op investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut. Om inzicht te geven in het deel van de activa dat wel vergelijkbaar is qua systematiek is in het verloopoverzicht in de toelichting op de balans aangegeven welk bedrag volgens de nieuwe systematiek is verantwoord en welk deel volgens een andere systematiek.

De infrastructurele werken in de openbare ruimte, zoals b.v. wegen, pleinen, etc. worden overeenkomstig het raadsbesluit d.d. 11 december 2014 afgeschreven. De ondergrond van deze werken wordt daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd (en dus ook afgeschreven). De boekwaarden moeten dus nadrukkelijk als nog te dekken investeringsrestanten worden gezien.

Op grond van artikel 65 van het BBV wordt bij de waardering van de vaste activa rekening gehouden met een vermindering van hun waarde, indien deze vermindering naar verwachting duurzaam is. Op de waarde van activa met economisch nut mogen vanaf 1-1-2004 reserves niet meer in mindering worden gebracht. Investeringsubsidies en andere bijdragen van derden mogen en worden wel nog in mindering gebracht.

Op basis van het raadsbesluit 11 december 2014 (Nota financieel beleid 2015 van de gemeente Boekel) zullen in principe de navolgende afschrijvingstermijnen worden gehanteerd:

- 40 jaar Nieuwbouw woonruimten, bedrijfsgebouwen en scholen
- 30 jaar Rioleringen
- 25 jaar Renovatie, restauratie, aankoop woonruimten en bedrijfsgebouwen
- 20 jaar Uitbreidingen/verbouwingen bestaande activa
- 20 jaar Vervanging daken en dakbedekkingen
- 15 jaar Technische installaties bedrijfsgebouwen (lift, cv)
- 10 jaar Telefooninstallaties, kantoormeubilair, kantoormachines, schoolmeubilair, onderwijsleerpakketten, groot onderhoud woonruimten en bedrijfsgebouwen, parkeerterreinen, verkeersregelinstallaties
- 10 jaar Zware transportmiddelen (vrachtwagen, tractoren, sneeuwpluigen)
- 7 jaar Lichte transportmiddelen (o.a. pick-ups)
- 5 jaar Immateriële activa (kosten onderzoek en ontwikkeling), lichte transportmiddelen
- 4 jaar Automatiseringsapparatuur, hard- en software (voor zover niet geleased)
- niet Gronden en terreinen. Ingeval een investering inclusief grond is en de grondkosten niet afzonderlijk tot uitdrukking kunnen worden gebracht, wordt afgeschreven volgens de voor de opstellen geldende waarderingsmethodiek.

De hiervoor genoemde afschrijvingstermijnen gelden zowel voor investeringen met economisch nut als voor investeringen met maatschappelijk nut.

3.3.3. Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen zijn- tenzij hierna anders is vermeld – opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Op grond van artikel 36 BBV worden in de balans onder de financiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:

Kapitaalverstrekkingen aan:

- Deelnemingen
- Gemeenschappelijke regelingen
- Overige verbonden partijen

Leningen aan:

- Deelnemingen
- Woningbouwcorporaties
- Overige verbonden partijen
- Overige langlopende leningen
- Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van **één jaar of langer**

Het begrip rentetypische looptijd verdient een toelichting. Het gaat bij dit begrip om de definitie vanuit de Wet Fido en is ingegeven door beheersing van renterisico's. De definitie luidt: het tijdsinterval gedurende de looptijd van een geldlening, waarin op basis van de leningvoorwaarden van de geldlening sprake is van een door de verstrekker van de geldlening niet beïnvloedbare constante rentevergoeding. Voor een uitzetting die een looptijd kent van tien jaar met een vaste rente, geldt dat deze altijd als vast activum dient te worden opgenomen ook al resteert er minder dan 1 jaar van de oorspronkelijke looptijd.

Van een "deelneming" is krachtens artikel 1 lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering niet noodzakelijk gebleken, daar de actuele waarde hoger is dan de verkrijgingsprijs.

3.4 Voorraden

De als “onderhanden werken” opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend; grondaankopen, kosten van bouw- en woonrijpmaken, alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voorzover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan géén sprake is worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Tussentijdse winstneming is mogelijk als voldoende zekerheid aanwezig is over de winst. De winst dient te worden genomen op basis van de POC methode (Percentage Of Completion) mits:

- Het resultaat op de grondexploitatie betrouwbaar kan worden ingeschat
- De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht
- De kosten zijn gerealiseerd (de winst wordt naar rato van de realisatie genomen)

De voorgeschreven indeling op de balans op grond van artikel 38 BBV is:

- grond- en hulpstoffen
- onderhanden werken
- gereed product en handelsgoederen
- vooruitbetalingen op voorraden

3.5 Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is met ingang van 2006 een voorziening ingesteld. Een dergelijke voorziening wordt statisch bepaald.

De voorgeschreven indeling voor wat betreft vorderingen is:

- vorderingen op openbare lichamen (gemeenten, gemeenschappelijke regelingen, Rijk)
- verstrekte kasgeldleningen
- rekeningcourantverhoudingen met niet-financiële instellingen
- uitzettingen in 's Rijks schatkist
- overige vorderingen
- overige uitzettingen

Op het punt van uitzettingen is gekozen om de terminologie van de Wet Fido te volgen. Het begrip uitzettingen heeft zowel betrekking op vorderingen als op effecten. Het onderscheid tussen beiden is komen te vervallen. Voor zover op grond van het treasurystatuut effectenbezit niet is toegestaan, dan wel niet aanwezig kan dit in de toelichting uiteengezet worden. In de Gemeente Boekel zijn de kaders middels vaststelling van het treasurystatuut bepaald.

3.6 Budgetoverhevelingen

Met ingang van begrotingsjaar 2008 is het mogelijk om ‘niet volledig bestede specifieke budgetten’ middels een bestemmingsreserve over te hevelen naar het volgend begrotingsjaar. In de jaarrekening van gemeente Boekel is ten behoeve van budgetoverhevelingen per programma een afzonderlijke specificatie opgenomen in hoofdstuk 7: Begrotingsrechtmatigheid, die door de raad van Boekel wordt geautoriseerd middels het vaststellen van de jaarrekening.

Om bovenstaande problematiek rechtmatig op te lossen zijn een **viertal opties** aangereikt door Commissie BBV:

- Budgetoverschrijdingen via begrotingswijziging toevoegen aan bestaande bestemmingsreserve en begrotingswijziging vaststellen voor 31 december.
- Raadsbesluit tot het vormen van een bestemmingsreserve van waaruit in toekomstige jaren specifieke lasten kunnen worden gedekt.
- Als de raad niet voor 31 december een besluit heeft genomen om de bedragen over te hevelen ontstaat een voordeling effect op het rekeningresultaat dat zonder bestemming aan de algemene reserve wordt toegevoegd. De raad kan in het nieuwe boekjaar besluiten dat de niet uitgeoefende activiteiten van voorgaand boekjaar worden opgepakt in het lopende boekjaar. De lasten kunnen gedekt worden uit de algemene reserve of gedekt worden uit het budget van het lopende boekjaar.

In het nieuwe jaar nemen van een raadsbesluit van een begrotingswijziging hieromtrent.

- Een laatste mogelijkheid die wordt aangereikt is om de overhevelingen ten laste van de exploitatie in het nieuwe boekjaar te verantwoorden bij de resultaatbestemming van de vastgestelde jaarrekening van het oude boekjaar, stemt de raad in met het overhevelen van de niet aangewende middelen naar het nieuwe boekjaar. Op deze manier kunnen budgetten worden overgeheveld zonder dat voor 31 december door de raad hiervoor toestemming is gegeven. Het gaat hier wel alleen om activiteiten die passen binnen het beleid van de raad.

Afspraken omtrent budgetoverheveling zijn vastgelegd in de financiële verordening van Boekel.

3.7 Liquide middelen

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

3.8 Voorzieningen

De nota reserves en voorzieningen is een onderdeel van de nota financieel beleid. Deze nota is op 11 december 2014 vastgesteld en vormt met het BBV het beleidsuitgangspunt van de reserves en voorzieningen. Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

De pensioenverplichting ten behoeve van wethouders is echter tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.

De onderhoudsegalisatievoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf “onderhoud kapitaalgoederen” die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

Voorzieningen worden op grond van artikel 44, lid 1 BBV gevormd voor:

- a. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is doch redelijkerwijs te schatten.
- b. bestaande risico's op balansdatum ter zake van verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs te schatten is.
- c. achterstallig onderhoud. Op basis van een goede analyse van de onderhoudstoestand en de beheerplannen van de activa wordt bepaald wat het achterstallige onderhoud is waarvoor een voorziening moet worden gevormd. Te hoge voorzieningen mogen in een keer vrijvallen en de jaarlijkse toevoegingen kunnen bijgesteld worden naar een lager niveau, op basis van een raadsbesluit.
- d. kosten die in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt maar de oorsprong hebben in het begrotingsjaar of een eerder begrotingsjaar en de voorziening strekt tot kostenegalisatie.
- e. de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven als bedoeld in artikel 35, eerste lid, onder b.

De rioolvoorziening is verwerkt op basis van nominale waarde en met inachtneming van artikel 44, lid 2 BBV. Vanuit het vGRP is er geen inzicht in de wijze waarop het riooltarief is opgebouwd en is een voorziening op basis van artikel 44, lid 1 BBV niet mogelijk.

3.9 Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

3.10 Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

3.11 Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de gewaarborgde geldleningen per einde boekjaar opgenomen. In de toelichting op de balans is een specificatie per afzonderlijke garantstelling opgenomen.

Hoofdstuk 4 - Toelichting op de balans per 31 december (bedragen x 1.000)

ACTIVA

4.1 Immateriële vaste activa

4.1.1. Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa	2019	2018
Kosten afsluiten geldleningen/saldo agio en disagio	0	0
Kosten onderzoek en ontwikkeling	0	0
Bijdrage aan activa van derden	138	143
Totaal immateriële vaste activa	138	143

	Boekw. 1-1-2019	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrijv- ingen	Bijdr. Derden	Boekw. 31-12-2019
Kosten geldleningen	0	0	0	0	0	0
Kosten onderzoek/ontwikkeling	0	0	0	0	0	0
Bijdrage aan activa van derden	143	0	0	5	0	138
Totaal	143	0	0	5	0	138

4.2. Vaste activa

4.2.1 Materiële vaste activa

Materiële vaste activa	Boekwaarde 01-01-2019	Investering	Desinvestering	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2019
Materiële vaste activa met economisch nut					
Gronden en terreinen	3.742	0	0	87	3.655
Bedrijfsgebouw en	10.148	0	0	1.175	8.973
Grond-, weg- en waterbouw	130	0	0	16	114
Vervoermiddelen	54	0	0	13	41
Machines, apparaten, installaties	254	14	0	31	237
Overige	68	0	0	36	32
Totaal vaste activa met economisch nut	14.396	14	0	1.358	13.052

Investering met economisch nut, waarvoor heffing kan worden geheven					
Grond-, weg- en waterbouw	1.749	0	0	69	1.680
Totaal vaste activa met economisch nut	1.749	0	0	69	1.680

Materiële vaste activa met maatschappelijk nut 2018					
Gronden en terreinen	198	0	0	63	135
Bedrijfsgebouw en	2.651	2.768	0	8	5.411
Grond-, weg- en waterbouw	1.472	957	0	174	2.255
Machines, apparaten, installaties	41	45	0	2	84
Overige	495	104	0	44	556
Totaal vaste activa met maatschappelijk nut	4.857	3.874	0	291	8.441
Totaal materiële vaste activa	21.003	3.888	0	1.718	23.173

In de bijlage E “Overzicht kredieten” is een overzicht van de totaal investeringen per programma opgenomen en de restantkredieten die naar 2020 overgaan. De methode van afschrijving die wordt gehanteerd is cf. Nota financieel beleid, zie ook bijlage E “Overzicht kredieten” waarin dit is opgenomen en waar tevens het afschrijvingstermijn wordt vermeld. Ook wordt in deze bijlage ten aanzien van de investeringen aangegeven welke reserves hiervoor beschikbaar zijn.

4.2.2. Financiële vaste activa

Financiële vaste activa	Boekwaarde 1-1-2019	Investering	Des- investering	Aflossing/ afschrijving	Boekwaarde 31-12-2019
Kapitaalverstrekkingen aan:					
- Deelnemingen	1	0	0	0	1
- Gemeenschappelijke regelingen	0	0	0	0	0
- Overige verbonden partijen	0	0	0	0	0
Leningen aan:					
- Deelnemingen	0	0	0	0	0
- Woningbouw corporaties	54	0	0	2	52
- Overige verbonden partijen	0	0	0	0	0
Overige langlopende leningen:	117	0	35	0	82
Overige uitzettingen met een looptijd > 1 jaar:	215	0	0	0	215
Totaal Financiële vaste activa:	387	0	35	2	350

4.3. Vlottende activa

4.3.1. Voorraden

Voorraden	2019	2018
Grond- en hulpstoffen:	0	0
- overige grond- en hulpstoffen	0	0
Onderhanden werk, waaronder bouw gronden in exploitatie	11.957	10.403
Voorziening Grondbedrijf (verlies gevende complexen)	-6.853	-4.057
Totaal	5.104	6.346

Voor een nadere toelichting op de grondexploitatie wordt verwezen naar de bijlage 'overzicht verloop boekwaarde 2019 Grondbedrijf' (bijlage A) en de toelichting m.b.t. het grondbeleid in het jaarverslag (paragraaf 3.8 - Grondbeleid).

4.3.2. Uitzettingen korter dan één jaar

Uitzettingen	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2018
Vordering op openbare lichamen	88	-27
Rekening courant saldi niet financiële instellingen	0	0
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	547	0
Overige vorderingen	2.777	2.722
Overige uitzettingen	0	0
Totaal	3.412	2.695

Onderstaande tabel geeft het gemiddelde kwartaalsaldo van de liquide middelen ten opzichte van het drempelbedrag weer. Bij het uitzetten van middelen uit hoofde van treasury zijn risico's in sterke mate beperkt door de verankering van het schatkistbankieren in de wet fido. Schatkistbankieren houdt in dat tegoeden verplicht worden aangehouden in de Nederlandse schatkist. Uitgezonderd hierop zijn de middelen onder het drempelbedrag. Dit betreft 0,75% van het begrotingstotaal met een minimum van € 250.000 en is ingesteld om voldoende saldo aan te houden voor het dagelijks betalingsverkeer. Uit onderstaande tabel valt af te leiden dat in het boekjaar 2019 het drempelbedrag niet overschreden is.

Drempelbedrag SKB	1e kwartaal 2019	2e kwartaal 2019	3e kwartaal 2019	4e kwartaal 2019
Drempelbedrag (0,75% van begroting - minimaal € 250.000)	250	250	250	250
Gemiddeld saldo buiten's Rijks schatkist	250	250	250	250
Ruimte binnen limiet (+), overschrijding (-)	0	0	0	0

Het verloop van de post overige vorderingen is als volgt:

Overige vorderingen	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2018
Vordering op overige vorderingen	2.873	2.875
Voorziening oninbaarheid	96	153
Saldo Overige vorderingen	2.777	2.722

4.3.3. Liquide middelen

Liquide middelen	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Kas	3	3	2
Bank	255	0	0
Totaal	258	3	2

4.3.4. Overlopende activa

Overlopende activa	31-12-2019	31-12-2018
Vooruitbetaalde bedragen	102	49
Nog te ontvangen bedragen	36	27
Voorziening oninbaarheid	0	0
Nog te ontvangen bedragen Nederlandse overheidslichamen	6	329
Nog te ontvangen bedragen Het Rijk	0	0
Totaal	144	405

Europese overheidslichamen n.v.t.

Dit is het verloop overzicht nog te ontvangen bedragen van overige Nederlandse overheidslichamen:

Verloop nog te ontvangen bedragen van overige Nederlandse overheidslichamen	Boekwaarde 01-01-2019	Toevoeging	Ontvangen bedragen	Boekwaarde 31-12-2019
bel.dienst afw. VPB 2016-2018	315	0	315	0
BCF re-integratie en BBZ/IOAZ 2018	8	0	8	0
BCF Re-integratie en Bbz/loaz voor 2018	5	0	5	0
Ministerie v SZW afrekening BBZ 2019	0	6	0	6
Totaal	328	6	328	6

Er is geen verloop geweest in 2019 in ontvangen bedragen van het Rijk.

PASSIVA

4.4. Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen Eigen Vermogen bestaat uit de volgende posten:

Eigen vermogen	31-12-2019	31-12-2018
Algemene reserve	7.229	5.750
Bestemmingsreserves:	0	0
- voor equalisatie van tarieven	0	0
- overige bestemmingsreserves	890	769
Gerealiseerd resultaat	738	1.483
Totaal	8.857	8.002

Voor het verloop in 2019, inclusief aard en reden van de reserves, wordt verwezen naar de bijlagen 'Overzicht van Reserves en Voorzieningen' en 'Specificatie mutaties reserves en voorzieningen' (bijlagen B en C).

4.5. Voorzieningen

De in de balans opgenomen post voorzieningen bestaat uit de volgende voorzieningen:

Voorzieningen	31-12-2019	31-12-2018
Verplichtingen, verliezen en risico's	325	2.488
Onderhoudsequalisatie	755	596
Door derden beklemde mid. met een spec. Aanw endingsricht.	168	299
Totaal	1.248	3.383

Voor het verloop in 2019, inclusief aard en reden van de voorzieningen, wordt verwezen naar de bijlagen '(B) Overzicht van Reserves en Voorzieningen' en '(C) Specificatie mutaties reserves en voorzieningen'. Daar de gevormde voorziening Grondbedrijf een correctie is op de waarde van de voorraad gronden wordt deze niet als afzonderlijke voorziening opgevoerd, maar in mindering gebracht op de boekwaarde van onze gronden.

4.6. Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen langlopende schulden is als volgt:

Vaste schulden	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Onderhandse leningen van:			
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	18.740	11.010	14.230
Waarborgsommen	98	97	115
Overige leningen met een rentetypische looptijd =>1 jaar	0	0	0
Totaal	18.838	11.107	14.345

Verloop vaste schulden	Saldo 01-01-2019	Vermeer- deringen	Aflossingen	Saldo 31-12-2019
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	11.010	10.000	2.270	18.740
Waarborgsommen	97	1	0	98
Totaal	11.107	10.001	2.270	18.838

Voor een nadere toelichting van de vermeerderingen van de onderhandse leningen wordt verwezen naar de paragraaf 'Financiering' in het jaarverslag (paragraaf 3.5).

De totale rentelast voor het jaar 2019 met betrekking tot de vaste schulden bedraagt € 333.059.

4.7. Vlottende schulden

Vlottende schulden	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Kasgeldleningen	0	2.000	0
Banksaldi	0	1.888	1.430
Overige schulden	2.278	3.065	1.900
Totaal	2.278	6.953	3.330

Voor een nadere toelichting van de mutaties m.b.t. de kasgeldleningen en banksaldi wordt verwezen naar de paragraaf 'Financiering' in het jaarverslag (paragraaf 3.5).

4.8. Overlopende passiva

Overlopende passiva	31-12-2019	31-12-2018
Vooruit ontvangen bedragen / vooruit gefactureerde	576	913
Nog te betalen bedragen	704	546
Vooruit ontvangen bedragen Nederlandse overheidslichamen	78	78
Totaal	1.358	1.537

Europese overheidslichamen / Het rijk n.v.t.

Verloop overzicht vooruitontvangen bedragen van overige Nederlandse overheidslichamen	Saldo 01-01-2019	Toevoeging	Vrijgevallen bedragen	Saldo 31-12-2019
Bijdrage planstudie Randweg	78	0	0	78
Totaal	78	0	0	78

4.9. Gebeurtenissen na balansdatum

Het COVID-19 (Corona) virus heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019, maar wel voor naar verwachting veel beleidsterreinen van onze begroting 2020 en mogelijk voor de jaren daarna. Hoe groot de financiële impact zal zijn is nu onmogelijk te bepalen. We monitoren onze risico's en die van onze partners voortdurend. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren.

De belangrijkste mogelijke financiële gevolgen voor zover deze op dit moment zijn in te schatten, zijn te vinden in het Jaarverslag 2019, Paragraaf Weerstandvermogen & risicobeheersing, onderdeel 3.3.2 Belangrijkste financiële risico's (pag. 29).

4.10. Waarborgen en garanties

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen wordt op een aparte bijlage gespecificeerd (zie bijlage G).

4.11. Langlopende financiële verplichtingen

De Gemeente Boekel is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijvende, financiële verplichting. De belangrijkste zijn de verplichtingen van het leasen van I&A-producten, te weten voor vervangingen en investering voor de implementatie van nieuwe door de overheid verplichte informatie- en automatiseringstoepassingen.

De leaseverplichtingen bedragen voor de tot en met begin 2019 gesloten contracten en toekomstige verplichtingen:

Jaartal	Bedrag in €
2020	14.000
2021	4.000
2022	4.000
2023	0

4.12. Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

Cf. de wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (d.d. 15.11.2012) is het per verantwoordingsjaar 2013 verplicht de volgende gegevens te vermelden in de jaarrekening van de secretaris en de griffier in dienst zijnde van de gemeente Boekel (zie artikel 1.1 onderdeel b. 1°).

Jaar	2019	2019
Naam	M.R.P. Philipse	J.G. Marcic
Functiegegevens:	Griffier	Secretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1-1-'19 / 31-12-'19	1-1-'19 / 31-12-'19
Omvang dienstverband (in FTE)	0,50	1
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging:		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	39.765	105.414
Beloningen betaalbaar op termijn	6.607	18.388
Subtotaal	46.372	123.802
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	97.000	194.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	0	0
Totale bezoldiging 2019	46.372	123.802
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2018	2018	2018
Naam	M.R.P. Philipse	J.G. Marcic
Functiegegevens	Griffier	Secretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1-1-'18 / 31-12-'18	1-1-'18 / 31-12-'18
Omvang dienstverband 2018 (in fte)	0,50	1
Dienstbetrekking	Ja	Ja
Bezoldiging:		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	39.015	103.792
Beloningen betaalbaar op termijn	7.112	19.762
Subtotaal	46.127	123.554
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	94.500	189.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	0	0
Totale bezoldiging 2018	46.127	123.554

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2019 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen

Hoofdstuk 5 - Incidentele Baten & Lasten

Programma	Omschrijving	Component incidenteel
SPECIFICATIE Lasten		
A	Bestuur en ondersteuning & Veiligheid	148.000
	Pensioen voorziening Wethouders	53.000
	Vennootschapsbelasting	95.000
B	Verkeer en vervoer	0
	-	
C	Economie & VHROSV	688.000
	Verlies Grondbedrijf	33.000
	Storting voorziening Grondbedrijf	655.000
D	Onderwijs & Sport, cultuur en recreatie	0
	-	
E	Sociaal domein	0
	-	
F	Volksgezondheid en milieu	0
	-	
Totaal incidentele lasten		836.000

Programma	Omschrijving	Component incidenteel
SPECIFICATIE Baten		
A	Bestuur en ondersteuning & Veiligheid	345.000
	Algemene Uitkering	314.000
	Bedrijfsvoering	31.000
B	Verkeer en vervoer	0
	-	
C	Economie & VHROSV	893.000
	Exploitatie bijdrage & Anterieure overeenkomsten	600.000
	Winst Grondbedrijf	61.000
	Vrijval voorziening Grondbedrijf	140.000
	Leges Omgevingsvergunningen	92.000
D	Onderwijs & Sport, cultuur en recreatie	0
	-	
E	Sociaal domein	219.000
	Sociaal Domein	
	- Bijstand (Wwb, IOAW, IOAZ, Bbz, Minima)	99.000
	- Participatiebudget	25.000
	- Jeugdzorg	95.000
F	Volksgezondheid en milieu	29.000
	Vuilinzameling (BTW)	29.000
Totaal incidentele baten		1.486.000
Totaal incidentele baten		1.486.000
Totaal incidentele lasten		-836.000
Saldo incidentele baten/lasten		650.000

Hoofdstuk 6 - Sisa-verantwoordingsinformatie

Gemeenten verplicht om in de jaarrekening verantwoording af te leggen over de bestedingen in het kader van een aantal regelingen/specifieke uitkeringen. Door het betrekken van deze verantwoording bij de jaarrekening spreekt men over Single Information Single Audit; oftewel 1 toets moment en 1 verantwoordingsmoment.

De Sisa-verantwoording voor een aantal specifieke uitkeringen wordt volgens een speciaal model afgelegd. Jaarlijks maakt het ministerie van BZK bekend voor welke regelingen de gemeente verantwoording af dient te leggen. Daarbij is aandacht gevraagd voor de juistheid en volledigheid van de uitkeringen uit die specifieke uitkeringen, al dan niet via een gemeenschappelijke regeling, waarin de gemeente participeert.

De gemeente Boekel dient verantwoording af te leggen voor 3 onderdelen waarvoor Sisa geldt voor het verantwoordingsjaar 2019, te weten:

Regeling nummer:

1. D8 Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)
2. G2 Gebundelde uitkering participatiewet;
3. G3 Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004;
4. H4 Specifieke uitkering Sport

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 27 januari 2020								
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)			
			Aard controle R Indicatornummer: D8 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 03			
			€ 64.770	€ 47.780	€ 7.980			
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag		
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D8 / 04	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 05	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D8 / 06	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 07		
			1 060755 Gemeente Boekel	€ 0	060755 Gemeente Boekel	€ 0		
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2019	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06
			€ 978.101	€ 28.561	€ 38.170	€ 0	€ 17.201	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)	
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12
			€ 9.755	€ 0	€ 0	€ 158.834	€ 18.586	Ja
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeentedeel 2019	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06
			€ 9.948	€ 0	€ 1.094	€ 3.507	€ 6.597	€ 0
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee			
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09			
			€ 0	€ 0	Ja			

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 27 januari 2020								
VWS	H4	Specifieke uitkering Sport	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Projectnaam / nummer	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen (automatisch berekend)	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen
		Gemeenten	<i>Aard controle R. Indicatornummer: H4 / 01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 02</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 03</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 04</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 05</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 06</i>
			1 € 58.484	Onderhoud SPUK-Sport18-632730	€ 92.677	€ 92.677	€ 0	€ 0
			2	Inspectie SPUK-Sport18-632730	€ 4.083	€ 0	€ 0	€ 4.083
			Kopie projectnaam / nummer	Totale besteding (Jaar T) per project ten lasten van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Percentage besteed (Jaar T) per project tenopzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Toelichting	Overig (Jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 07</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 08</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 09</i>	Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 11</i>	
			1 Onderhoud SPUK-Sport18-632730	92676,85	158,47%	Bedragen op basis van werkelijke kosten inclusief btw	-€ 38.275	
			2 Inspectie SPUK-Sport18-632730	4082,54	6,98%	Bedragen op basis van werkelijke kosten inclusief btw		

Hoofdstuk 7 - Begrotingsrechtmatigheid

Inleiding:

Op 5 maart 2020 heeft de gemeenteraad het controleprotocol 2019 vastgesteld. In dit controleprotocol zijn de reikwijdte en de kaders voor de accountantscontrole voor de jaarrekening 2019 vastgelegd.

Bij rechtmatigheid in het kader van de accountantscontrole bestaat er een duidelijke relatie met het financiële beheer. De accountant hoeft niet vast te stellen of alle handelingen binnen de gemeente conform de geldende wet- en regelgeving zijn verricht. De aandacht blijft beperkt tot die handelingen waaruit financiële gevolgen voortkomen en die als baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening worden verantwoord. Het gaat dus om de financiële rechtmatigheid.

De controle op de financiële rechtmatigheid is de kern van de controle door de accountant. Bij de controle op de rechtmatigheid van niet financiële beheershandelingen kan worden volstaan met het beoordelen van het interne systeem van risicoafweging.

Het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) kent een negental toetsingscriteria die bepalen of een financiële beheershandeling al dan niet rechtmatig is uitgevoerd.

Zes criteria worden van oudsher al door de accountant in de getrouwheidscontrole getoetst: het calculatie-, het valuterings-, het leverings-, het adresserings-, het volledigheids- en het aanvaardbaarheids criterium.

Er zijn drie aanvullende criteria van belang bij de controle op een rechtmatige totstandkoming van de verantwoorde baten, lasten en balansmutaties:

1. Begrotingscriterium.
2. Voorwaardencriterium.
3. M&O criterium (Misbruik en Oneigenlijk gebruik).

Hieronder wordt verantwoording afgelegd over het begrotingscriterium.

1. Begrotingscriterium

Op grond van de financiële verordening is bepaald dat begrotingsoverschrijdingen niet zijn toegestaan.

In onze financiële verordening is vastgelegd dat de grootste verschillen (€ 25.000 of meer), per saldo en per product of investering worden toegelicht. Deze toelichting is in deze jaarrekening per programma opgenomen.

Voor de afsluitende oordeelsvorming door de gemeenteraad is van belang of een eventuele begrotingsoverschrijding past binnen het door de gemeenteraad geformuleerde beleid en/of wordt gecompenseerd door aan de lasten gerelateerde hogere inkomsten. Het bepalen of begrotingsoverschrijdingen al dan niet verwijtbaar zijn is voorbehouden aan de raad.

In het controleprotocol 2019 is opgenomen dat voor de toetsing van eventuele begrotingsafwijkingen de volgende tabel wordt gehanteerd. Zoals opgenomen in de geldende kadernota rechtmatigheid. Deze tabel gaat uit van kostenoverschrijdingen, dat wil zeggen: hoger saldo lasten en baten, uitgaande van meer lasten dan geraamd.

Bij de toetsing van begrotingsafwijkingen kunnen tenminste de volgende "soorten" begrotingsafwijkingen worden onderkend:		Onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel	Onrechtmatig, en telt mee voor het oordeel
1.	Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor geen begrotingswijziging is ingediend. Bijvoorbeeld: de doelgroep c.q. de activiteiten zijn in de praktijk aantoonbaar ruimer geïnterpreteerd dan in regelgeving (subsidieregeling, -verordening) was gedefinieerd.		X
2.	Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant ondubbelzinnig vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijn gesignaleerd. Bijvoorbeeld: de verwachte kostenoverschrijding op jaarbasis was via tussentijdse informatie al wel bekend, maar er is geen voorstel tot begrotingswijziging ingediend en dit is in strijd met de budgetregels zoals afgesproken met de raad.		X
3.	Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten, bijvoorbeeld via subsidies of kostendekkende omzet.	X	

4.	Kostenoverschrijdingen bij open einde (subsidie)regelingen. Vaak blijkt vanwege dit open karakter pas bij het opstellen van de jaarrekening een (niet eerder geconstateerde) budgetoverschrijding.	X	
5.	Kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra inkomsten die niet direct gerelateerd zijn. Over de aanwending van deze extra inkomsten heeft de raad nog geen besluit genomen.		X
6.	Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten, die achteraf gezien als onrechtmatig moeten worden beschouwd, omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek van de subsidieverstrekker, belastingdienst of een toezichthouder blijkt (bijvoorbeeld een belastingnaheffing). Het zal hier in de praktijk vaak gaan om interpretatieverschillen bij de uitleg van wet- en regelgeving die na het verantwoordingsjaar aan het licht komen. Er zijn dan geen rechtmatigheidsgevolgen voor dat verantwoordingsjaar. Wel zal de gemeente er voor moeten zorgen dat de overschrijdingen getrouw in de jaarrekening worden weergegeven. Ook kunnen er gevolgen zijn voor het lopende jaar. a. geconstateerd tijdens het verantwoordingsjaar b. geconstateerd na het verantwoordingsjaar		
		X	X
7.	Kostenoverschrijding op geactiveerde investeringen, waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en financieringslasten in het jaar zelf of pas in de volgende jaren. a. in het jaar van investeren b. afschrijvings- en financieringslasten in latere jaren		
		X	X

Uit de jaarrekening 2019 blijkt dat er, ten opzichte van de begroting 2019 na wijziging, sprake is van begrotingsoverschrijdingen van € 25.000 of meer bij:

1. een aantal programma's
2. geen enkele investering.

In het vervolg van deze paragraaf worden de overschrijdingen toegelicht. Daarbij wordt tevens de relatie gelegd met de hierboven opgenomen tabel.

A. PROGRAMMA'S

In de hierna opgenomen overzichten wordt, voor elk programma waarbij sprake is van een overschrijding, waarbij baten en lasten gesaldeerd worden, van de na wijziging geraamde **lasten en baten**, aangegeven:

- het verschil tussen de begroting voor en na wijziging, de realisatie, en het verschil tussen de begroting na wijziging en de realisatie.
- een analyse van de grootste verschillen (€ 25.000 of meer).
- het soort overschrijding zoals opgenomen in de tabel.

alle bedragen zijn x € 1.000 / + = nadeel / - = voordeel

Programma A:	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie 2019	Vershil begroting vs realisatie 2019
Bestuur en ondersteuning & veiligheid				
Lasten	6.164	6.336	6.183	-153
Er is geen sprake van hogere lasten dan was voorzien.				

Programma B:	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie 2019	Vershil begroting vs realisatie 2019
Verkeer en vervoer				
Lasten	798	1.117	1.128	12
Het betreft een niet nader te verklaren klein verschil (< 3%).				

Programma C:	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie 2019	Vershil begroting vs realisatie 2019
Economie & VHROSV				
Lasten	6.723	13.821	8.478	-5.342
Er is geen sprake van hogere lasten dan was voorzien.				

Programma D:	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie 2019	Vershil begroting vs realisatie 2019
Onderwijs & sport, cultuur en recreatie				
Lasten	2.427	2.972	2.977	4
Het betreft een niet nader te verklaren klein verschil (< 3%).				

Programma E:	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie 2019	Vershil begroting vs realisatie 2019
Sociaal domein				
Lasten	8.831	8.242	8.111	-130
Er is geen sprake van hogere lasten dan was voorzien.				

Programma F:	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie 2019	Vershil begroting vs realisatie 2019
Volksgezondheid en milieu				
Lasten	2.354	2.501	3.059	558
Oorzaak overschrijding: Riolerings - vGRP				
Hogere lasten Riolerings - vGRP				336
Oorzaak overschrijding: Vuilinzameling en verwerking.				
Hogere lasten inzake met name afwikkeling vergoeding kunststof 2015 & 2016				140
Oorzaak overschrijding: Uitvoering milieuwetgeving.				
Hogere lasten door werkzaamheden uitvoering milieuwetgeving.				41
Oorzaak overschrijding: Begraafplaatsen.				
Hogere lasten door werkzaamheden uitvoering Begraafplaatsen.				31
Saldo				10
soort overschrijding categorie 3: onrechtmatig telt niet mee voor oordeel accountant € 336				
soort overschrijding categorie 3: onrechtmatig telt niet mee voor oordeel accountant € 140				
soort overschrijding categorie 4: onrechtmatig telt niet mee voor oordeel accountant € 41				
soort overschrijding categorie 4: onrechtmatig telt niet mee voor oordeel accountant € 31				

B. INVESTERINGEN

In de jaarrekening 2019 (zie hiervoor bijlagen E) is een overzicht opgenomen waarin de afloop voor investeringen van beschikbaar gestelde kredieten is opgenomen. Uit dit overzicht blijkt dat er bij geen enkele investeringen sprake is geweest van een kredietoverschrijding van € 25.000 of meer.

Bijlage A - Overzicht verloop boekwaarde Grondbedrijf 2019

Complex	Boekwaarde 1-1-2019	Grond- verwerving / Sloopkosten	Plankosten	Bouw / Woon- rijpmaken	Rente	Alg dienst door- berekening	Bijdragen (Baten)	Grond- verkopen	Gerealiseerd resultaat	Mutatie verlies voorziening	Boekwaarde 31-12-2019
A. COMPLEXEN IN EXPLOITATIE											
<i>Woningbouw</i>											
De Donk fase 1	-158.541	0	2.495	0	-2.854	5.000	0	0	5.000	0	-148.900
De Donk fase 2	-381.538	4.436	17.797	18.891	-6.868	25.000	843	357.600	56.000	0	-624.723
De Peelhorst	727.213	123.960	6.673	12.699	13.090	10.000	3.627	700.530	0	0	189.478
De Run	1.037.508	154.600	59.858	202.675	18.495	70.000	6.421	707.803	0	70.000	898.910
Irenestraat	-47.572	0	2.795	3.786	-856	5.000	0	0	-33.152	70.000	0
De Burgt	54.539	0	227.021	0	982	65.000	0	0	0	0	347.542
Voskuilen	0	0	21.819	0	0	0	0	0	0	0	21.819
<i>Bedrijventerein</i>											
Bedrijventerrein De Vlonder West 3e fase	634.000	0	2.915	0	11.412	5.000	0	0	0	0	653.327
Bedrijventerrein Venhorst Kraaiendonk	506.906	0	3.038	0	9.124	5.000	0	0	0	-155.000	369.068
<i>Mix</i>											
Schutboom	1.688.784	0	5.662	0	30.398	10.000	2.222	0	0	0	1.732.622
De Driedaagse	1.809.058	0	10.330	12.009	32.563	20.000	3.794	973.925	0	0	906.241
Centrumontwikkeling - Zuidwand	-2.280.900	2.855.500	313.183	0	-41.056	20.000	126.353	0	0	-500.000	240.374
Neerbroek Vlonder-Noord	475.852	13.000	13.698	0	8.565	10.000	3.300	0	0	0	517.815
Totaal A	4.065.310	3.151.496	687.282	250.059	72.995,56	250.000	146.560	2.739.858	27.848	-515.000	5.103.573
B. COMPLEXEN IN EXPLOITATIE											
Woningbouw	1.231.610	282.996	338.457	238.051	21.989	180.000	10.891	1.765.933	27.848	140.000	684.127
Bedrijventerein	1.140.906	0	5.952	0	20.536	10.000	0	0	0	-155.000	1.022.394
Mix	1.692.795	2.868.500	342.873	12.009	30.470	60.000	135.669	973.925	0	-500.000	3.397.052
Totaal B	4.065.310	3.151.496	687.282	250.059	72.996	250.000	146.560	2.739.858	27.848	-515.000	5.103.573
Per saldo resultaat									27.848		

Bijlage B - Overzicht van Reserves & Voorzieningen

	Saldo 1/1	Vermeerdering	Vermindering	Saldo 31/12
Totaal	15.595.079	3.142.557	2.422.003	16.315.633
Reserves	8.001.916	1.737.761	1.620.982	8.118.695
1. Saldo van rekening	1.482.949	0	1.482.949	0
980310 Saldo van de rekening A.D.	1.482.949	0	1.482.949	0
2. Algemene reserves	5.750.343	1.482.949	4.500	7.228.792
980010 Vaste reserve	1.000.000	0	0	1.000.000
980011 Algemene reserve	2.675.972	1.482.949	4.500	4.154.421
980060 Vaste reserve grondbedrijf	401.261	0	0	401.261
980061 Algemene reserve grondbedrijf	1.673.110	0	0	1.673.110
4. Overige bestemmingsreserves	768.624	254.812	133.533	889.903
980230 Boecult	49.399	26.661	0	76.059
980231 Monumentenbeleid	36.150	3.850	0	40.000
980233 Fonds kunst & cultuur	135.704	0	10.127	125.577
980234 Fonds bovenwijkse voorzieningen	17.627	0	0	17.627
980235 Fonds groen voor rood	20.578	0	4.913	15.664
980236 Pensioen gewezen wethouder	144.693	156.845	13.169	288.369
980237 Vitaal Buitengebied Boekel	214.922	67.456	0	282.378
980238 Risicoafdekking BoekelNet	100.000	0	100.000	0
980239 Egalisatiereserve Stg. Speeltrein	49.552	0	5.324	44.228
980240 Budgetoverhevelingen	0	0	0	0
Totaal Voorzieningen	7.593.163	1.404.796	801.021	8.196.938
1 Voorzieningen	7.593.163	1.404.796	801.021	8.196.938
980410 Wegbeheer	362.688	320.000	136.958	545.730
980411 Groot onderhoud gebouwen	233.577	80.000	104.570	209.006
980412 Pensioenverplichtingen	153.854	118.845	0	272.699
980413 Verliesgevende complexen	6.338.000	655.000	140.000	6.853.000
980414 Gemeentelijk Rioleringsplan	0	135.179	0	135.179
980415 Voorziening afvalstoffenheffing	299.097	0	266.330	32.767
980416 Nog te maken kosten afgesloten complexen	52.784	0	0	52.784
980510 Voorziening dubieuze debiteuren	153.163	95.772	153.163	95.772

Bijlage C - Specificatie mutaties reserves en voorzieningen		Saldo	begroting	Saldo	begroting	Saldo	begroting	Saldo	begroting	Saldo	begroting	Saldo	
S=structureel / I=incidenteel		S/I	01-01-'19	2019	01-01-'20	2020	01-01-'21	2021	01-01-'22	2022	01-01-'23	2023	01-01-'24
980239: Egalisatiereserve Stg. Speeltrein			49.552	-5.324	44.228	0	44.228	0	44.228	0	44.228	0	44.228
Onttrekking saldo exploitatie 2019		I		-5.324									
980410: Wegbeheer			362.688	183.042	545.730	-491.135	54.595	-10.715	43.880	-21.715	22.165	-3.715	18.450
Storting wegbeheer				320.000		340.000		340.000		340.000		340.000	
Uitvoering wegbeheerplan				-103.295		-811.135		-330.715		-341.715		-323.715	
2017: Reconstructie Vlonder Zuid 2017				-33.663		0		0		0		0	
Herbestratingen				0		-20.000		-20.000		-20.000		-20.000	
980411: Onderhoud gebouwen			233.577	-24.570	209.006	23.518	232.524	-5.474	227.050	22.250	249.300	42.497	291.797
Storting voorziening technisch onderhoud				80.000		80.000		80.000		80.000		80.000	
Onderhoudskosten cf. meerjarenplanning				-104.570		-56.482		-85.474		-57.750		-37.503	
980412: Pensioenverplichting			153.854	118.845	272.699	60.000	332.699	60.000	392.699	60.000	452.699	60.000	512.699
Storting pensioenverplichting				118.845		60.000		60.000		60.000		60.000	
980413: Verliesgevende complexen			6.338.000	515.000	6.853.000	0	6.853.000	0	6.853.000	0	6.853.000	0	6.853.000
Centrumplan Boekel				500.000		0		0		0		0	
De Run				-70.000		0		0		0		0	
Irenestraat				-70.000		0		0		0		0	
Venhorst Bedrijventerrein				155.000		0		0		0		0	
980414: Gemeentelijk rioleringsplan			0	135.179	135.179	0	135.179	0	135.179	0	135.179	0	135.179
Exploitatieresultaat 2019				135.179		0		0		0		0	
980415: Afvalstoffenheffing			299.097	-266.330	32.767	0	32.767	0	32.767	0	32.767	0	32.767
Exploitatieresultaat 2019				-266.330		0		0		0		0	
980416: Nog te maken kosten afgesloten complexen			52.784	0	52.784	0	52.784	0	52.784	0	52.784	0	52.784
Geen mutaties													
980510: Voorziening dubieuze debiteuren			153.163	-57.391	95.772	0	95.772	0	95.772	0	95.772	0	95.772
Saldo dubieuze debiteur SoZa 2018 (vrijval)				-134.434		0		0		0		0	
Saldo dubieuze debiteur BSOB 2018 (vrijval)				-18.729		0		0		0		0	
Saldo dubieuze debiteur SoZa 2019				84.742		0		0		0		0	
Saldo dubieuze debiteur BSOB 2019				11.030		0		0		0		0	
Totaal mutaties reserves (exclusief voorzieningen)			6.518.967	41.043	8.118.695	-716.761	7.660.935	-21.696	7.639.239	-21.696	7.617.543	-21.696	7.595.847

Bijlage D - Toelichting aard en reden van reserve en voorziening

ALGEMENE RESERVES

980010 Vaste reserve

De vaste algemene reserve is bestemd voor opvang van tekorten en buffer voor risico's, waarvoor geen voorziening is getroffen. Cf. Nota financieel beleid 2015 (Raadsbesluit 11 december 2014) is de minimale omvang van deze reserve € 100 per inwoner.

980011 Algemene reserve

Deze reserve is vrij aanwendbaar. In de jaarrekening 2019 zijn alle claims, voor zover deze per 1 april 2020 bekend waren, geactualiseerd.

980060 Vaste reserve grondbedrijf

Het doel van deze reserve is om risico's in de grondexploitatie, die samenhangen met conjuncturele ontwikkelingen, op te vangen. Jaarlijks wordt een analyse van de weerstandscapaciteit in relatie tot de hoogte van de vaste reserve grondbedrijf gemaakt.

980061 Algemene reserve grondbedrijf

Deze reserve is vrij aanwendbaar in het kader van de grondexploitatie. In de jaarrekening 2019 zijn alle claims, voor zover deze per 1 april 2020 bekend waren, geactualiseerd.

OVERIGE BESTEMMINGSRESERVES

980230 Boecult

Dit betreft een egalisatiereserve, jaarlijks wordt € 5.000 gestort vanuit fonds Kunst en Cultuur. Het exploitatieresultaat wordt jaarlijks via deze reserve afgewikkeld.

980231 Monumentenbeleid

In de vergadering van 20 mei 2008 heeft de raad besloten de reserve Monumentenbeleid te handhaven met een maximum van € 40.000. Doel van deze reserve is het kunnen verstrekken van bijdragen voor behoud van cultuurhistorisch waardevolle panden. Het verlenen van subsidies voor restauratie- en onderhoudswerkzaamheden aan gemeentelijke monumenten valt hieronder.

980233 Fonds kunst & cultuur

De doelstelling van dit fonds is investeringen in andersoortige inrichtingselementen, die een extra kwalitatieve impuls betekenen voor het openbaar gebied: Beeldende Kunst en Cultuur te kunnen bekostigen. Jaarlijks wordt dit bedrag met de rapportage van de grondexploitatie geëvalueerd. In de huidige grondexploitatie vindt afdracht van fondsvorming niet meer plaats.

980234 Fonds bovenwijkse voorzieningen

Voor infrastructurele voorzieningen, die méér gebieden omvatten dan alleen het exploitatiegebied van het grondbedrijf en waarbij de uitvoering veelal niet in directe relatie staat met deze grondexploitatie, is dit fonds grote werken gevormd. Jaarlijks wordt dit bedrag met de rapportage van de grondexploitatie geëvalueerd. In de huidige grondexploitatie vindt afdracht van fondsvorming niet meer plaats.

980235 Fonds groen voor rood

Voor infrastructurele voorzieningen, die méér gebieden omvatten dan alleen het exploitatiegebied van het grondbedrijf en waarbij de uitvoering veelal niet in directe relatie staat met deze grondexploitatie, is dit fonds grote werken gevormd. Jaarlijks wordt dit bedrag met de rapportage van de grondexploitatie geëvalueerd. In de huidige grondexploitatie vindt afdracht van fondsvorming niet meer plaats.

980236 Pensioen gewezen wethouder

Het doel is de dekking van toekomstige pensioenverplichtingen van gewezen wethouder.

980237 Vitaal buitengebied Boekel

Het fonds Vitaal Buitengebied Boekel moet worden besteed aan de ruimtelijke en landschappelijke kwaliteitsverbetering van het Boekelse buitengebied. Dit kan fysieke kwaliteitsverbetering zijn die

voortvloeit uit de Structuurvisie Boekel, uit de Verordening Ruimte of eventuele projecten die voortvloeien uit het uitvoeringsprogramma Vitaal landelijk Boekel.

980238 Risicoafdekking BoekelNet

De garantstelling is medio 2019 komen te vervallen. Derhalve komt per 2019 deze reserve te vervallen. De reserve is met de bestuursrapportage 2019 reeds vrijgevallen.

980239 Egalisatiereserve Stg. Speeltrein

Dit betreft een egalisatiereserve, jaarlijks wordt een bedrag begroot in de exploitatie van € 15.000. Hiervan zullen de kosten voor onderhoud en vervangingsinvesteringen worden gedekt. De over- en onderschrijdingen zullen worden geëgaliseerd middels deze reserve, Cf. Raadsbesluit 15 december 2016.

980240 Budgetoverheveling

Ten behoeve van een efficiënte en effectieve bedrijfsvoering, alsmede met het oog op de rechtmatigheidseis is het noodzakelijk dat er een mogelijkheid is om bepaalde budgetten over te hevelen naar een volgend boekjaar. Met het vaststellen van het Controle-en rapportageprotocol accountantscontrole jaarrekening 2019 van gemeente Boekel, raadsbesluit d.d. 5 maart 2020 is hierin voorzien. Met de jaarrekening 2019 is hier geen gebruik van gemaakt.

VOORZIENINGEN

980410 Voorziening wegbeheer

Doel van deze voorziening is grote fluctuaties in onderhoudskosten op te vangen (egalisatie). Beleid inzake wegbeheer is verwoord in het wegbeheerplan, Cf. Raadsbesluit 28 februari 2019. In deze laatste bijstelling is het onderhoud tot en met 2023 beschreven.

980411 Voorziening onderhoud gebouwen

De gemeente beschikt over financiële beheersplannen voor de gebouwen in eigendom van de gemeente. Om de kwaliteit van de gebouwen op het gewenste niveau te houden is het van belang dat het planmatig onderhoud wordt uitgevoerd in overeenstemming met de onderliggende financiële beheersplannen.

980412 Voorziening pensioenverplichtingen

Pensioenvoorziening voor de zittende wethouders op basis van actuariële waarde berekeningen.

980413 Voorziening verliesgevende complexen

De voorziening is gevormd voor het afdekken van verliesgevende grondbedrijfcomplexen, deze wordt jaarlijks geactualiseerd. Bij het vormen van de hoogte van de voorziening is uitgegaan van de meest recente notitie grondbeleid van de commissie BBV.

980414 Voorziening gemeentelijk rioleringsplan

Uitgangspunt voor deze voorziening is dat de kosten en opbrengsten voor de riolering begrotingstechnisch budgettair neutraal, met uitzondering van de BTW-component, worden opgenomen. Daarop wordt het tarief rioolrecht gebaseerd. Om grote (ongewenste) schommelingen in het tarief van rioolrechten te voorkomen is dit egalisatiefonds ingesteld.

980415 Voorziening afvalstoffenheffing

Uitgangspunt voor deze voorziening is dat de kosten en opbrengsten voor het inzamelen van afval begrotingstechnisch budgettair neutraal zijn, met uitzondering van de BTW-component. Daarop wordt het tarief afvalstoffenheffing gebaseerd. Om grote (ongewenste) schommelingen in het tarief van afvalstoffenheffing te voorkomen is dit egalisatiefonds ingesteld.

980416 Voorziening nog te maken kosten afgesloten complexen grondbedrijf

Voor een aantal afgesloten grondbedrijf complexen zijn nog te maken kosten geraamd.

980510 Voorziening dubieuze debiteuren

Betreft een voorziening voor dubieuze debiteuren. Met name debiteuren inzake leenbijstand en BSOB, daar waar er een risico is dat men niet aan de betaalverplichtingen (aflossing) kan voldoen.

Bijlage E - Overzicht kredieten

Interne Order Omschrijving	Start Krediet	Krediet 01.01.2019	Jaar	Besluit	Zaak nummer	Document nummer	Datum	Uitg(+) / ink (-) t/m 31.12.2018	Uitg(+) / ink (-). Totaal t/m 2019 tot 31-12-2019	Kredietruimte per 31-12-2019	Dekking	Opmerkingen n.a.v. Jaarrekening 2019
A. Bestuur en ondersteuning & Veiligheid												
2018: BAG 2.0	17.000	1.983	2018	B&W	Z/036295	BW/000678	3-4-2018	15.017	16.247,17	752,83	Afschrijven in 5 jaren	Afsluiten
*Uitgaven	17.000	1.983						15.017	16.247,17	752,83		
2019: Platform server migratie	200.000	200.000	2019	B&W	Z/039801	BW/001220	16-4-2019	0	103.030,59	96.969,41	Afschrijven in 5 jaren	Aanhouden
*Uitgaven	200.000	200.000						0	103.030,59	96.969,41		
2019: Website	50.000	50.000	2019	B&W	Z/040332	BW/001328	2-7-2019	0	0,00	50.000,00	Afschrijven in 5 jaren	Aanhouden
*Uitgaven	50.000	50.000						0	0,00	50.000,00		
B. Verkeer en vervoer												
2017: Bestemmingsplan Randweg 2015	155.579	0	2015	B&W	Z/029110	AB/017060	12-10-2015	85.497	85.497,33	-85.497,33	t.l.v. exploitatie	Aanhouden
*Uitgaven	155.579	0						163.287	163.287,00	-163.287,00	t.l.v. exploitatie	
*Inkomsten (bijdrage Provincie)	0	0						-77.790	-77.789,67	77.789,67	t.g.v. exploitatie	
2017: Kavelcoördinator Randweg 2015/2016/2017/2018/2019	59.500	0						61.943	64.578,00	-64.577,96	t.l.v. exploitatie	Afsluiten
*Uitgaven 2015	35.000	0	2015	B&W	Z/029110	AB/017060	12-10-2015	6.505	6.505,00	-6.504,98	t.l.v. exploitatie 2015	
*Uitgaven 2016	0	0						27.717	27.717,00	-27.717,00	t.l.v. exploitatie 2016	
*Uitgaven 2017	24.500	0	2017	B&W	Z/034045	BW/000133	25-4-2017	19.312	19.312,00	-19.311,98	t.l.v. exploitatie 2017	
*Uitgaven 2018	0	0						8.409	8.409,00	-8.409,00	t.l.v. exploitatie 2018	
*Uitgaven 2019	0	0						0	2.635,00	-2.635,00	t.l.v. exploitatie 2019	
2017: Overige kosten Randweg 2015/2016/2017/2018/2019	10.000	0	2015	B&W	Z/029110	AB/017060	12-10-2015	113.973	383.627,69	-373.627,69	t.l.v. exploitatie	Aanhouden
*Uitgaven 2015	10.000	0						15.860	15.860,00	-5.860,00	t.l.v. exploitatie 2015	
*Uitgaven 2016	0	0						31.927	31.927,00	-31.927,00	t.l.v. exploitatie 2016	
*Uitgaven 2017	0	0						25.469	25.468,65	-25.468,65	t.l.v. exploitatie 2017	
*Uitgaven 2018	0	0						42.898	42.897,89	-42.897,89	t.l.v. exploitatie 2018	
*Uitgaven 2019	0	0						0	269.654,95	-269.654,95	t.l.v. exploitatie 2019	
*Inkomsten 2018	0	0						-2.181	-2.180,80	2.180,80	t.g.v. exploitatie 2018	
2018: Openbare ruimte ontw. Kindpark	868.000	839.100	2018	Raad	Z/038516	AB/024499	13-12-2018	28.900	750.654,31	117.345,69	Afschrijven in 20 jaar	Aanhouden
*Uitgaven	868.000	839.100						28.900	750.654,31	117.345,69		
2019: Openbare verlichting 2019	57.000	57.000	2019	Raad	Z/031063	AB/018837	26-5-2016	0	58.449,05	-1.449,05	Afschrijven in 25 jaren	Afsluiten
*Uitgaven	57.000	57.000						0	58.449,05	-1.449,05		
2019: Wegverbreding buitengebied 2019	153.000	153.000	2019	Raad	Z/038490	AB/024862	28-2-2019	0	22.465,75	130.534,25	Afschrijven in 20 jaren	Aanhouden
*Uitgaven	153.000	153.000						0	22.465,75	130.534,25		
2019: Uitvoering wegbeheerplan 2019	0	0	2019	Raad	Z/038490	AB/024862	28-2-2019	0	0,00	0,00	t.l.v. voorziening	Aanhouden
*Uitgaven	521.000	521.000						0	103.294,51	417.705,49	t.l.v. exploitatie	
*Inkomsten uit voorziening wegbeheer	-521.000	-521.000						0	-103.294,51	-417.705,49	t.g.v. exploitatie	
2019: Aanpassingen fietsroutes scholen	80.300	80.300	2019	Raad	Z/038932	AB/025564	28-5-2019	0	0,00	-15.546,45	Afschrijven in 20 jaren	Afsluiten
*Uitgaven	80.300	80.300						0	95.846,45	-15.546,45		
2019: Kerkpad st. Josephplein Venhorst	135.000	135.000	2019	Raad	Z/035231	AB/024530	13-12-2018	0	5.464,38	129.535,62	Afschrijven in 20 jaren	Aanhouden
*Uitgaven	135.000	135.000						0	5.464,38	129.535,62		

Bijlage E - Overzicht kredieten

Interne Order	Omschrijving	Start Krediet	Krediet 01.01.2019	Jaar	Besluit	Zaak nummer	Document nummer	Datum	Uitg(+) / ink (-) t/m 31.12.2018	Uitg(+) / ink (-). Totaal t/m 2019 tot 31-12-2019	Kredietruimte per 31-12-2019	Dekking	Opmerkingen n.a.v. Jaarrekening 2019
C. Economie & VHROSV													
	2017: Inventarisatie gemeenteground	0	0	2016	B&W	Z/032006	AB/020682	6-12-2016	42.567	67.171,29	-67.171,27	t.l.v. exploitatie	Aanhouden
	*Uitgaven 2017	0	0						24.012	24.012,14	-24.012,14	t.l.v. exploitatie	
	*Uitgaven 2018	0	0						71.338	71.337,92	-71.337,90	t.l.v. exploitatie	
	*Uitgaven 2019	0	0						0	34.339,23	-34.339,23	t.l.v. exploitatie	
	*Inkomsten (verkoop gronden) 2017	0	0						-19.300	-19.300,00	19.300,00	t.g.v. exploitatie	
	*Inkomsten (verkoop gronden) 2018	0	0						-33.483	-33.483,00	33.483,00	t.g.v. exploitatie	
	*Inkomsten (verkoop gronden) 2019	0	0						0	-9.735,00	9.735,00	t.g.v. exploitatie	
	2018: Afkoop Tielemans Langstraat	0	1.852.000	2018	Raad	Z/036569	AB/023681	28-6-2018	0	-0,00	0,00	t.l.v. Alg. reserve	Aanhouden
	*Uitgaven 2018	1.852.000	1.852.000						1.545.935	1.545.934,97	306.065,03	t.l.v. Alg. reserve	
	*Uitgaven 2019		1.852.000						0	4.500,23	1.847.499,77	t.l.v. Alg. reserve	
	*Inkomsten 2018 algemene reserves	-1.852.000	-1.852.000						-1.545.935	-1.545.934,97	-306.065,03	t.l.v. Alg. reserve	
	*Inkomsten 2019 algemene reserves		-1.852.000						0	-4.500,23	-1.847.499,77	t.l.v. Alg. reserve	
	2018: Anterieure overeenkomst Bedrijventerrein Zandhoek	-429.521	-429.521	2018	Raad	Z/036370	AB/023635	28-6-2018	-229.961	-459.923,00	30.402,00	t.g.v. exploitatie	Aanhouden
	*Uitgaven	162.250	162.250						0	0,00	162.250,00	t.l.v. exploitatie	
	*Inkomsten	-591.771	-591.771						-229.961	-459.923,00	-131.848,00	t.g.v. exploitatie	
	2017: Plan van aanpak stimuleringskader Groene-Blauwe diensten	0	0	2010	Raad			8-7-2010 / 14-	0	0,00	0,00	t.l.v. fonds	Afsluiten
	*Uitgaven	100.000	0		B&W	Z/007028	AB/002487	3-11-2009	90.913	95.826,22	-95.826,22	t.l.v. exploitatie	
	*Inkomsten (fonds groen voor rood)	-100.000	0		B&W	Z/007028	AB/004189	22-6-2010	-90.913	-95.826,22	95.826,22	t.l.v. fonds	
	2018: Anterieure overeenkomst Julianastraat/ Pinksterbloem	-195.000	-195.000	2018	B&W	Z/034253	BW/000384	10-10-2017	-190.256	-163.270,37	-31.729,63	t.g.v. exploitatie	Afsluiten
	*Uitgaven	0	0						4.745	26.985,13	-26.985,13		
	*Inkomsten (Bijdrage externe partij)	-195.000	-195.000						-195.000	-190.255,50	-4.744,50		
	2018: Exploitatiebijdrage Daniël de Brouwerstraat	-100.000	-100.000	2018	Overeenkomst	Z/000927	AI/055190	31-7-2013	-33.333	-100.000,00	0,00	t.g.v. exploitatie	Afsluiten
	*Uitgaven	0	0						0	0,00	0,00	t.l.v. exploitatie	
	*Inkomsten (Bijdrage externe partij)	-100.000	-100.000						-33.333	-100.000,00	0,00	t.g.v. exploitatie	
	2018: Anterieure overeenkomst Bergstraat	-80.000	-80.000	2018	B&W	Z/032684	BW/000806	2-6-2018	-50.000	-80.000,00	0,00	t.g.v. exploitatie	Afsluiten
	*Uitgaven	0	0		Overeenkomst	Z/032684	AI/086609	2-7-2018	0	0,00	0,00	t.l.v. exploitatie	
	*Inkomsten	-80.000	-80.000						-50.000	-80.000,00	0,00	t.g.v. exploitatie	
	2018: Veegplan 2	-9.000	-9.000	2018	B&W				3.750	-11.526,00	2.526,00	t.g.v. exploitatie	Afsluiten
	*Uitgaven	5.400	5.400		Overeenkomst	Z/037469	AI/086078	5-6-2018	3.750	5.000,00	400,00	t.g.v. exploitatie	
	*Inkomsten (Leges)	-9.000	-9.000						0	-11.126,00	2.126,00	t.g.v. exploitatie	
	*Inkomsten (terugontvangen kosten)	-5.400	-5.400						0	-5.400,00	0,00	t.g.v. exploitatie	
	2018: Bouwproject Venhorst Andusta Beheer	-67.500	-67.500	2018	B&W	Z/35231	BW/000819	3-9-2018	-36.568	-60.782,00	-6.718,00	t.g.v. exploitatie	Afsluiten
	*Uitgaven	0	0		Overeenkomst	Z/35231	AI/087611	10-9-2018	3.433	3.285,50	-3.285,50	t.l.v. exploitatie	
	*Inkomsten	-67.500	-67.500						-40.000	-64.067,50	-3.432,50	t.g.v. exploitatie	
	2019: Planvorming Zandhoek Bergstraat	-132.000	-132.000	2019	B&W	Z/022988	AB/018869	17-5-2016	0	8.250,00	123.750,00	t.g.v. exploitatie	Aanhouden
	*Uitgaven	0	0						0	8.250,00	-8.250,00	t.l.v. exploitatie	
	*Inkomsten (terugontvangen kosten)	-132.000	-132.000						0	0,00	132.000,00	t.g.v. exploitatie	
	2019: Veegplan 3	-10.260	-10.260	2019					0	-10.660,00	400,00	t.g.v. exploitatie	Afsluiten
	*Uitgaven	4.600	4.600						0	4.200,00	400,00	t.g.v. exploitatie	
	*Inkomsten (terugontvangen kosten)	-14.860	-14.860						0	-14.860,00	0,00	t.g.v. exploitatie	
	2018: Ruimte voor ruimte titels	0	0	2018	B&W	Z/031301	BW/000317	29-8-2017	-1.075.000	-1.075.000,00	-1.075.000,00	t.g.v. balans	Aanhouden
	*Inkomsten (Bijdrage externe partij)	0	0						-1.075.000	-1.075.000,00	-1.075.000,00	t.g.v. balans	
	2019: Exploitatiebijdrage Schutboom 12	-61.000	-61.000	2019					0	-50.000,00	-11.000,00	t.l.v. exploitatie	Aanhouden
	*Uitgaven	0	0						0	0,00	0,00		
	*Inkomsten (Bijdrage externe partij)	-61.000	-61.000						0	-50.000,00	-11.000,00	t.l.v. exploitatie	
	2019: Veegplan 4	-8.208	-8.208	2019					0	-7.406,00	-802,00	t.l.v. exploitatie	Aanhouden
	*Uitgaven	4.200	4.200						0	2.950,00	1.250,00	t.l.v. exploitatie	
	*Inkomsten (terugontvangen kosten)	-12.408	-12.408						0	-10.356,00	-2.052,00	t.l.v. exploitatie	

Bijlage E - Overzicht kredieten

Interne Order Omschrijving	Start Krediet	Krediet 01.01.2019	Jaar	Besluit	Zaak nummer	Document nummer	Datum	Uitg(+) / ink (-) t/m 31.12.2018	Uitg(+) / ink (-). Totaal t/m 2019 tot 31-12-2019	Kredietruimte per 31-12-2019	Dekking	Opmerkingen n.a.v. Jaarrekening 2019
2019: Exploitatiebijdrage Erpseweg 20	-18.000	-18.000	2019					0	-10.000,00	-8.000,00	t.l.v. exploitatie	Aanhouden
*Uitgaven	0	0						0	0,00	0,00		
*Inkomsten (Bijdrage externe partij)	-18.000	-18.000						0	-10.000,00	-8.000,00	t.l.v. exploitatie	
2019: Expl. bijdr. R. v. Herpenstraat 18	-20.000	-20.000	2019					0	-12.500,00	-7.500,00	t.g.v. exploitatie	Aanhouden
Inkomsten	-20.000	-20.000						0	-12.500,00	-7.500,00	t.g.v. exploitatie	
2017: Centrum Oost	0	0	2015	Raad	Z/029404	AB/018600	26-5-2016	-357.182	-309.689,39	309.689,39	t.g.v. exploitatie	Afsluiten
*Uitgaven	0	0		B&W	Z/029404	AB/018601	29-3-2016	8.282	72.873,40	-72.873,40	t.l.v. exploitatie	
*Inkomsten	0	0						-365.464	-382.562,79	382.562,79	t.g.v. exploitatie	
D. Onderwijs & Sport, cultuur en recreatie												
2017: Nieuwbouw KindPark	4.990.000	4.990.000	2018	Raad	Z/034053	AB/023667	28-6-2018	2.546.714	4.993.872,00	-3.872,00	Afschrijven in 40 jaren	Afsluiten
*Uitgaven	4.990.000	4.990.000		B&W	Z/034053	BW/000795	5-6-2018	2.546.714	4.993.872,00	-3.872,00		
2019: Aanpassing binnenklimaat Octopus	321.900	321.900	2019	B&W	Z/033847	BW/001349	2-7-2019	0	321.190,00	710,00	Afschrijven in 25 jaren	Afsluiten
*Uitgaven	321.900	321.900						0	321.190,00	710,00		
2019: RKSV Venhorst Warmwatervoorziening	13.800	13.800	2019	Raad	Z/037184	AB/023558	28-6-2018	0	13.776,00	24,00	Afschrijven in 18 jaren	Afsluiten
*Uitgaven	13.800	13.800						0	13.775,85	24,15		
E. Sociaal domein												
2019: Nia Domo brandmeldinstallatie	33.000	33.000	2019	B&W	Z/039759	BW/001213	16-4-2019	0	45.240,19	-12.240,19	Afschrijven in 25 jaren	Afsluiten
*Uitgaven	33.000	33.000						0	45.240,19	-12.240,19		
F. Volksgezondheid en milieu												
2017: Reconstructie Vlonder Zuid 2017	0	0	2017	Raad	Z/033761	AB/022908	19-2-2018	0	0,22	-0,22		Afsluiten
*Uitgaven 2017	0	0		B&W	Z/033761	BW/000509	19-12-2017	30.807	30.806,50	-30.806,50	t.l.v. voorziening	
*Uitgaven 2018	794.900	794.900						737.458	737.458,02	57.441,98	t.l.v. voorziening	
*Uitgaven 2019	0	0						0	33.663,22	-33.663,22	t.l.v. voorziening	
*Inkomsten 2017 (vGRP)	0	0						-30.807	-30.806,50	30.806,50	t.l.v. voorziening	
*Inkomsten 2018 (vGRP)	-474.945	-474.945						-474.945	-474.945,00	0,00	Afschrijven in 60 jaar	
*Inkomsten 2017 (Voorziening Wegbeheer)	0	0						0	0,00	0,00	t.l.v. voorziening	
*Inkomsten 2018 (Voorziening Wegbeheer)	-319.955	-319.955						-262.513	-262.513,02	-57.441,98	t.l.v. voorziening	
*Inkomsten 2019 (Voorziening Wegbeheer)	0	0						0	-33.663,00	33.663,00	t.l.v. voorziening	
2019: Rioolrenovatie	0	0	2019					0	0,00	0,00		Afsluiten
*Uitgaven	58.412	58.412						0	58.411,61	0,00	Afschrijven in 60 jaren	
*Inkomsten (Voorziening GRP)	-58.412	-58.412						0	-58.411,61	0,00		

Bijlage F - Toelichting overzicht kredieten en restant d.d. 31.12.2019

In bijlage E treft u aan de stand van zaken met betrekking tot de kredieten. Hier zijn alle investeringen verwerkt welke betrekking hebben op de periode tot en met d.d. 31.12.2019. Daar waar opmerkelijke ontwikkelingen plaatsvinden binnen kredieten worden deze hier beschreven.

Met de jaarrekening 2019 zijn de volgende kredieten afgesloten.

- PA - 2018: 2018: BAG 2.0
- PB - 2017: Kavelcoördinator Randweg 2015/2016/2017/2018/2019
- PB - 2019: Openbare verlichting 2019
- PB - 2019: Aanpassingen fietsroutes scholen
- PC - 2017: Plan van aanpak stimuleringskader Groene-Blauwe diensten
- PC - 2018: Anterieure overeenkomst Julianastraat/ Pinksterbloem
- PC - 2018: Exploitatiebijdrage Daniël de Brouwerstraat
- PC - 2018: Anterieure overeenkomst Bergstraat
- PC - 2018: Veegplan 2
- PC - 2018: Bouwproject Venhorst Andusta Beheer
- PC - 2019: Veegplan 3
- PC - 2017: Centrum Oost
- PD - 2017: Nieuwbouw KindPark
- PD - 2019: Aanpassing binnenklimaat Octopus
- PD - 2019: RKSv Venhorst Warmwatervoorziening
- PE - 2019: Nia Domo brandmeldinstallatie
- PF - 2017: Reconstructie Vlonder Zuid 2017
- PF - 2019: Rioolrenovatie

Er zijn een tweetal kredieten afgesloten met een noemenswaardige kredietoverschrijdingen, dit heeft zijn effect op hogere kapitaallasten dan was voorzien, deze twee zijn:

- PB - 2019: Aanpassingen fietsroutes scholen
- PE - 2019: Nia Domo brandmeldinstallatie

Bijlage G - Overzicht van (kort- en langlopende) geldleningen (stand per d.d. 31.12.2019)

Oorspronkelijk bedrag	Jaar aflossing	Rente %	Stand 01-01-2019	Opname lopend jaar	Rente	Aflossing	Stand 31-12-2019
€ 1.000.000	2028	4,350%	€ 400.000	€ 0	€ 16.470	€ 40.000	€ 360.000
€ 4.500.000	2030	3,735%	€ 2.160.000	€ 0	€ 76.624	€ 180.000	€ 1.980.000
€ 4.000.000	2019	3,600%	€ 400.000	€ 0	€ 8.324	€ 400.000	€ 0
€ 4.000.000	2020	2,330%	€ 800.000	€ 0	€ 15.525	€ 400.000	€ 400.000
€ 5.000.000	2021	2,700%	€ 1.500.000	€ 0	€ 40.056	€ 500.000	€ 1.000.000
€ 5.000.000	2022	1,740%	€ 2.000.000	€ 0	€ 33.680	€ 500.000	€ 1.500.000
€ 5.000.000	2033	2,835%	€ 3.750.000	€ 0	€ 105.672	€ 250.000	€ 3.500.000
€ 10.000.000	2039	0,632%	€ 0	€ 10.000.000	€ 36.708	€ 0	€ 10.000.000
€ 2.000.000	2018	-0,300%	€ 2.000.000		€ 0	€ 2.000.000	€ 0
			€ 13.010.000	€ 10.000.000	€ 333.059	€ 4.270.000	€ 18.740.000

Bijlage H - Overzicht van (gewaarborgde) geldleningen & garantstellingen

Num- mer	Oorspronkelijk bedrag van de geldlening	Doel van de geldlening	Naam van de geldnemer	Kredietverstrekker	Gevalen van gemeenschap- pelijke waarborging van de geldleningen		Rente- perc.	Restantbedrag van de geldlening aan het begin van het dienstjaar 2019		Bedrag van de in de loop van het dienstjaar te waarborgen/ gewaarborgde geldleningen	Totaalbedrag van de gemeente buitengew. aflossing	Restantbedrag van de geldlening aan het einde van het dienstjaar 2019	
					namen van de andere borgen	grondslag of percentage v/h deel v/d geldlening dat door de gemeente wordt ge- waarborgd		totaal	waarvan door gemeente gewaarborgd			totaal (10+12-13)	waarvan door de gemeente gewaarborgd
1	401.142		Stg. Peelrand Wonen	bng 40.0076099.01	WSW	50,00%	3,500%	303.030	151.515	0	8.794	294.236	147.118
2	499.158		Stg. Peelrand Wonen	bng 40.79823.02	WSW	50,00%	2,500%	397.782	198.891	0	11.645	386.137	193.069
3	544.536		Stg. Peelrand Wonen	bng 40.79822.02	WSW	50,00%	2,500%	433.944	216.972	0	12.704	421.240	210.620
5	1.500.000		Stg. Peelrand Wonen	bng 40.0099658	WSW	50,00%	4,405%	1.500.000	750.000	0	0	1.500.000	750.000
6	1.100.000		Stg. Peelrand Wonen	bng 40.100827	WSW	50,00%	3,840%	1.100.000	550.000	0	0	1.100.000	550.000
7	1.100.000		Stg. Peelrand Wonen	bng 40.100828	WSW	50,00%	3,790%	766.720	383.360	0	32.942	733.778	366.889
8	1.200.000		Stg. Peelrand Wonen	bng 40.100883	WSW	50,00%	3,769%	624.000	312.000	0	48.000	576.000	288.000
9	4.000.000		Stg. Peelrand Wonen	bng 40.102597	WSW	50,00%	4,320%	4.000.000	2.000.000	0	0	4.000.000	2.000.000
10	1.500.000		Stg. Peelrand Wonen	bng 40.103147	WSW	50,00%	4,759%	1.500.000	750.000	0	0	1.500.000	750.000
12	1.500.000		Stg. Peelrand Wonen	bng 40.105948	WSW	50,00%	3,575%	1.500.000	750.000	0	0	1.500.000	750.000
13	2.000.000		Stg. Peelrand Wonen	bng 40.106939	WSW	50,00%	3,050%	2.000.000	1.000.000	0	0	2.000.000	1.000.000
14	2.700.000		Stg. Peelrand Wonen	bng 40.108601	WSW	50,00%	2,930%	2.700.000	1.350.000	0	0	2.700.000	1.350.000
15	1.500.000		Stg. Peelrand Wonen	bng 40.109140	WSW	50,00%	2,600%	1.226.824	613.412	0	65.155	1.161.669	580.835
16	2.000.000		Stg. Peelrand Wonen	bng 40.110880	WSW	50,00%	1,650%	2.000.000	1.000.000	0	0	2.000.000	1.000.000
17	2.000.000		Stg. Peelrand Wonen	bng 40.111937	WSW	50,00%	1,185%	2.000.000	1.000.000	0	0	2.000.000	1.000.000
18	2.000.000		Stg. Peelrand Wonen	bng 40.112676	WSW	50,00%	0,950%			2.000.000	0	2.000.000	1.000.000
								22.052.300	11.026.150	2.000.000	179.240	23.873.060	11.936.530

Bijlage H - Overzicht van (gewaarborgde) geldleningen & garantstellingen

Num- mer	Oorspronkelijk bedrag van de geldlening	Doel van de geldlening	Naam van de geldnemer	Kredietverstrekker	n.v.t.		Rente- perc.	Restantbedrag van de geldlening aan het begin van het dienstjaar 2019		Bedrag van de in de loop van het dienstjaar te waarborgen/ gewaarborgde geldleningen	Totaalbedrag van de gemeente buitengew. aflossing	Restantbedrag van de geldlening aan het einde van het dienstjaar 2019	
					n.v.t.	n.v.t.		totaal	waarvan door gemeente verstrekt			totaal (10+12-13)	waarvan door de gemeente verstrekt
1	n.v.t.		Startersleningen	gemeente Boekel			4,100%	116.714	116.714		34.669	82.045	82.045
								154.337	154.337	0	34.669	82.045	82.045

Num- mer	Oorspronkelijk bedrag van de garantstelling	Doel van de garantstelling	Naam van de geldnemer	Kredietverstrekker	n.v.t.		Rente- perc.	Restantbedrag van de garantstelling aan het begin van het dienstjaar 2019		Bedrag van de in de loop van het dienstjaar te waarborgen/ gewaarborgde garantstelling	Totaalbedrag van de vermindering	Restantbedrag van de garantstelling aan het einde van het dienstjaar 2019	
					n.v.t.	n.v.t.		totaal	waarvan door gemeente gewaarborgd			totaal (10+12-13)	waarvan door de gemeente garantstelling afgegeven
1	1.000.000	Lokaal glasvezel- netwerk	E-fiber Boekel bv	Abn-Amro bank			3,800%	532.000	532.000	0	532.000	0	0
2	20.000	Oprichting tennisclub Venhorst	Tennisclub Venhorst	Rabobank			0,000%	20.000	20.000		0	20.000	20.000
								552.000	552.000	0	532.000	20.000	20.000

Bijlage I - Overzicht van baten en lasten per taakveld

	Primitieve begroting 2019			Begroting 2019 (na wijziging)			Rekening 2019			Verschil rek.begr. na wijziging		
Omschrijving programma	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
01 Bestuur	635.000	0	635.000	816.000	-5.000	811.000	1.569.000	-8.000	1.561.000	-753.000	3.000	-750.000
02 Burgerzaken	388.000	-121.000	267.000	368.000	-135.000	233.000	379.000	-138.000	241.000	-11.000	3.000	-8.000
04 Overhead	3.522.000	-13.000	3.509.000	3.651.000	-189.000	3.462.000	3.469.000	-197.000	3.272.000	181.000	8.000	189.000
05 Treasury	245.000	-244.000	1.000	267.000	-254.000	13.000	12.000	-11.000	1.000	255.000	-242.000	13.000
061 OZB woningen	0	-1.621.000	-1.621.000	0	-1.639.000	-1.639.000	0	-1.636.000	-1.636.000	0	-3.000	-3.000
062 OZB niet-woningen	0	-966.000	-966.000	0	-998.000	-998.000	0	-999.000	-999.000	0	1.000	1.000
064 Belastingen overig	133.000	-16.000	117.000	173.000	-25.000	148.000	173.000	-27.000	146.000	0	2.000	2.000
07 Alg.uitk. en ov. uitg.gem.fds	0	-13.273.000	-13.273.000	0	-13.680.000	-13.680.000	0	-13.994.000	-13.994.000	0	314.000	314.000
08 Overige baten en lasten	431.000	0	431.000	145.000	0	145.000	137.000	0	137.000	8.000	0	8.000
09 VPB (vennootschapsbel.)	55.000	0	55.000	123.000	0	123.000	219.000	0	219.000	-95.000	0	-95.000
010 Mutaties reserves	5.000	-28.000	-23.000	79.000	-126.000	-47.000	255.000	-138.000	117.000	-176.000	12.000	-164.000
11 Crisisbeheersing en brandweer	649.000	-18.000	631.000	879.000	-18.000	861.000	854.000	-16.000	838.000	25.000	-1.000	24.000
12 Openbare orde en veiligheid	105.000	-1.000	104.000	108.000	-6.000	102.000	109.000	-9.000	100.000	-1.000	3.000	2.000
21 Verkeer en vervoer	796.000	-52.000	744.000	1.116.000	-62.000	1.054.000	1.128.000	-85.000	1.043.000	-12.000	23.000	11.000
22 Parkeren	1.000	0	1.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31 Economische ontwikkeling	0	0	0	27.000	-25.000	2.000	29.000	-303.000	-274.000	-2.000	277.000	275.000
32 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	594.000	-607.000	-13.000	569.000	-552.000	17.000	286.000	-119.000	167.000	283.000	-433.000	-150.000
33 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	5.000	-63.000	-58.000	7.000	-59.000	-52.000	16.000	-56.000	-40.000	-9.000	-1.000	-10.000
34 Economische promotie	17.000	-30.000	-13.000	13.000	-30.000	-17.000	15.000	-37.000	-22.000	-1.000	7.000	6.000
42 Onderwijshuisvesting	502.000	-29.000	473.000	877.000	-25.000	852.000	865.000	-29.000	836.000	12.000	4.000	16.000
43 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	414.000	-18.000	396.000	508.000	-139.000	369.000	496.000	-137.000	359.000	13.000	-2.000	11.000
51 Sportbeleid en activering	85.000	0	85.000	106.000	0	106.000	100.000	-14.000	86.000	5.000	14.000	19.000
52 Sportaccommodaties	453.000	-142.000	311.000	359.000	-34.000	325.000	373.000	-40.000	333.000	-14.000	5.000	-9.000
53 Cultuurpresentatie,productie en particip	77.000	-5.000	72.000	67.000	-5.000	62.000	69.000	-5.000	64.000	-1.000	0	-1.000
54 Musea	13.000	-2.000	11.000	20.000	-3.000	17.000	11.000	-3.000	8.000	9.000	0	9.000
55 Cultureel erfgoed	6.000	-4.000	2.000	6.000	-4.000	2.000	6.000	-4.000	2.000	0	0	0
56 Media	206.000	0	206.000	206.000	0	206.000	206.000	0	206.000	0	0	0
57 Openbaar groen en (openl.) recreatie	671.000	-154.000	517.000	824.000	-170.000	654.000	852.000	-220.000	632.000	-29.000	50.000	21.000
61 Samenkracht en burgerparticipatie	648.000	-292.000	356.000	608.000	-171.000	437.000	625.000	-188.000	437.000	-17.000	16.000	-1.000
62 Wijkteams	926.000	-6.000	920.000	892.000	0	892.000	856.000	0	856.000	37.000	0	37.000
63 Inkomensregelingen	2.084.000	-1.409.000	675.000	1.952.000	-1.393.000	559.000	1.816.000	-1.356.000	460.000	135.000	-37.000	98.000
64 Begeleide participatie	1.174.000	0	1.174.000	1.209.000	-83.000	1.126.000	1.208.000	-83.000	1.125.000	0	0	0
65 Arbeidsparticipatie	243.000	0	243.000	193.000	0	193.000	179.000	-10.000	169.000	15.000	10.000	25.000
66 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	222.000	0	222.000	250.000	0	250.000	253.000	0	253.000	-3.000	0	-3.000
671 Maatwerkdienstverlening 18+	1.352.000	-75.000	1.277.000	1.381.000	-69.000	1.312.000	1.405.000	-69.000	1.336.000	-25.000	0	-25.000
672 Maatwerkdienstverlening 18-	2.023.000	0	2.023.000	1.469.000	-9.000	1.460.000	1.481.000	-120.000	1.361.000	-12.000	111.000	99.000
682 Geëscaleerde zorg 18-	155.000	0	155.000	288.000	0	288.000	288.000	0	288.000	0	0	0
71 Volksgezondheid	369.000	-4.000	365.000	406.000	-76.000	330.000	416.000	-87.000	329.000	-10.000	11.000	1.000
72 Riolering	800.000	-846.000	-46.000	684.000	-846.000	-162.000	1.020.000	-1.189.000	-169.000	-336.000	343.000	7.000
73 Afval	713.000	-850.000	-137.000	887.000	-1.065.000	-178.000	1.027.000	-1.235.000	-208.000	-140.000	170.000	30.000
74 Milieubeheer	381.000	0	381.000	439.000	0	439.000	480.000	0	480.000	-41.000	0	-41.000
75 Begraafplaatsen en crematoria	92.000	-101.000	-9.000	85.000	-70.000	15.000	115.000	-76.000	39.000	-31.000	6.000	-25.000
81 Ruimtelijke ordening	314.000	-365.000	-51.000	404.000	-469.000	-65.000	529.000	-983.000	-454.000	-125.000	514.000	389.000
82 Grondexploit.(niet-bedrijfventerrein)	5.592.000	-5.617.000	-25.000	12.345.000	-12.402.000	-57.000	7.154.000	-6.802.000	352.000	5.191.000	-5.600.000	-409.000
83 Wonen en bouwen	201.000	-325.000	-124.000	345.000	-425.000	-80.000	333.000	-506.000	-173.000	12.000	81.000	93.000

Bijlage J - Overzicht taakveld / programma

Progr.	Taakveld	Omschrijving
--------	----------	--------------

Programma A - Bestuur en ondersteuning & Veiligheid		
A	0.	<i>Bestuur en ondersteuning</i>
A	0.1	Bestuur
A	0.2	Burgerzaken
A	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden
A	0.4	Overhead
A	0.5	Treasury
A	0.61	OZB woningen
A	0.62	OZB niet-woningen
A	0.63	Parkeerbelasting
A	0.64	Belastingen overig
A	0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds
A	0.8	Overige baten en lasten
A	0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)
A	0.10	Mutaties reserves
A	0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten
A	1.	<i>Veiligheid</i>
A	1.1	Crisisbeheersing en brandweer
A	1.2	Openbare orde en veiligheid

Programma B - Verkeer en vervoer		
B	2.	<i>Verkeer, vervoer en waterstaat</i>
B	2.1	Verkeer en vervoer
B	2.2	Parkeren
B	2.3	Recreatieve havens
B	2.4	Economische havens en waterwegen
B	2.5	Openbaar vervoer

Programma C - Economie & VHROSV		
C	3.	<i>Economie</i>
C	3.1	Economische ontwikkeling
C	3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur
C	3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
C	3.4	Economische promotie
C	8.	<i>Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing</i>
C	8.1	Ruimtelijke ordening
C	8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)
C	8.3	Wonen en bouwen

Programma D - Onderwijs & Sport, cultuur en recreatie		
D	4.	<i>Onderwijs</i>
D	4.1	Openbaar basisonderwijs
D	4.2	Onderwijshuisvesting
D	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken
D	5.	<i>Sport, cultuur en recreatie</i>
D	5.1	Sportbeleid en activering
D	5.2	Sportaccommodaties
D	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
D	5.4	Musea
D	5.5	Cultureel erfgoed
D	5.6	Media
D	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Progr.	Taakveld	Omschrijving
--------	----------	--------------

Programma E - Sociaal domein		
------------------------------	--	--

<i>E</i>	6.	<i>Sociaal domein</i>
E	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie
E	6.2	Wijkteams
E	6.3	Inkomensregelingen
E	6.4	Begeleide participatie
E	6.5	Arbeidsparticipatie
E	6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)
E	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+
E	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-
E	6.81	Geëscaleerde zorg 18+
E	6.82	Geëscaleerde zorg 18-

Programma F - Volksgezondheid en milieu		
---	--	--

<i>F</i>	7.	<i>Volksgezondheid en milieu</i>
F	7.1	Volksgezondheid
F	7.2	Riolering
F	7.3	Afval
F	7.4	Milieubeheer
F	7.5	Begraafplaatsen en crematoria

Bijlage K - Begrotingsgegevens EMU Jaarrekening 2019

Gemeenten zijn met ingang van de begroting 2006 verplicht om het EMU-saldo over jaar T-1, T en T+1 in de begroting op te nemen, zodat de gemeenteraad inzicht heeft in het EMU-saldo.

Onderstaande standaardtabel is hiertoe uitgeleverd. Conform artikel 71 van het BBV (informatie voor derden) dienen de EMU-gegevens vóór 15 november voorafgaand aan het begrotingsjaar aan het CBS en de toezichthouder te worden gezonden.

In de notitie geprognosticeerde balans en EMU-saldo van november 2018 wordt gesteld dat het EMU saldo ook meerjarig in de jaarrekening wordt gepresenteerd

Bedragen x € 1.000		2018 (T-1)	2019 (T)	2020 (T+1)
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves zie BBV, art 17c)	-149	-778	-36
+ 2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	1.082	1.727	946
+ 3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	549	3.024	480
- 4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	664	3.166	1.344
+ 5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4			
+ 6	Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord			
- 7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)			
+ 8	Baten bouwgrondexploitatie, voorzover transacties niet op de exploitatie verantwoord			
- 9	Betalingen ten laste van de voorzieningen, voorzover deze transacties met derden betreffen	1110	2.541	423
- 10	Betalingen die niet via de exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves worden gebracht en die nog niet vallen onder één van de andere genoemde posten			
- 11	Boekwinst bij verkoop van deelnemingen en aandelen			
Berekend EMU-saldo		-291	-1.734	-377